

ADALET ve KALKINMA PARTİSİ
T.B.M.M. Grup Başkanlığı

Tarih : 16/7/2024

Sayı : 65

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

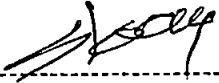
Vergi Kanunları ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifimiz ve gerekçesi ekte sunulmaktadır.
Gereğini arz ederiz.

 Ersan AKSU Samsun Milletvekili	 Nilgün ÖK Denizli Milletvekili

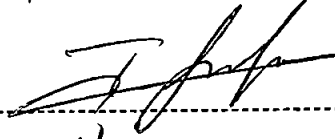
TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Sağlık, Aile, alıŐma ve Sosyal İŐler , Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe
Tarih: 16-7-2024	Esas No: 2/2290

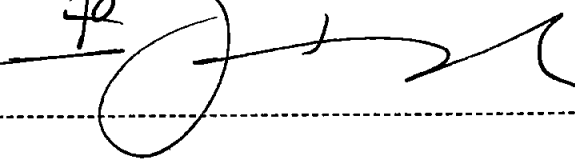
T B M M KANUNLAR ve KARARLAR BSK.LIĞI
16 Temmuz 2024
Numara:

T B M M GENEL EVRAK
16 Temmuz 2024
No: 1459269

Söğmen Kacemai
Erzincan MV

Meryem Göka
Konya Mr.
Meryem Göka

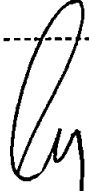
TUBRA IŞIK ERKAN
İSTANBUL MV

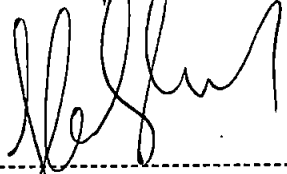
İbrahim YURDUMETEV
Afyonkarahisar Mr.

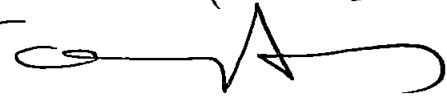
Ömür Güşen ~~Özler~~
İstanbul

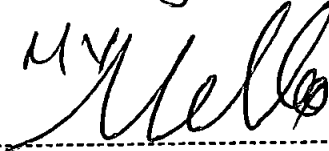
Mustafa YAVUZ
Bursa Milletvekili

Mehmet Ali Cahit
Sarıyer Mr.

Hasan ARSLAN
Afyonkarahisar Mr.

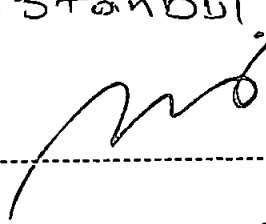
Helit Yerebakan

Ömer Özgü Bilal DEBBİOZ
Mehranmarinas Mr.

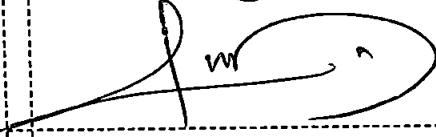
Melika Akyol
YALOVA MV

Mehmet İspir GÖKGÖZ
İsparta Mr.

Rümeysa KADAK
İstanbul MV.

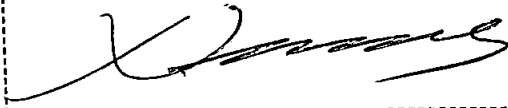
Mahmut Kıvanç NAZIRLI
Elaşiğ MV

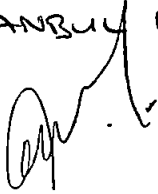
Asım ERDOĞAN
Ankara MV

Nazım Elmas
Giresun MV.

YILDIR KURAL SÜSLÜ
İSTANBUL MV

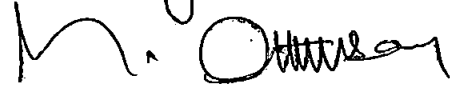
Mehmet Ali Gelebi
İzmir MV

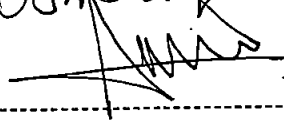
Reyhan Berribek
Bıncık

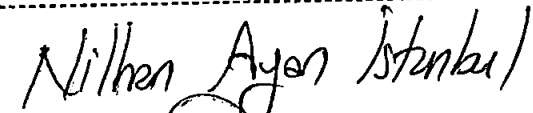
Eliseyhan ALTINSOY
Aksaray MV.

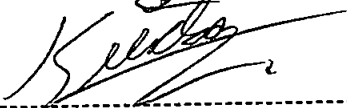
Seydi Güllüoğlu
Osmaniye MV

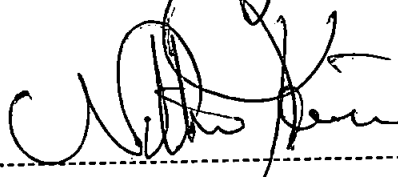
Jafna Şen
Erzurum MV

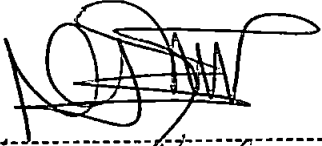
Kaan KOS
Antalya MV.

Nilhan Ayar İstanbul

Necmettin ERKİN
Kırşehir M.V.

Faiz KELEB
Florya M.V.

İshak ŞAN
Adıyaman

Canberk HAYRİ
İzmir M.V.
Atlıhan

ARSLAN TATAR
Şirvan M. Celikli

Ferit KAVRACI
Bartın M.V.

Zeki Korkutlu
Bursa M.V.

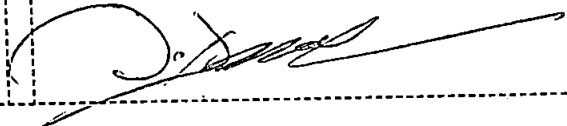
Agah
Göğdem Erdoğan
Sakarya

Mustafa OŞUR
Burdur M.V.

Saffet BOZKURT
Zonguldak İktisat ve İstatistik

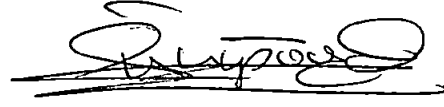
Sahin TIN
Denizli M.V.

Prof. Dr. Abdurrahman DUTKİ
Zonguldak M.V.

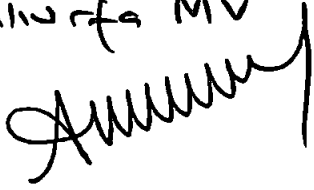

Mehmet Faruk Pınarbaşı
SARFA ve Letvekilik

İbrahim EYYÜPOĞLU
SANLIURFA MV.

Cevahir Asuman YAZMACI
Sanliurfa MV

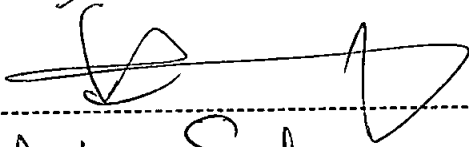

Abdullah Doğan

Adana MV

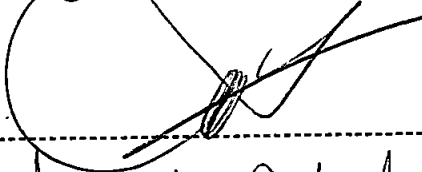
Şimşek Leblekci
Adana

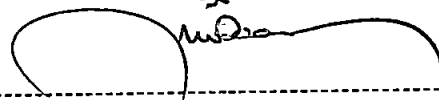
İzzet İYERKÖK

Sakarya Ağaçlar

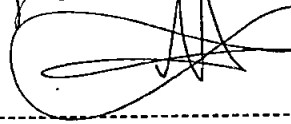
Ahmet Salmaç
Bursa MV.

Mestan ÖZCAN
tehdip M.V

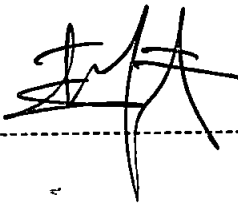
Murat Cahid Güngör
Kayseri

Harun Mertsoğlu

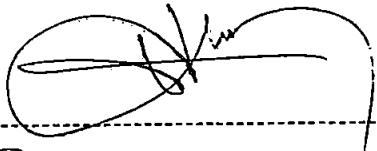
Rize
U. V. MV

ERTUĞRUL KOCACIK
SAKARYA MV.

MUZAT KAYA
Sakarya MV
U. V. MV

Neyyal Aplozu
Kocaeli mu

Sayın Bajer İzzet
Kayseri Milletvekili

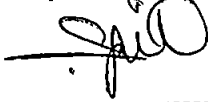

Rukya Toy

Phuket
Sivas

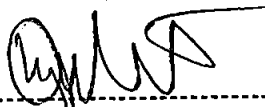
PEDA SARIBAS
AYDIN UV.

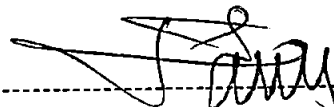
Sepil Karali
Bt. Mu.

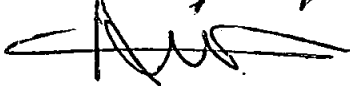
Hüseyin ÖZKAN
Atayurtu Mu.

Mervan Gül
SİİRTA

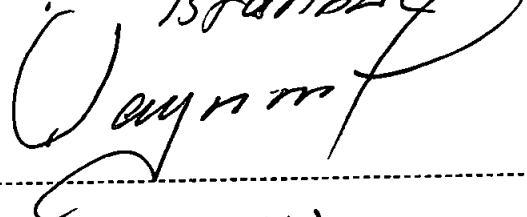

İsmail Erdem
İstanbul

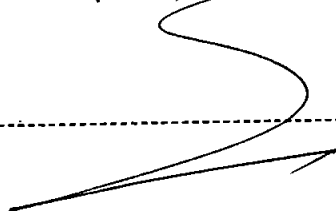

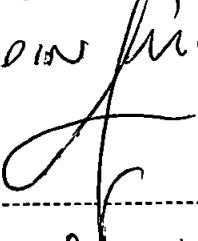
Ali İsmail
SARAYVA

JAMIL AYDIN
İstanbul

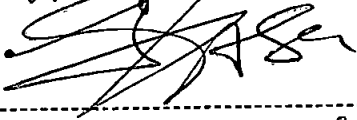

Orhan Atas
Bartın İU

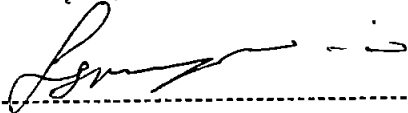
Ömer Özmen
Ararın mu

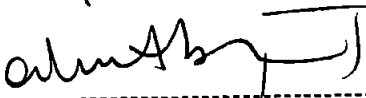
Sunce Kepezce Akerson
Diyarbakır
SK

Mustafa KÖSE
Antalya Mr.

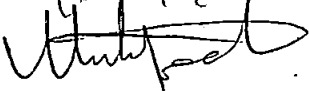
Mustafa Hakan Özer
Kongre İstisna Kurulu

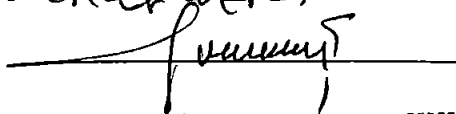
Kemal Çelik
Antalya Mr.

İsmail Güneş
USAK Mr.

Ahmet Süngür
Yalova

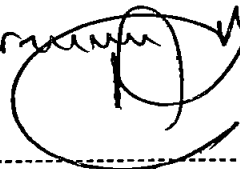
Hüseyin Yılmaz
Hatay

Mustafa Altınbaş
Adıyaman Mr.

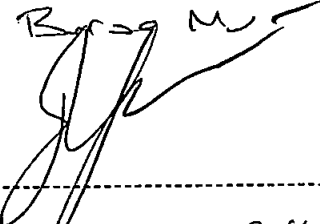
M. Salt YAZ
Diyarbakır
İstisna Kurulu

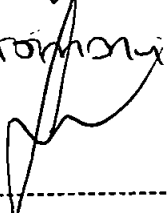
Kademete
müde müde

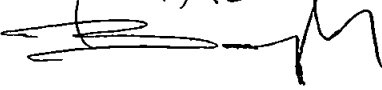

Sebahat ACTINOL
Erzurum M. V.

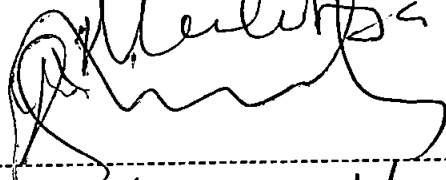
Emine Yavuz Gözgeç
Burdur Milletvekili

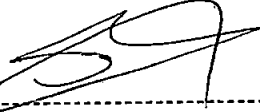
Emel GÖZKARA DURMUŞ
Burdur M. V.

F. Serap ELMERCI
Kastamonu M. V.

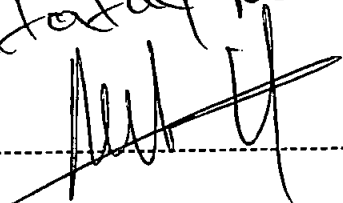
Abdullah BAYIK
Ankara M. V.

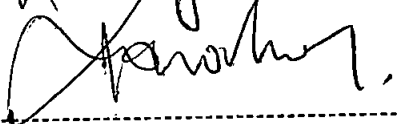
Beda GÖREN BİLİK
İstanbul M. V.

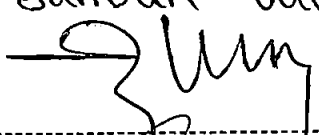
Süher Polatlı
M. V.

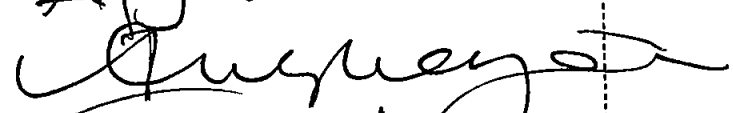
Aysel Bulut
Kars M. V.

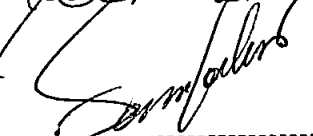
Murat Bayraktar
Manisa Milletvekili

Adele Yeşildal
Hatay M. V.

Kenan Karoğlu
Hatay M. V.

Orhan Kircali
Samsun MU

Ah Bekaryan
Afyonkarahisar M.

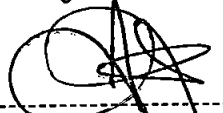
Sani SAICIR
KOCAYI MU

M. Mustafa ARIDIN
BURSA MU

Süleyman ÖZGÜN
Nereseler M.-İ.

Selman ÖZBOYACI
KONYA MU.

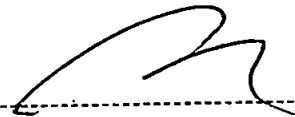
Muammer Araci
Zong. M.-İ.

Ahmet Cebaloğlu
Zong. MU

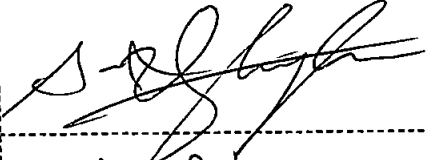
S. Selva Cöken
Lütfiye Setua ÇAM
ANKARA MU

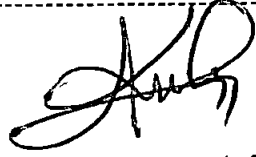
Gökem Kocogul
Tekirdağ M.-İ.

İbrahim Ethem TAŞ
Antalya

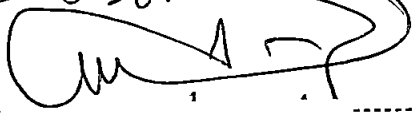
AK Taylor ÖZTARLAN
Balıkesir

Ahmet Kılıç
Bursa Milletvekili

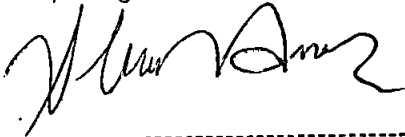
Refik ÖZEN
Bursa

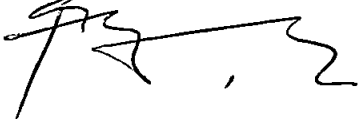

Mustafa ÇAMBAZ
Balıkesir Mv

İsmail OK
Balıkesir Mv.

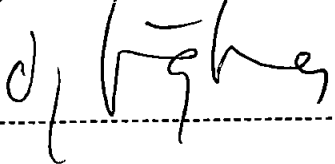
Süleyman SAĞAL
Yongot m.

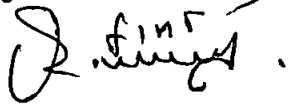

Adem HİSARLI
İstanbul Milletvekili

Cinayt Yüksel
İstanbul Mv
Cinayt Yüksel

Resul Kurt
Adıyaman Mv.

Osman Sağlam
Karaman Mv

Abdurrahim Fırat
Ergani Mv.

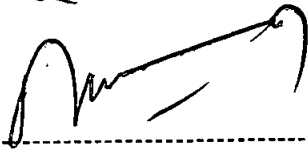
Prof. Dr. Sadettin Kılıç
Kocaeli Milletvekili

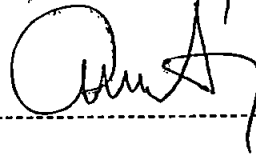
Erhan ÖZTÜRK
Düzce Milletvekili

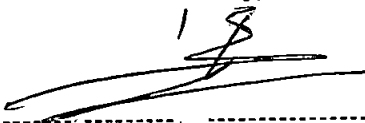
Emre ÇAĞKAN
Neuşehir Milletvekili

Ranuk KILIÇ
Manisa Mu

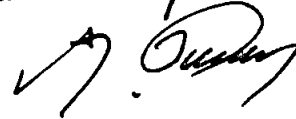
Fehmi Alpay ÖZALAN
İzmir Milletvekili

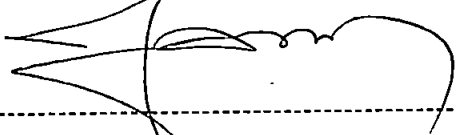
Admi ERKACI
İstanbul Milletvekili

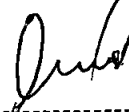
Ali ŞAHİN
Gaziantep Milletvekili

Canal YAMAN
Kocaeli Milletvekili

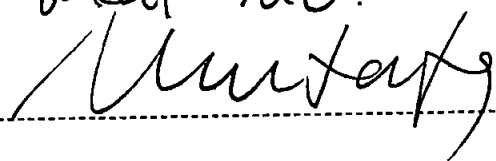
Yahya Gelik
İstanbul Milletvekili

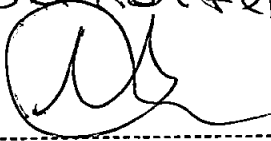

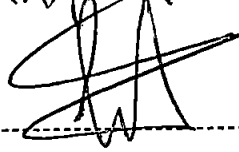
Yusuf AHLATCI
Gözümmü.

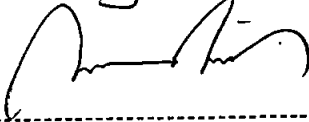

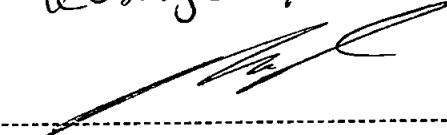
Murtaza ARSLAN
Tokat Mu.

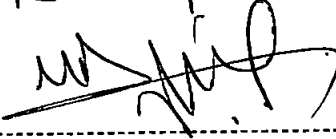
Mesut BOZARCI
Bozartep MY

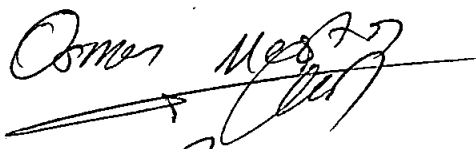
Narim Naciş
Simgu Mu.

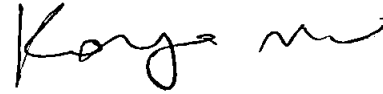
Tahir AKYÜREK
Konya M.V.

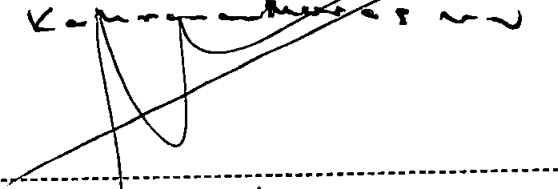
İsmail Gopur PAZARCI
Kizilgo Me.

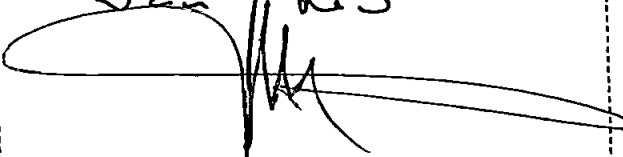
BÜSRA PAKER
İstanbul

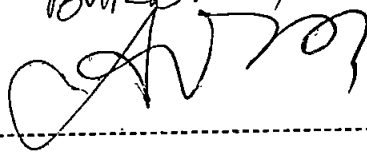
Mehmet DEMİR
Katalya MY

Osman MEŞAT

Bursa

Mehmet BAYKINDI
Konya m

Tuba KOKSAL

KAYHAN DİZİMENBER

Adem KORUMAZ
BURSA

Mehmet Emin ÖZ
Dokuz Eylül
M.Ü.

Ali
Etiler Akkaya
Etiler M.Ü.

Serkan Beyaz
-010 MÜ
M.Ü.

Yasın Korkmaz
Konya
M.Ü.

Hayva Sibel Soykaner
Mersin
M.Ü.

DERYA AYAN
İSTANBUL

D. Aygün

Ailem Çalkar
Konya
M.Ü.

GENEL GEREKÇE

2024-2026 dönemi Orta Vadeli Programda;

- ✓ Etkin, basit ve daha adil bir vergi sistemi oluşturmak,
- ✓ Doğrudan vergilerin payını artırmak,
- ✓ Yatırım, istihdam, üretim ve ihracatı teşvik etmek,
- ✓ Sürdürülebilir büyümeyi desteklemek,
- ✓ Kamu finansmanını kalıcı kaynaklarla sağlamak,

hedefleri doğrultusunda temel vergi kanunlarının gözden geçirileceği belirtilmiştir.

Programda, vergi harcamalarının gözden geçirilerek, etkin olmayan istisna, muafiyet ve indirimlerin kaldırılacağı tedbirine de yer verilmiştir.

Gelirler politikası ile ilgili bu tedbirler, öncelikli reform alanlarına yönelik düzenlemeler arasında yer almaktadır.

Hazırlanan Kanun Teklifinde;

- ✓ Vergilemede güvenliğin sağlanması ve kayıt dışılıkla mücadele
- ✓ Vergi adaletinin güçlendirilmesi ve dolaysız vergilerin payının artırılması
- ✓ Vergiye uyumun artırılması
- ✓ Bazı istisnaların kaldırılması, bazı istisnaların da uygulanma şeklinin değiştirilmesi
- ✓ Cezaların ve tahsilat etkinliğinin artırılması

hedeflerine hizmet etmek üzere vergi mevzuatı ile ilgili kanunlarda düzenleme yapılmaktadır.

Vergi güvenliğinin sağlanmasına hizmet eden düzenlemelerin başında, uluslararası model kuralları ile uyumlu olarak çok uluslu şirketlerde asgari kurumlar vergisi (Küresel Asgari Kurumlar Vergisi) uygulaması ve bu uygulamayla birlikte yerel asgari kurumlar vergisi düzenlemeleri yer almaktadır.

Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü'nün (OECD) Matrah Aşındırma ve Kâr Kaydırma (BEPS) projesi kapsamında Türkiye'nin de aralarında bulunduğu yaklaşık 140 ülke tarafından onaylanan mutabakat metnine göre yıllık konsolide hasılatı 750 milyon Avro eşliğini aşan çok uluslu işletme gruplarının düşük vergileme yapılan ülkelerdeki şube, iştirak ve işyerlerinin asgari bir tamamlayıcı vergilemeye tabi tutulması kararı alınmış ve ülkeler tarafından gerekli yasal düzenlemeler yapılmaya başlanılmıştır.

Çok uluslu şirketlerde asgari kurumlar vergisi özetle, faaliyet gösterilen her bir ülke bazında belirlenen efektif vergi oranının %15'in altında olduğu durumda, o ülkede doğan kârlara tamamlayıcı bir vergi uygulanmasıdır. Model, tamamlayıcı verginin alınmaması durumunda grubun merkezinin bulunduğu ülkeye bu vergiyi alma hakkı vermekte, grubun merkezinin bulunduğu ülkenin de tamamlayıcı vergi almaması halinde gruba dahil şirketlerin bulunduğu ülkeler tarafından tamamlayıcı vergi alınabilmektedir.

Ülkemizde faaliyette bulunan çok uluslu şirketlerden bu şekilde asgari vergi alınmaması durumunda alınmayan vergi diğer ülkeler tarafından alınacaktır.

Teklifte, Kurumlar Vergisi Kanununa 13 maddeden oluşan "Yerel ve Küresel Asgari Kurumlar Vergisi" başlıklı bölüm eklenmesi öngörülmekte, geçiş düzenlemelerinin yapıldığı ilave bir geçici madde ile birlikte yeni bir müessese ihdas edilmektedir.

Çok uluslu şirketlerde asgari kurumlar vergisi uygulaması ile birlikte ülkelerin bir güvenlik müessesesi olarak yerel asgari kurumlar vergisi düzenlemelerine de mevzuatlarında yer verdikleri görülmektedir.

Malumları olduğu üzere, ülkemizde kurumlar vergisi genel oranı %25'dir. Beyan edilen kazanç üzerinden indirim ve istisna uygulamaları nedeniyle hesaplanan ve ödenen kurumlar vergisi bu oranın çok altında kalmaktadır. Bu bağlamda, beyan edilen kazanç ile matrah arasında bir bağ kurulmak suretiyle ödenmesi gereken asgari bir vergi ihdas edilmesi önerilmektedir.

Ayrıca, yap işlet devret modeli ile kamu özel işbirliği projeleri kapsamında yürütülen faaliyetlerden elde edilen kazançlara uygulanacak kurumlar vergisi oranı %30'a çıkarılmaktadır.

Yine, ticari ve mesleki kazanç nedeniyle gelir vergisi mükellefleri ile kurumlar vergisi mükelleflerinin hasılatlarına yönelik düzenli şekilde yapılacak tespitlerin matrahları ile kıyaslanması, elde edilen bulgular ile beyan edilen matrah arasındaki uyumsuzlukların izaha konu edilmesi yönünde ilave bir güvenlik müessesesi getirilmektedir.

Teklifte önerilen bir diğer vergi güvenlik müessesesi ise gelir ve kurumlar vergisinde bazı ödemelerin tevkifat kapsamına alınabilmesi için yetki düzenlemesidir.

Söz konusu düzenlemeler, vergi güvenliğine, kayıt dışılıkla mücadeleyle, vergi adaletini güçlendirmeye ve dolaysız vergilerin payının artırılmasına katkı sağlayacaktır.

Bunlara ilaveten, vergi uyumunun artırılmasına ve kayıt dışılıkla mücadeleyle katkı sağlayacak şekilde vergi cezaları artırılmakta ve uzlaşma müessesesi cezalar ile sınırlandırılmaktadır.

Daha önce vergi ödemelerinde uyumun artırılması amacıyla getirilmiş bulunan "kamunun yaptığı ödeme ve işlemlerde ilgilinin vergi dairelerine borcu bulunup bulunmadığının aranılmasına" yönelik müessesenin etkinliğinin artırılması sağlanmaktadır.

Teklifte, OVP'de yer aldığı şekilde indirim ve istisnaların gözden geçirilmesi sonucunda bazı istisna ve indirimler kaldırılmakta bazılarının uygulama şekli değiştirilmektedir. Bu kapsamda;

Yatırım fon ve ortaklıklarına tanınan istisna, bu fon ve ortaklıkların gayrimenkul kazançlarının belirli bir kısmını kâr olarak dağıtmaları şartına bağlanmaktadır.

Serbest bölgelerde faaliyette bulunan mükelleflere tanınan kazanç istisnasının ihracat gelirleri ile sınırlandırılması sağlanmaktadır.

Katma Değer Vergisi Kanununda yer alan bazı istisnaların revize edilmesi, bazı istisnalarda indirim ve iade hakkının kaldırılarak doğrudan gider yazılmasının sağlanması önerilmektedir.

Bu kapsamda, deniz ve hava taşıma araçları için liman ve hava meydanlarında yapılan hizmetler nedeniyle yüklenen KDV'nin, gelir veya kurumlar vergisinin tespitinde gider veya maliyet olarak dikkate alınması imkanı sağlanmakta ve devreden KDV'nin azaltılması amaçlanmaktadır.

Devreden KDV'nin azaltılmasına imkan sağlamak amacıyla yapılan diğer bir düzenleme ile beş takvim yılı süresince indirilemeyen ve sonraki dönemlere devreden KDV tutarlarının, altıncı yılın başında özel bir hesaba alınarak mükellefin talebi üzerine yapılacak vergi incelemesi sonucunda, incelemenin tamamlandığı yıla ilişkin gelir veya kurumlar vergisinin tespitinde gider olarak dikkate alınmasına imkan sağlanmaktadır.

Vergilendirmede vergiye uyumun artırılması amacıyla;

- ✓ Çalışanlara verilen hisse senedi opsiyonlarında vergileme kolaylığı sağlanmasına,
- ✓ İşletmelerin aktifinde yer alan kıymetli madenler ile kıymetli madenlere dayalı mevduat hesaplarının borsa rayici ile değerlendirilmesine yönelik düzenlemeler de önerilmektedir.

Ayrıca, Kanun Teklifi ile yaşlılık, malullük, ölüm aylığı almakta olan emeklilerimize ve hak sahiplerine dosya bazında 10.000 Türk lirası olarak öngörülen aylık asgari ödeme tutarının yükseltilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna, 4/6/2008 tarihli ve 5766 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunda ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunla eklenen 22/A maddesi ile bazı ödeme ve işlemler sırasında Hazine ve Maliye Bakanlığına bağlı tahsil dairelerine vadesi geçmiş borcun bulunmadığına ilişkin belge arama zorunluluğu getirilmesine ilişkin düzenleme yapılmış ve bu maddede 28/11/2017 tarihli ve 7061 sayılı Bazı Vergi Kanunları ile Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile yapılan değişiklik sonucunda, 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununa tabi kamu idareleri ile bu idarelere bağlı döner sermaye işletmelerinin her türlü ödemelerinde vadesi geçmiş borcun bulunmadığına ilişkin belge aranması zorunluluğu getirmeye Hazine ve Maliye Bakanının yetkili olduğu düzenlenmiştir.

Maddenin verdiği yetki çerçevesinde, bu idarelerin “mahkeme ilamları ve icra emirleri” üzerine yapacakları ödemelerde de bu zorunluluğun aranacağına dair Seri:A Sıra No:1 Tahsilat Genel Tebliğinde yapılan düzenleme, Hazine ve Maliye Bakanına bu idarelerin “her türlü ödemelerinde” bu zorunluluğu getirebileceğine yönelik hükme rağmen, “mahkeme ilamları ve icra emirleri üzerine yapılacak ödemelerin Bakana verilen yetki kapsamında olmadığı” gerekçesiyle Danıştay kararıyla iptal edilmiştir.

Maddeyle bu idarelerce, mahkeme kararları ve icra dairelerinin ödeme veya icra emirleri üzerine yapılacak ödemelerde de borcu yoktur belgesi aranması yönünde Hazine ve Maliye Bakanına yetki verilmesine yönelik düzenleme yapılmaktadır.

MADDE 2- Mevcut uygulamada, hizmet erbabı ile yapılan sözleşmeler kapsamında, hizmet erbabına, belirli bir süre işverene bağlı çalışılması, belirlenen performans ve benzeri kriterlerin sağlanması kaydıyla, işverenin veya grup şirketlerinin pay senetlerinden bedelsiz veya indirimli satın alma hakkı verilebilmektedir.

Hizmet erbabına bedelsiz pay senedi verilmesi suretiyle sağlanan menfaatler, bu pay senetlerinin hukuki ve ekonomik olarak tasarruf edilebilir olduğu tarihte, pay senedi alım hakkı verilmesi suretiyle sağlanan menfaatler ise bu hakkın fiilen kullanıldığı tarihte elde edilmiş sayılmaktadır.

Hizmet erbabına pay senedi verildiği durumlarda pay senedinin rayiç değeri, pay senedi alım hakkı verildiği durumlarda ise hakkın kullanıldığı tarihteki pay senedinin rayiç değeri ile hizmet erbabına maliyeti arasındaki fark, ücret olarak kabul edilmektedir.

Madde ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca belirlenen kriterlere göre teknogirişim şirketi niteliğini haiz işverenlerce, hizmet erbabına bedelsiz veya indirimli olarak verilen ve ücret niteliğinde kabul edilen pay senetlerinin verildiği tarihteki rayiç değerinin, hizmet erbabının o yıldaki bir yıllık brüt ücret tutarını aşmayan kısmı gelir vergisinden istisna tutulmaktadır.

Diğer taraftan, hizmet erbabına verilen hisse senetlerinin daha uzun süre elde tutulmasının teşvik edilmesi amacıyla, söz konusu istisnanın hizmet erbabı tarafından iktisap edilen hisse senetlerinin elde tutulma süresine göre farklı oranlarda uygulanması öngörülmektedir.

İstisna nedeniyle zamanında alınmayan vergilere ilişkin zaman aşımı süresinin, söz konusu pay senetlerinin hizmet erbabı tarafından elden çıkarıldığı tarihi takip eden takvim yılı başından itibaren başlaması sağlanmaktadır.

Ayrıca, bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirleme hususunda Hazine ve Maliye Bakanlığına yetki verilmektedir.

MADDE 3- Madde ile ticari veya serbest meslek faaliyetleri yönünden mükellefiyeti olanların gerçek hasılatlarının tespitine yönelik vergi güvenlik müessesesi ihdas edilmektedir.

Mükellefler nezdinde yapılacak yoklamalar neticesinde tespit edilen günlük hasılat tutarlarının ortalaması alınarak mükelleflerin aylık ve yıllık hasılat tutarları tespit edilecektir. Bu şekilde tespit edilen hasılat tutarları ile mükelleflerin faaliyette buldukları döneme ilişkin beyan ettikleri hasılat tutarları karşılaştırılacak ve karşılaştırma sonucu bulunan farkın %20'den fazla olması durumunda mükellefler, Vergi Usul Kanununda yer alan "izaha davet müessesesi" kapsamında izaha davet edilecektir.

Bu düzenleme, kurumlar vergisi mükellefleri hakkında da uygulanacaktır.

Ayrıca, Cumhurbaşkanına %20 oranını artırma ve azaltma, Hazine ve Maliye Bakanlığına, maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirleme yetkisi verilmektedir.

MADDE 4- Madde ile 6563 sayılı Kanun kapsamında, elektronik ticaret pazar yerlerinde elektronik ticaret hizmet sağlayıcılarının mal veya hizmetlerinin teminine yönelik sözleşme yapılmasına ya da sipariş verilmesine imkân sağlayan aracı hizmet sağlayıcılarının ve elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılarının, mezkur Kanun hükümlerine göre faaliyette bulunan hizmet sağlayıcılarına ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcılarına faaliyetleri dolayısıyla yaptıkları ödemeler vergi kesintisi kapsamına alınmaktadır.

Ayrıca, maddede yapılan diğer bir düzenleme ile mal ve hizmet alımlarına ilişkin gerçek kişilere yapılan ödemeler üzerinden Cumhurbaşkanınca belirlenen sektör ve faaliyet konuları dikkate alınarak vergi tevkifatı yapılması öngörülmektedir.

Böylelikle, vergi güvenliğinin sağlanması ve kayıt dışılığın azaltılması amaçlanmaktadır.

Diğer taraftan, maddenin sekizinci fıkrasında değişiklik yapılarak, Cumhurbaşkanına birinci fıkranın (19) ve (20) numaralı bentleri kapsamında vergi kesintisine tabi ödemeler için faaliyet konuları, ödeme türleri, sektörler, iş grupları ve iş neveleri itibarıyla ayrı ayrı veya birlikte oran belirleme yetkisi verilmektedir.

MADDE 5- Anayasa Mahkemesi tarafından Vergi Usul Kanununun 153/A maddesinin üçüncü ve müteakip fıkralarında yer alan; verilen sürede yükümlülüklerin yerine getirilmemesi halinde istenilen teminat tutarının teminat alacağı olarak tahakkuk ettirilmesi ve tahakkuk ettirilen teminat alacağının gecikme zammı tatbik edilerek takip ve tahsiline yönelik hükümlerin iptal edilmesi üzerine, Anayasa Mahkemesinin kararında yer alan gerekçeler de dikkate alınarak madde metninde düzenlemeler yapılmaktadır. Yapılan düzenleme ile;

- Madde kapsamındaki mükelleflerden istenilecek teminatın üst sınırı belirlenmekte,

- Üçüncü ve dördüncü fıkralar kapsamında istenilen teminatın verilme süresi 30 günden 60 güne çıkarılmakta,

- Üçüncü fıkra kapsamında yükümlülüklerini öngörülen şekilde yerine getiren mükelleflere teminatın iade edilmesi ve birinci fıkrada sayılan kişilerin teminat isteme tarihi itibarı ile tahakkuk etmiş tüm vergi borçlarından sorumlu olmamaları sağlanmaktadır.

Ayrıca, madde metnindeki Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği hükümlere atıf yapan veya bu hükümlerle ilişkili olan hükümler de madde metninden çıkarılmaktadır.

MADDE 6- 213 sayılı Kanunun mükerrer 257 nci maddesinin birinci fıkrasının (2) numaralı bendinde yapılan değişiklikle, mevcut metindeki tahsilat ve ödemelerin tevsik zorunluluğuna ilişkin yetkinin kapsamı, kayıt dışı ekonomiyle mücadele amacıyla genişletilmektedir.

Bunun yanı sıra, bilgi teknolojilerinde meydana gelen gelişmeler, iktisadi ve ticari faaliyetlerin yapılma şeklinde de yeni durumların ortaya çıkmasına sebep olmaktadır. Diğer taraftan elektronik ticaretin yanı sıra internet başta olmak üzere her türlü dijital ortam aracılığıyla gerçekleştirilen reklam, ilan, satış ve kiralama gibi faaliyetlerin etkin bir şekilde

izlenmesi ve denetlenmesi, kayıtlı ekonominin desteklenmesi ve haksız rekabetin önlenmesi bakımından son derece önemlidir.

Öte yandan, 6563 sayılı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda 1/7/2022 tarihli ve 7416 sayılı Kanunla teknolojik gelişmeler ile dijitalleşmenin getirdiği yeni imkânlar çerçevesinde değişiklik yapılmıştır.

Bu kapsamda söz konusu hususlar da dikkate alınarak maddeyle, Hazine ve Maliye Bakanlığının elektronik ticaretin yanı sıra internet dâhil olmak üzere her türlü dijital ortamın reklam, ilan, satış ve kiralama gibi iktisadi ve ticari amaçlarla kullanıldığı hallerde vergi güvenliğini sağlamak amacıyla elektronik ticaret hizmet sağlayıcılar ile başkalarına ait iktisadi ve ticari faaliyetlerin yapılmasına ortam sağlayan gerçek ve tüzel kişi aracı hizmet sağlayıcılar ile elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların yanı sıra erişim sağlayıcılara, içerik sağlayıcılara, yer sağlayıcılara ve sosyal ağ sağlayıcılara iktisadi ve ticari faaliyetlerine ilişkin bildirim verme yükümlülüğü ile başkalarına ait iktisadi ve ticari faaliyetlerin yapılmasına ilişkin bildirim konu bilgiler ile içerik sağlayıcılar tarafından üretilen ya da sağlanan bilgilerin aracı hizmet sağlayıcılar, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıları, erişim sağlayıcılar, yer sağlayıcılar ve/veya sosyal ağ sağlayıcılar tarafından alınması zorunluluğu getirebilmesine imkân sağlanmaktadır.

MADDE 7- Söz konusu maddeye eklenen ifade ile kıymetli madenler borsasında işlem gören kıymetli madenlerin değerlendirme işlemlerinde değerlendirme ölçüsü olarak borsa rayicinin kullanılabilmesi sağlanmaktadır.

MADDE 8- Bu madde ile kıymetli maden üretim ve alım-satımı ile işgal eden mükelleflerin aktiflerinde ticari mal olarak kayıtlı olanlar hariç olmak üzere, mükelleflerin aktiflerinde tasarruf amacıyla tutmuş oldukları kıymetli madenler ile kıymetli maden ile olan alacak ve borçların borsa rayiciyle değerlendirilmesi sağlanmaktadır.

Dolayısı ile kıymetli madenlere dayalı fiziki ya da kaydi olarak açılan mevduat hesapları ile kredi hesapları da borsa rayici ile değerlendirilecektir.

Ayrıca, kıymetli maden ile olan mevduat veya kredi sözleşmelerine müstenit alacaklar ve borçlar değerlendirme gününe kadar hesaplanacak faizleriyle birlikte dikkate alınacaktır.

Bunun yanı sıra, kıymetli madenlere dayalı olarak açılan mevduat hesapları ile kredi hesaplarından kaynaklı alacak ve borçların değerlendirme günü kıymetine ircasına ilişkin olarak, mevcut uygulamada olduğu gibi 213 sayılı Kanununun 280, 281 ve 285 inci maddelerinde yer alan hükümler geçerli olacaktır.

MADDE 9- Mevcut durumda faal mükellef olup, düzenli olarak beyanname veren mükelleflerin vergilerini zamanında tahakkuk ettirmemesi ya da eksik tahakkuk ettirmesi durumunda kesilecek vergi ziyai cezasıyla, mükellefiyet tesis ettirmeksizin kayıt dışı faaliyette bulunanlara kesilecek vergi ziyai cezası aynı oranlara tabidir. Maddeyle, vergi dairesinin bilgisi dışında mükellefiyet tesis ettirmeksizin kayıt dışı faaliyette bulunmak suretiyle vergi ziyana sebebiyet verilmesi durumunda, kesilecek vergi ziyai cezasının %50 artırımlı uygulanması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda, aynı vergi türü ve dönemine ilişkin daha sonraki bir tarihte yeni bir tarhiyat yapılması durumunda da artırımlı ceza uygulanmaya devam edilecektir. Örneğin, ticari kazancı dolayısıyla mükellefiyet tesis ettirmesi gerekirken kayıt dışı çalışan bir kişi veya kurumun, mükellefiyet tesis ettirmediği dönemlere ilişkin gelir/kurumlar vergisi, katma değer vergisi, gelir stopaj gibi vergiler nedeniyle kesilmesi gereken vergi ziyai cezaları %50 artırımlı olarak uygulanabilecektir.

MADDE 10- 213 sayılı Kanuna 353 üncü maddesinin birinci fıkrasının (1) ve (2) numaralı bentlerine ilişkin olarak yeni bir cetvel eklenmesi nedeniyle, Kanuna bağlı 2 adet cetvel olacağından ve mevcut cetvele sayı tahsisi yapıldığından 352 nci maddede de ibare

değişikliği yapılmaktadır. Ayrıca, usulsüzlük cezalarına ait tutarların belirlendiği Kanuna bağlı cetvelde yer alan miktarlar her yıl yeniden değerlendirme oranında artmakla birlikte, bu cezaların yeniden belirlenmesi suretiyle caydırıcılığının artırılması amaçlanmaktadır.

MADDE 11- Vergi Usul Kanununun 353 üncü maddesinin birinci fıkrasının (1), (2), (6) ve (10) numaralı bentlerinde yer alan cezalar, her yıl yeniden değerlendirme oranında artmakla birlikte, bu cezaların yeniden belirlenmesi suretiyle caydırıcılığının artırılması amaçlanmıştır.

Ayrıca, yapılan düzenlemeyle, bir takvim yılı içerisinde mezkûr Kanunun 353 üncü maddesinin birinci fıkrasının (1) ve (2) numaralı bentleri uyarınca birden fazla özel usulsüzlük cezası kesilmesi durumunda caydırıcılığı artırmak amacıyla artan ceza uygulamasının getirilmesi amaçlanmıştır. Örneğin, vergi idaresi tarafından yapılan ilk tespitte mükellef tarafından iki adet ödeme kaydedici cihaz fişinin düzenlenmediği anlaşılmıştır. Buna göre mükellef hakkında iki adet 10.000 Türk lirası özel usulsüzlük cezası kesilecektir. Aynı takvim yılı içerisinde aynı mükellef hakkında yapılan tespitte mükellefin üç adet ödeme kaydedici cihaz fişi, bir adet fatura düzenlenmediği tespit edilmiştir. Buna göre mükellef hakkında aynı takvim yılı içerisinde fatura yönünden birinci tespit yapılması nedeniyle 10.000 Türk lirasından az olmamak suretiyle fatura bedelinin %10'u nispetinde özel usulsüzlük cezası, ödeme kaydedici cihaz fişi yönünden ise ikinci tespit yapılması nedeniyle üç adet 20.000 Türk lirası özel usulsüzlük cezasının kesilmesi söz konusu olacaktır.

Bununla birlikte, Vergi Usul Kanununun 353 üncü maddesinin birinci fıkrasının (1) ve (2) numaralı bentlerinde sayılan belgeler yerine Vergi Usul Kanunu kapsamı dışında belge düzenleyenlere 2 kat özel usulsüzlük cezası kesilmesi, bu durumun idarenin bilgisine girmeden önce belgeyi almak zorunda olanlar veya belge muhteviyatı işlemin muhatapları tarafından beş iş günü içerisinde bildirilmesi halinde ise Vergi Usul Kanunu kapsamı dışında belge düzenleyenlere 6 kat özel usulsüzlük cezası kesilmesi amaçlanmaktadır.

Öte yandan, 213 sayılı Kanunun 353 üncü maddesinin birinci fıkrasının (1) ve (2) numaralı bentlerinde sayılan belgeleri düzenleme zorunluluğu bulunanların maddede yer alan yükümlülüklerini yerine getirmedikleri takdirde, bu durumun belge muhteviyatı işlemin muhatapları tarafından beş iş günü içerisinde idareye bildirilmesi halinde bu kimselere ceza kesilmemesi, belgeleri düzenlemeyen, eksik veya yanıltıcı düzenleyenlere de özel usulsüzlük cezasının 3 katı uygulanması amaçlanmıştır.

Bunlara ilave olarak, 213 sayılı Kanunun 353 üncü maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendinde sayılan belgeleri almayanlardan, Kanunun 232 nci maddenin birinci fıkrasının 1 ila 5 numaralı bentlerinde sayılanlar dışında kalan kişilere kesilecek özel usulsüzlük cezası yeniden düzenlenmiştir. Ayrıca, bu belgelerin düzenlenmediği, eksik veya yanıltıcı düzenlendiği hususunu idarenin tespitinden önce belgenin düzenlenmesi gereken tarihten itibaren beş iş günü içinde söz konusu kişilerin idareye bildirmeleri durumunda bu kimselere ceza kesilmemesi sağlanmaktadır.

213 sayılı Kanunun 353 üncü maddesinin birinci fıkrasının (1) ve (2) numaralı bentlerinde yapılan değişiklik ile getirilen artan tutarlı ceza uygulamasında uygulanacak ceza tutarları Kanuna eklenen bağlı 2 sayılı cetvel ile belirlenmektedir.

MADDE 12- Vergi Usul Kanununun 355 inci maddesinde düzenlenen damga vergisi ödenmemiş kâğıtları, vergi ve cezası tahsil edilmeden tasdik eden veya örneklerini çıkarıp veren noterler adına kesilen özel usulsüzlük cezasının her bir kâğıt için olan alt sınırı, her yıl yeniden değerlendirme oranında artmakla birlikte, caydırıcılığı artırmak amacıyla yeniden belirlenmesine ihtiyaç duyulmuş ve madde ile söz konusu tutar artırılmıştır.

MADDE 13- Vergi Usul Kanununun mükerrer 355 inci maddesinin birinci ve dördüncü fıkralarında yer alan cezalar her yıl yeniden değerlendirilme oranında artmakla birlikte, bu cezaların yeniden belirlenmesi suretiyle caydırıcılığının artırılması amaçlanmaktadır.

Ayrıca, Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası anlaşmaların bilgi değişimi hükümleri kapsamında bilgi toplanmasını amaçlayan bir düzenleme olan 213 sayılı Kanunun 152/A maddesi uyarınca getirilen zorunluluklara uymayanlara özel usulsüzlük cezası kesilebilmesi amacıyla madde hükmüne ekleme yapılmıştır.

Buna ek olarak, maddeyle yapılması öngörülen değişiklikle, elektronik ticaretin yanı sıra internet dâhil olmak üzere her türlü dijital ortamın reklam, ilan, satış ve kiralama gibi iktisadi ve ticari amaçlarla kullanıldığı hallerde vergi güvenliğini sağlamak amacıyla kendisine bilgi verme yükümlülüğü getirilenlerin, bu yükümlülüklerine ilişkin olarak bildirimde bulunmamaları ya da bildirimlerini eksik veya yanıltıcı bir şekilde yapmaları durumunda uygulanması gereken özel usulsüzlük cezasının, bu mükelleflerin ekonomik ve ticari büyüklükleri ile orantılı olması ve buna bağlı olarak da caydırıcılığı sağlayarak bildirimlerin tam ve doğru bir şekilde yapılması temin edilerek kayıt dışı ekonomi ile mücadelenin etkinleştirilmesi amaçlanmaktadır. Örneğin, madde hükmü gereğince bildirim yükümlülüğü bulunan birinci sınıf tüccar, 100 adet ilan bilgisini bildirmesi gerekirken yaptığı 1 adet bildirim ile 70 adet ilan bilgisi bildirmiştir. Buna göre, bildirim görevini eksik yerine getiren mükellef adına, bildirilmeyen her bir ilan bilgisi için ayrı ayrı olmak üzere (30 adet) Kanunun mükerrer 355 inci maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinde belirtilen miktarda özel usulsüzlük cezası kesilecektir.

Bunun yanı sıra, yapılan düzenlemeyle tevsik zorunluluğu kapsamında olup da bu zorunluluğa uymayanlara uygulanan özel usulsüzlük cezasının artırılması suretiyle caydırıcılığı artırmak amaçlanmış, bu zorunluluğa uymadan ödeme yapanların, durumu beş iş günü içerisinde idarenin bilgisine girmeden bildirmesi durumunda bu kimselere ceza kesilmemesi amaçlanmıştır.

Maddenin dördüncü fıkrasından sonra gelmek üzere eklenen fıkra ile mükelleflerin mal teslimi veya hizmet ifalarına ilişkin tahsilatlarının, kendi adına kayıtlı hesaplar yerine, başka kişiler adına kayıtlı hesaplar aracılığıyla yapılması durumunda, başkalarının hesabını kullanan ve kendi hesabını kullandıranlara özel usulsüzlük cezası kesilmesi öngörülmektedir. Kişiler adına kayıtlı hesap olmaksızın isim, kimlik numarası ve benzeri yöntemler aracılığıyla yapılan tahsilatlar için de aynı ceza uygulanacaktır.

Benzer bir şekilde, mal teslimi veya hizmet ifaları için kredi kartı, banka kartı, ön ödemeli kart, karekod, elektronik cüzdan ve benzeri ödeme araçları kullanılarak yapılan tahsilatları, başka mükelleflerin veya mükellef olmayanların elektronik cihazları/sistemleri (POS ve benzeri cihazlar) aracılığıyla yapanlara ve bu elektronik cihazları/sistemleri kullandıranlara özel usulsüzlük cezası kesmek suretiyle bu husustaki kayıt dışı işlemlerin önlenmesi amaçlanmaktadır.

Ayrıca, Anayasa Mahkemesi Vergi Usul Kanununun 153/A maddesinin teminat tahakkuku ve tahakkuk eden teminatın gecikme zammı tatbik edilerek mükelleften takip ve tahsilinin düzenlendiği üçüncü fıkrasının ikinci ve üçüncü cümleleri ile dördüncü fıkrasının üçüncü ve dördüncü cümlelerinin iptallerine karar vermiştir. Bu bakımdan Kanun hükmü gereğince istenilen teminatı vermeyenlere veya tamamlamayanlara ceza uygulaması getirilmektedir.

Yine maddeyle, gerek 3100 sayılı Kanun gerekse 213 sayılı Kanun uyarınca vergi güvenliğinin sağlanması amacıyla kullanılma zorunluluğu getirilen cihaz ve sistemler ile nitelikleri belirlenen ya da onaylanan elektrikli, elektronik, manyetik ve benzeri cihazlar ve sistemleri üreten, ithal eden, bu cihazlara çeşitli hizmetler veren ödeme kaydedici cihaz üreticisi veya ithalatçıları ile bu cihazlara ilişkin hizmet veren güvenli servis sağlayıcıları, bankalar, elektronik para kuruluşları, ödeme kuruluşları, şarj ağı işletme lisansı sahipleri ve elektronik

defter, belge ve kayıtların oluşturulması, imzalanması, iletilmesi ve saklanması hususlarından herhangi biri için hizmet verme konusunda yetkilendirilenler ile sipariş, satış, muhasebe, stok takip vb. programları kullandıran, teslim eden veya satan mükelleflere ilişkin olarak bunlar tarafından yapılması, yapılmaması ya da yerine getirilmesi gereken hususlara aykırı davranışlara, bunların ekonomik ve ticari büyüklüklerine uygun olacak şekilde özel usulsüzlük cezası kesilmesi için düzenleme yapılması öngörülmektedir.

Son olarak, maddenin sonuna eklenen fıkra ile tek bir fiilin, Kanunun mükerrer 355 inci maddesinde yer alan özel usulsüzlük cezasını istilzam eden birden fazla cezayı gerektirmesi halinde bu cezalardan en ağırının kesilmesine ilişkin düzenleme yapılması amaçlanmıştır.

MADDE 14- Uzlaşma müessesesi kapsamında mükellefler ikmalen, re'sen veya idarece tarh edilen vergilerle bunlara ilişkin vergi ziyai cezaları, vergi incelemesine dayanılarak tarh edilecek vergiler ve bunlara ilişkin kesilecek vergi ziyai cezaları ile kanunla belirlenen tutarı aşan usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezaları için uzlaşma talebinde bulunabilmektedir.

Düzenleme ile vergiye gönüllü uyumun artırılmasını teminen vergi aslı uzlaşma kapsamından çıkarılmaktadır.

Vergi Usul Kanununda yer alan uzlaşma müessesesinde vergi aslı uzlaşma kapsamından çıkarıldığından, yapılan düzenleme ile vergi aslına ilişkin hükümler Kanunun ilgili maddelerinden çıkarılmak suretiyle gerekli değişiklikler yapılmaktadır.

MADDE 15- 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine göre; vergi tahsilatını gerçekleştirmek, vergi kayıp ve kaçığı ile mücadele etmek, bu konuda gerekli çalışmaları yapmak, ihbar ve şikâyetleri değerlendirmek Gelir İdaresi Başkanlığının görevleri arasında sayılmaktadır.

Başkanlığın bu görevleri kapsamında icra, tahsilat, yoklama ile yaygın ve yoğun vergi denetimleri, hasılat tespitlerine yönelik denetimler, kıyı şeritleri ve şehirlerarası yollarda yapılan denetimler ile sektörel denetimler gerçekleştirilmekte olup, vergi gelirlerinin toplanması ve mükellefiyet ile ilgili olan bu iş ve işlemler hafta sonu ve genel tatil günlerini de kapsayacak şekilde ve personelin görev yaptığı dairenin dışında gerçekleştirilmektedir.

Bu çerçevede normal mesai saati haricinde ve daire dışında fiilen çalışan personele bu çalışmalarının karşılığı fazla çalışma ücreti ödenmesi amaçlanmıştır.

MADDE 16- Yapılan düzenleme ile mevcut uzlaşma başvurularının Vergi Usul Kanununun değiştirilmeden önceki hükümlerine göre sonuçlandırılması amaçlanmaktadır.

MADDE 17- Mevcut istisna hükmünün düzenlenme gerekçesi, ülkenin deniz ve hava ticaret filosunun geliştirilmesinin teşviki ve dış rekabete tahammül edebilecek duruma getirilmesi iken zaman içerisinde istisnanın düzenlenme amacının aşılması gezi, eğlence, spor ve amatör balıkçılık gibi faaliyetlerde kullanılan taşıma araçlarına da istisna uygulandığı ve vergi kaybına sebebiyet verildiği tespit edilmiştir. Yapılan düzenleme ile istisna hükmünün düzenlenme gerekçesi ile uygulamanın uyumlu hale getirilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 18- 3065 sayılı KDV Kanunu uyarınca, ulusal güvenlik kuruluşlarına milli savunma ve iç güvenlik ihtiyaçları için yapılan teslim ve hizmetler ile engellilerin eğitimleri, meslekleri ve günlük yaşamları için özel olarak üretilmiş her türlü araç-gereç ve özel bilgisayar programlarının teslimi KDV'den istisna olup bu malların yurt içi teslimlerinde uygulanan mevcut istisnalar aynı şekilde söz konusu malların ithalatında da uygulanmaktadır.

Ancak 4458 sayılı Gümrük Kanununun 167 nci maddesi uyarınca ithal edilecek bazı mallar ile taşıt araçları bakımından ithalatta ilave bir istisna uygulanması, bu malların ithalatını

teşvik edici, yurt içi alımlarını ise caydırıcı mahiyettedir. Bu nedenle, yapılan düzenleme ile belirtilen malların ithalatı ve yurt içi teslimindeki ithalat lehine olan uygulama farklılığı giderilmekte ve KDV Kanunundaki mevcut istisna devam ettirilmektedir.

MADDE 19- Mevcut uygulamada şirketlerin birleşme, devir ve bölünme işlemleri dolayısıyla faaliyetini bırakan, bölünen veya infisah eden mükelleflerce yüklenilen ve indirilemeyen vergiler, faaliyete başlayan veya devir ve bölünme sonrasında devredilen veya bölünen kurumların varlıklarını devralan mükellefler tarafından indirim konusu yapılabilmektedir. Faaliyetini bırakan, bölünen veya infisah eden mükelleflerin bünyesinde bulunan söz konusu sonraki döneme devreden KDV tutarlarının gerçekliğine ilişkin herhangi bir tespit ve araştırmanın bulunmaması, devralan mükellefler tarafından haksız KDV indirimi ve iadelerine sebebiyet vermektedir. Yapılan düzenleme ile faaliyetini bırakan, bölünen veya infisah eden mükelleflerin bünyesinde bulunan söz konusu sonraki döneme devreden KDV tutarlarının devralan şirkette indirilecek KDV olarak kullanılabilmesi için, bu KDV'nin doğruluğuna ilişkin gerekli incelemenin Vergi Usul Kanununda düzenlenen zaman aşımı süreleri ile bağlı olmaksızın yapılması ve inceleme sonucuna göre indirim hakkının verilmesi sağlanmaktadır.

MADDE 20- Türk Vergi Sistemi incelendiğinde gelir ve kurumlar vergisi uygulamasında herhangi bir yılın zararı, en fazla izleyen beş takvim yılı veya hesap dönemi kazancından indirim konusu yapılabilmektedir. Dolayısıyla mükelleflerin zararının süresiz olarak izleyen yıl kazancından indirimi söz konusu değildir. KDV uygulamasında ise mükelleflerin mal ve hizmet alımları nedeniyle yüklendiği KDV'nin ilgili dönemde indirilememesi halinde, bu KDV tutarı sonraki döneme devretmekte, fakat devreden bu KDV'nin hangi sürede indirim konusu yapılabileceğine ilişkin bir sınır bulunmamaktadır. Teorik olarak 1985 yılından bugüne KDV mükellefiyeti bulunan bir mükellefin, 1985 yılında yüklendiği KDV'yi 2024 yılında indirebilmesi mümkündür. Bu husus mükelleflerin devreden KDV'sinin takibini güçleştirmekte ve devreden KDV'nin iadesinin yapıldığı işlemlerde haksız KDV iadelerine sebebiyet verebilmektedir.

Ayrıca, defter ve belge saklama, tarh ve düzeltme işlemlerine ilişkin Vergi Usul Kanunu ve Türk Ticaret Kanununda zaman aşımı süreleri bulunmakta olup bu sürelerin geçtiği dönemlerin yüklenilen ve sonraki döneme devreden KDV tutarları bakımından incelenmesi ve kontrolü fiilen mümkün olamamaktadır. Bu da mükelleflerin devreden KDV tutarlarının doğruluğunun kontrolü açısından risk oluşturmakta, gerek Hazineye intikal edecek verginin azalması gerekse haksız KDV iadesi gibi sonuçlar doğurabilmektedir.

3065 sayılı Kanununun 30 ve 58 inci maddelerinde yapılan düzenlemeler ile beş takvim yılı veya daha fazla süreyle devreden KDV tutarlarının, indirim KDV hesaplarından çıkarılarak özel bir hesaba alınması, mükellefin talebine bağlı olarak yapılacak vergi incelemesi sonucuna göre gelir veya kurumlar vergisinin tespitinde gider olarak dikkate alınması imkanı sağlanmakta ve devreden KDV tutarının azaltılması amaçlanmaktadır.

MADDE 21- 3065 sayılı Kanunda yer alan indirim ve iade hakkı tanınan istisnalar zaman içinde genişleyerek, KDV sistematikliğini bozan, sistemi karmaşıklaştıran, mükelleflerin uyum düzeyini zayıflatan, Hazine kaybına yol açan ve devreden KDV tutarını arttıran bir hal almıştır.

Devreden KDV tutarını azaltmak adına yapılan analizlerde, hizmet karakterli bazı sektörlerde ödenmesi gereken KDV tutarını azaltmak, hiç ödememek veya iade almak amacıyla gerçek bir yüklenime dayanmayan KDV'nin indirim konusu yapılması eğiliminin arttığı görülmektedir.

Yapılan düzenlemeyle deniz ve hava taşıma araçları için liman ve hava meydanlarında yapılan hizmetler iade hakkı tanınan istisnalardan çıkarılarak kısmi istisna kapsamına alınmak suretiyle, bu istisna nedeniyle yüklenilen KDV'nin, gelir veya kurumlar vergisinin tespitinde gider veya maliyet olarak dikkate alınması imkanı sağlanmakta ve devreden KDV'nin azaltılması amaçlanmaktadır.

MADDE 22- 3065 sayılı Kanunda Hazine ve Maliye Bakanlığına verilen yetki çerçevesinde KDV genel tebliğleri ile iade usul ve esasları belirlenmiştir. Bu tebliğler kapsamında mükelleflerin iade talepleri işlem türlerine göre vergi inceleme raporu veya yeminli mali müşavir (YMM) raporu ile yerine getirilmekte; mükellefler tarafından teminat verilmesi halinde de teminat vergi inceleme raporu veya YMM raporu sonucuna göre çözülmektedir.

Mükelleflerin iade taleplerine ilişkin eksiklik bulunması halinde haksız KDV iadesine sebebiyet verilmemesi amacıyla iade, inceleme sonucuna göre yapılmaktadır. Bu sürecin mükellefler tarafından yargıya intikal ettirilmesi üzerine mahkemeler tarafından vergi incelemesinin KDV iade yöntemi olarak Kanunda açıkça belirlenmediği gerekçesiyle, inceleme sonucu beklenmeksizin KDV iadesinin yerine getirilmesine karar verilmektedir. Mükelleflerin KDV iade talepleri yerine getirildikten sonra, inceleme sonucunda haksız iade yapıldığının tespit edilmesi halinde ise iadeyi alan mükelleflerin işletme faaliyetlerini sonlandırabildiği ve üzerindeki mal varlığını devredebildiği görülmekte, bu durum haksız iade edilen KDV tutarlarının geri alınamaması sonucunu doğurmaktadır.

Yapılan düzenlemeyle mükelleflerin KDV iadelerinin doğru bir şekilde yapılması ve haksız KDV iadesine sebebiyet verilmemesini teminen KDV iadelerindeki esas usul, vergi incelemesi olarak belirlenmektedir.

Halihazırda maddede yer alan Hazine ve Maliye Bakanlığının mükellefiyet süresi, çalışan sayısı, aktif ve özsermaye büyüklüğü, ödenen vergi tutarı, vergisel ödevlerin zamanında yerine getirilip getirilmediği, sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge düzenleme veya kullanma yönünde olumsuz rapor ya da tespit bulunup bulunmadığı gibi kriterleri esas alarak mükelleflerin vergisel uyum seviyeleri ve bu uyum seviyelerine göre farklı iade yöntemleri tespit etme yetkisi ise korunmaktadır.

MADDE 23- Türk Vergi Sistemi incelendiğinde gelir ve kurumlar vergisi uygulamasında herhangi bir yılın zararı, en fazla izleyen beş takvim yılı veya hesap dönemi kazancından indirim konusu yapılabilmektedir. Dolayısıyla mükelleflerin zararının süresiz olarak izleyen yıl kazancından indirimi söz konusu değildir. KDV uygulamasında ise mükelleflerin mal ve hizmet alımları nedeniyle yüklendiği KDV'nin ilgili dönemde indirilememesi halinde, bu KDV tutarı sonraki döneme devretmekte, fakat devreden bu KDV'nin hangi sürede indirim konusu yapılabileceğine ilişkin bir sınır bulunmamaktadır. Teorik olarak 1985 yılından bugüne KDV mükellefiyeti bulunan bir mükellefin, 1985 yılında yüklendiği KDV'yi 2024 yılında indirebilmesi mümkündür. Bu husus mükelleflerin devreden KDV'sinin takibini güçleştirmekte ve devreden KDV'nin iadesinin yapıldığı işlemlerde haksız KDV iadelerine sebebiyet verebilmektedir.

Ayrıca, defter ve belge saklama, tarh ve düzeltme işlemlerine ilişkin Vergi Usul Kanunu ve Türk Ticaret Kanununda zamanaşımı süreleri bulunmakta olup bu sürelerin geçtiği dönemlerin yüklenilen ve sonraki döneme devreden KDV tutarları bakımından incelenmesi ve kontrolü fiilen mümkün olamamaktadır. Bu da mükelleflerin devreden KDV tutarlarının doğruluğunun kontrolü açısından risk oluşturmakta, gerek Hazineye intikal edecek verginin azalması gerekse haksız KDV iadesi gibi sonuçlar doğurabilmektedir.

Yapılan düzenleme ile 3065 sayılı Kanununun 30 uncu maddesine eklenen (f) bendi uyarınca indirilemeyecek KDV olarak belirlenen ve beş takvim yılı süresince devreden KDV tutarları, ertesi yılın başında özel bir hesaba alınmakta, özel hesaba alınan tutarın bu tarihten

itibaren üç yıl içinde mükellefin talebi üzerine yapılacak vergi incelemesi sonucunda, incelemenin tamamlandığı yıla ilişkin gelir veya kurumlar vergisinin tespitinde gider olarak dikkate alınmasına imkan sağlanmaktadır. Söz konusu talep, sonraki döneme devreden KDV tutarının özel hesaba alındığı takvim yılından başlamak üzere üç yıl boyunca yapılabilecektir. Mükellefin talebi üzerine yapılacak incelemenin de en fazla bir yıl içerisinde tamamlanması şarttır. Bu sürede talepte bulunulmaması halinde ise söz konusu KDV'nin gider yazılması mümkün olmayacaktır.

Diğer taraftan, özel hesaba alınan sonraki döneme devreden KDV'ye ilişkin incelemede, sahte belge veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belgeden veyahut KDV mevzuatına göre indirim hakkı bulunmayan işlemlerden kaynaklı herhangi bir indirimin bulunduğu tespitinde indirim şartlarını taşımayan bu tutarların gider olarak dikkate alınamayacağı tabiidir. Söz konusu incelemenin tamamlanmasını müteakip, incelemenin bittiği takvim yılında inceleme sonucunda bulunacak tutar söz konusu takvim yılının gideri olarak dikkate alınır.

Bu düzenlemenin, mükelleflerin sonraki döneme devreden KDV tutarlarının indirim yoluyla telafi edilebilmesine ilişkin öngörülebilirlik sağlamak amacıyla 1/1/2030 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmesi amaçlanmaktadır. Bu suretle 2025-2029 takvim yıllarına ilişkin vergilendirme dönemlerinin tamamında yer alan sonraki döneme devreden KDV tutarlarının en düşük olan tutarı, 1/1/2030 tarihinden itibaren indirim hesaplarından çıkarılarak özel bir hesaba alınacaktır. Aradaki dönemlerden herhangi birisinde mükellefin ödenecek KDV'nin bulunması halinde, beş takvim yılının hesabına ödenecek KDV çıkan dönemi izleyen takvim yılından itibaren başlanacaktır. Mükelleflerin bu dönemlerden herhangi birisinde iade talep etmiş olmasının bu hesaba etkisi olmayacaktır.

Ayrıca bu maddenin uygulanmasında vergi incelemesi dışında farklı usuller tespit etme ve maddenin uygulamasına ilişkin usul ve esasları belirleme hususunda Hazine ve Maliye Bakanlığına yetki verilmektedir.

MADDE 24- 6/2/2023 tarihinde meydana gelen depremler nedeniyle genel hayata etkili afet bölgesi olarak kabul edilen yerlerde, genel bütçeli kamu idareleri ile yabancı devlet kurum ve kuruluşları arasında imzalanan protokol kapsamında genel bütçeli kamu idarelerine bağışlanmak üzere, konut, iş yeri, okul, öğrenci yurdu, hastane, ibadethane, kültür ve sanat merkezi, kütüphane gibi taşınmazların inşasına ilişkin yabancı devlet kurum ve kuruluşlarına yapılan teslim ve hizmetler ile aynı yerlerde genel bütçeli kamu idareleri ile yabancı devlet kurum ve kuruluşları arasında imzalanan protokol kapsamında genel bütçeli kamu idarelerine bağışlanacak konutların yabancı devlet kurum ve kuruluşlarına teslimlerinin 31/12/2025 tarihine kadar katma değer vergisinden istisna tutulmasına, bu kapsamdaki işlemler nedeniyle yüklenilen verginin indirim ve iadesine imkan sağlanmaktadır.

MADDE 25- Serbest bölgelerdeki üretim faaliyetlerinden elde edilen kazançların tamamı, üretilen ürünlerin yurt içine ya da yurt dışına satılıp satılmadığına bakılmaksızın kurumlar vergisinden istisnadır. Maddeyle, serbest bölgelerde faaliyet gösteren kurumların münhasıran yurt dışına yaptıkları satışlardan (ihracattan) elde ettikleri kazançların istisna olması, yurt içine yaptıkları satışlardan elde edilen kazançlara tanınan istisnanın ise kaldırılması öngörülmektedir.

MADDE 26- 4760 sayılı ÖTV Kanunu kapsamındaki malların yurt içi teslimlerinde uygulanan mevcut istisnalar aynı şekilde söz konusu malların ithalatında da uygulanmaktadır. Ancak 4458 sayılı Gümrük Kanununun 167 nci maddesi çerçevesinde ulusal güvenlik kuruluşlarının ithal edeceği bazı mallar bakımından ithalatta ilave bir istisna uygulanması, bu malların ithalatını teşvik edici, yurt içi alımlarını ise caydırıcı mahiyettedir. Yapılan düzenleme ile, söz konusu malların yurt içi teslimi ve ithalatında oluşan ÖTV uygulaması farklılıklarının

giderilmesi, belirtilen malların ithalat ve yurt içi alımlardaki mevzuat hükümlerinin birbiriyle uyumlu hale getirilmesi sağlanmaktadır.

MADDE 27- Maddeyle, ÖTV Kanununa ekli (III) sayılı listenin (B) cetvelinde yer alan bazı tütün mamullerinden alınmakta olan maktu vergi tutarına ilişkin asgari maktu vergi tutarının %20'sine kadar olan sınırlama kaldırılarak, birim ambalajda bulunan mamul için alınacak asgari maktu vergi tutarı kadar maktu vergi alınabilmesine ilişkin yetki alınmaktadır.

MADDE 28- Kısa vadeli sigorta kolları prim oranının yeniden belirlenmesi ve belirlenen %2,25 prim oranının %1,5'e kadar indirmeye ya da %2,5'e kadar artırma konusunda Cumhurbaşkanına yetki verilmesi amaçlanmıştır.

MADDE 29- Madde ile, yaşlılık, malullük, ölüm aylığı almakta olan emeklilerimize ve hak sahiplerine dosya bazında 10.000 Türk lirası olarak öngörülen aylık asgari ödeme tutarının 12.500 Türk lirasına yükseltilmesi amaçlanmıştır.

MADDE 30- 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanuna 1/3/2023 tarihli ve 7438 sayılı Kanunla eklenen geçici 95 inci maddesi ile 8/9/1999 (dahil) öncesinde sigortalı sayılanlardan maddenin yürürlük tarihinden sonra ilk defa yaşlılık veya emekli aylığı bağlanması için talepte bulunarak aylık bağlananların aynı işyerinde sosyal güvenlik destek primine tabi çalışmaya devam etmeleri halinde, istihdam piyasasında dalgalanma oluşturmaması ve sosyal güvenlik destek primine tabi kayıtlı çalışmanın desteklenerek bu sigortalıları çalıştıran özel sektör işverenlerinin sosyal güvenlik destek primi maliyetinin azaltılması için Hazineden karşılanacak destekle bu işverenlere beş puanlık prim indirimi sağlanması amaçlanmıştır.

Geçici 95 inci madde ile getirilen düzenlemenin üzerinden bir yıldan fazla zaman geçmiş ve emeklilik sebebiyle aktif çalışmasını sonlandırarak işten ayrılan bu kişileri çalıştıran özel sektör işverenlerinin ani iş gücü kaybından kaynaklı yaşayabilecekleri olumsuz durumlar da zamanla ortadan kalkmıştır.

Geçici 95 inci madde ile getirilen düzenleme ile bu kapsamda sosyal güvenlik destek primine tabi çalışanları istihdam eden özel sektör işverenleri bu destekten faydalanabiliyorken, düzenleme öncesi veya sonrası yaş şartını da tamamlayarak emekli olup sosyal güvenlik destek primine tabi çalışan kişileri istihdam eden özel sektör işverenleri ise bu destekten faydalanamamaktadır.

Getirilen düzenleme ile emekli olduktan sonra emekli aylıkları kesilmeksizin sosyal güvenlik destek primine tabi olarak çalıştırılanları istihdam eden işverenler arasındaki bu farklı uygulamanın sona erdirilmesi, emekli olduktan sonra pasif durumdaki kişiler yerine aktif işgücünün, gençlerin ve de emeklilikle ilgili çalışma sürelerini tamamlayamamış kişilerin istihdamda daha çok yer bulabilmeleri, bu gayelerle istihdamı koruma ve artırma için harcanacak kamu kaynaklarının daha doğru kullanımı amaçlanmıştır.

MADDE 31- 5510 sayılı Kanunun ek 19 uncu maddesinde yapılan düzenleme ile malullük ve yaşlılık sigortasından ödenen aylıklar ve aylıklar ile birlikte her ay itibarıyla yapılan ödemeler toplamının dosya bazında, 8/2/2006 tarihli ve 5454 sayılı Kanunun 1 inci maddesi uyarınca yapılacak ek ödeme dâhil asgari ... Türk lirası olarak belirlenmesi sebebiyle söz konusu ödemelerin yapılabilmesi kapsamında Hazinece 2024 yılında karşılanacak fark tutarının finansmanının sağlanması amacıyla Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesinin ilgili tertibine 2024 yılında ödenek eklenebilmesi için Cumhurbaşkanına yetki verilmesine ilişkin esaslar düzenlenmektedir.

MADDE 32- Maddeyle Kurumlar Vergisi Kanununun istisnaları düzenleyen 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (d) bentlerinde değişiklik yapılmaktadır.

Kurumlar Vergisi Kanununun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde sayılan fon veya ortaklıkların kazançları Türkiye’de kurulmuş olmaları şartıyla kurumlar vergisinden istisna edilmiştir.

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu uyarınca, sermaye piyasası kurumları olarak faaliyette bulunan söz konusu fon ve ortaklıkların temel fonksiyonları arasında, yatırımcılarının hak ve menfaatlerini optimal seviyede tutarak piyasaların adil ve etkin bir şekilde çalışmasına destek olması yer almaktadır. Bu fonksiyonun yerine getirilmesinde en cazip unsurlardan biri de kar dağıtımıdır. Düzenli olarak kar dağıtımında bulunan fon ve ortaklıklar, hem yatırımcılarının kar beklentilerinin karşılanmasına katkıda bulunmakta hem de tasarruf sahiplerinin yatırım güdülerinin artmasını sağlayarak bu alanlara daha fazla yerli ve yabancı yatırımcıların gelmesini teşvik etmektedirler. Yatırım fon ve ortaklıklarının kazançlarının vergilendirilmesine yönelik dünya örnekleri incelendiğinde, bu kazançların vergiden istisna edilmesinin belirli koşullara bağlandığı, bu koşullardan birisinin de dağıtılabılır kazancın belirli bir oranının ya da belirli alanlardan elde edilen kazançların ortaklara kar payı olarak dağıtılması olduğu görülmektedir.

Bu bağlamda madde ile, taşınmazlara yatırım yapan fon ve ortaklıkların, ticari mal niteliğinde olanlar dahil sahip oldukları taşınmazlardan elde ettikleri kazançların %50’sinin, maddede öngörülen süre içerisinde ortaklarına kar payı olarak dağıtılmaları istisnanın temel koşulu olarak düzenlenmektedir. Maddedeki taşınmaz kazançları ibaresinden; taşınmaz alım satım kazançları, kira gelirleri, taşınmaza dayalı hakların devir ve temlikinden elde edilen kazançlar, taşınmaz inşaat projelerinden elde edilen gelirler, taşınmaz işletme gelirleri gibi doğrudan taşınmazlardan elde edilen gelir ve kazançların anlaşılması gerekmektedir.

Kar dağıtımına konu kazanç bahse konu taşınmazlardan elde edilen kazançlara yönelik olup bu gelirler dışındaki kazançların dağıtım zorunluluğu bulunmamaktadır. Kar dağıtım şartının sağlanmaması durumunda taşınmaz gelirleri dahil diğer tüm gelirler için istisnadan yararlanılamayacaktır.

Faaliyet alanı gereği portföyüne veya aktifine taşınmaz dahil edemeyen ve inşaat projeleri yapamayan fon ve ortaklıkların bahse konu gelirleri bulunmayacağından, bu fon ve ortaklıklar için kar dağıtım şartı aranmayacaktır.

Ayrıca, birinci fıkranın (a) bendinde yapılan düzenleme ile kar dağıtım şartını sağlamayan ve bu nedenle istisnadan faydalanamayan yatırım fon ve ortaklıklarından kar payı elde eden kurumların, iştirak kazançları istisnasından faydalanabilmesine imkan sağlanmaktadır.

MADDE 33- Madde ile 6563 sayılı Kanun kapsamında, elektronik ticaret pazar yerlerinde elektronik ticaret hizmet sağlayıcılarının mal veya hizmetlerinin teminine yönelik sözleşme yapılmasına ya da sipariş verilmesine imkân sağlayan aracı hizmet sağlayıcılarının ve elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılarının, mezkur Kanun hükümlerine göre faaliyette bulunan hizmet sağlayıcılarına ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcılarına faaliyetleri dolayısıyla yaptıkları ödemeler vergi kesintisi kapsamına alınmaktadır.

Ayrıca, maddede yapılan diğer bir düzenleme ile mal ve hizmet alımlarına ilişkin tam mükellef kurumlara yapılan ödemeler üzerinden Cumhurbaşkanınca belirlenen sektör ve faaliyet konuları dikkate alınarak vergi tevkifatı yapılması öngörülmektedir.

Böylelikle vergilendirmede adalet ve etkinliğin artırılması, kayıt dışılığın azaltılması ve bu suretle vergi kayıp ve kaçığının önlenmesine katkıda bulunulması amaçlanmaktadır.

Diğer taraftan, maddenin dördüncü fıkrasında değişiklik yapılarak, birinci fıkranın; (h) bendi kapsamında vergi kesintisine konu ödemeleri faaliyet konuları ve ödeme türleri itibarıyla, (ı) bendi kapsamındaki vergi kesintisine konu mal ve hizmetleri ise faaliyet konuları, sektörler, iş grupları, iş neveleri itibarıyla ayrı ayrı veya birlikte sifra kadar indirme ve kurumlar vergisi oranına kadar yükseltme hususunda Cumhurbaşkanına yetki verilmektedir.

MADDE 34- Madde ile 6563 sayılı Kanun kapsamında, elektronik ticaret pazar yerlerinde elektronik ticaret hizmet sağlayıcılarının mal veya hizmetlerinin teminine yönelik sözleşme yapılmasına ya da sipariş verilmesine imkân sağlayan aracı hizmet sağlayıcılarının ve elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılarının, mezkur Kanun hükümlerine göre faaliyet gösteren ve Türkiye’de işyeri veya daimi temsilcisi bulunan dar mükellef hizmet sağlayıcılarına ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcılarına faaliyetleri dolayısıyla yaptıkları ödemeler vergi kesintisi kapsamına alınmaktadır.

Ayrıca, maddede yapılan diğer bir düzenleme ile mal ve hizmet alımlarına ilişkin dar mükellef kurumlara yapılan ödemeler üzerinden Cumhurbaşkanınca belirlenen sektör ve faaliyet konuları dikkate alınarak vergi tevkifatı yapılması öngörülmektedir.

Böylelikle vergilendirmede adalet ve etkinliğin artırılması, kayıt dışılığın azaltılması ve bu suretle vergi kayıp ve kaçığının önlenmesine katkıda bulunulması amaçlanmaktadır.

Diğer taraftan, maddenin sekizinci fıkrasında değişiklik yapılarak, birinci fıkranın; (e) bendi kapsamında vergi kesintisine konu ödemeleri faaliyet konuları ve ödeme türleri itibarıyla, (f) bendi kapsamındaki vergi kesintisine konu mal ve hizmetleri ise faaliyet konuları, sektörler, iş grupları, iş neveleri itibarıyla ayrı ayrı veya birlikte sifıra kadar indirme ve kurumlar vergisi oranına kadar yükseltme hususunda Cumhurbaşkanına yetki verilmektedir.

MADDE 35- Madde ile 3996 sayılı Kanuna göre yap-işlet-devret modeli çerçevesinde gerçekleştirilen projeler ile 6428 sayılı Kanuna göre kamu özel iş birliği modeli çerçevesinde yürütülen projelerde faaliyette bulunan kurumların kazançları üzerinden %30 oranında kurumlar vergisi hesaplanması amaçlanmaktadır. Bu düzenleme ile anılan kurumların münhasıran bu faaliyetlerinden elde ettikleri kazançlara değil; tüm faaliyet kazançlarına bu oranın uygulanması sağlanmaktadır. Değişiklik hükmü söz konusu Kanunlara göre düzenlenen sözleşmelere doğrudan taraf olan kurumlar için geçerli olup, taşeron sözleşmeleriyle alt yüklenicilerin bu kapsamda yürüttükleri faaliyetlerden elde ettikleri kazançlarında, kurumlar vergisi oranına yönelik genel hükümler geçerli olacaktır.

MADDE 36- Madde ile yapılan değişiklikle kurumlar vergisi mükelleflerinin hesaplayacakları kurumlar vergisinin tespitine yönelik vergi güvenlik müessesesi ihdas edilmektedir.

Mevcut hükümler çerçevesinde kurumların bir hesap dönemi içerisinde elde ettikleri kazançlarına Kanununun 32 nci maddesinin birinci ila dokuzuncu fıkrası hükümleri ile 32/A maddesinin uygulanması suretiyle tespit olunacak oranın tatbik edilmesiyle kurumlar vergisi hesaplamaya devam edilecektir. Ancak önerilen düzenlemeye göre hesaplanan vergi, kurumların indirim ve istisnalar düşülmeden önceki kurum kazancının %10’undan az olamayacaktır.

Bu hesaplamada; 5520 sayılı Kanununun 5 inci maddesinde düzenlenen tam mükellef kurumlardan elde edilen iştirak kazançları istisnası, emisyon primi kazanç istisnası, sahip olunan taşınmazlardan elde edilen kazançlar dışında (d) bendinde sayılan yatırım fon ve ortaklıklarının istisna kazançları, rısturn istisnası, finansal kiralama şirketleri ve varlık kiralama şirketleri ile yapılan sat geri kirala işlemlerinden elde edilen kazançlara uygulanan istisna, Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı gemilerin işletilmesi ve devrinden elde edilen kazançlara uygulanan istisna ile girişim sermayesi fonu indirimi ve korumalı işyeri indirimi dikkate alınmayacaktır. Ayrıca, mikro ve küçük işletme tanımına giren kurumlar vergisi mükelleflerinin teknoloji geliştirme bölgesi kazanç istisnası ile aynı işletmelerin Ar-Ge ve tasarım indirimleri de hesaplamada kazançtan indirilecektir.

Maddedeki taşınmaz kazançları ibaresinden; taşınmaz alım satım kazançları, kira gelirleri, taşınmaza dayalı hakların devir ve temlikinden elde edilen kazançlar, taşınmaz inşaat

projelerinden elde edilen gelirler, taşınmaz işletme gelirleri gibi doğrudan taşınmazlardan elde edilen gelir ve kazançların anlaşılması gerekmektedir.

Üzerinden %10 kurumlar vergisi hesaplanacak kurum kazancı olarak ticari bilanço karına veya zararına kanunen kabul edilmeyen giderlerin eklenmesi ve maddede öngörülen istisna ve indirimlerin düşülmesi suretiyle bulunan tutar dikkate alınacaktır.

Ayrıca, payları Borsa İstanbul Pay Piyasasında ilk defa işlem görmek üzere en az %20 oranında halka arz edilen kurumların beş hesap dönemine ait kurum kazançlarına uygulanan iki puan indirim, ihracat yapan kurumların münhasıran ihracattan elde ettikleri kazançlarına uygulanan beş puan indirim ve sanayi sicil belgesini haiz ve fiilen üretim faaliyetiyle işgal eden kurumların münhasıran üretim faaliyetinden elde ettikleri kazançlarına uygulanan bir puan indirim nedeniyle ödenmeyen vergi ile maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce Sanayi ve Teknoloji Bakanlığında alınan teşvik belgeleri kapsamındaki yatırıma katkı tutarları ile sınırlı olmak üzere, mükelleflerin kendi beyannameleri üzerinde Kurumlar Vergisi Kanununun 32/A maddesi hükmüne istinaden indirimli kurumlar vergisi uygulaması nedeniyle ödemedikleri kurumlar vergisinin asgari vergi hesaplaması nedeniyle ödenmesi gereken kurumlar vergisinden düşülmesi imkanı verilerek, mevcut indirimli oran hakları ile yatırım teşvik belgeleri kapsamındaki haklarının korunması sağlanmaktadır.

Örneğin (A) A.Ş.'nin; ticari bilanço karı 1.000.000 Türk lirası olup iştirak hissesi satış kazancı istisnası 800.000 Türk lirasıdır.

(A) A.Ş.'nin beyanı üzerine (1.000.000-800.000) 200.000 Türk lirası matrah üzerinden hesaplayacağı %25 oranındaki kurumlar vergisi 50.000 Türk lirasıdır.

Mükellef kurumun bu madde kapsamında indirim ve istisnalar düşülmeden önceki kurum kazancının %10'u üzerinden hesapladığı vergi (1.000.000x0,10) 100.000 Türk lirasıdır.

Bu durumda, mükellef kurumun bu maddeye göre hesaplayıp ödemesi gereken kurumlar vergisi 100.000 Türk lirası olacak ve 50.000 Türk lirası ilave kurumlar vergisi ödenecektir.

Bununla birlikte, ilk defa işe başlayan mükellefler için faaliyete başlanılan hesap döneminden itibaren üç hesap dönemi boyunca bu madde hükmünün uygulanmaması sağlanarak, kuruluş aşamasını müteakip yatırımlarına yeni başlayan mükelleflerin bu düzenlemeden etkilenmemesi sağlanmaktadır.

Maddeyle ayrıca, %10 oranını, sektörler, faaliyet konusu, iş kolları ya da üretim alanları itibarıyla ayrı ayrı ya da birlikte sifira kadar indirme veya bir katına kadar artırma hususunda Cumhurbaşkanına, maddenin uygulamasına ilişkin usul ve esasları belirleme konusunda da Hazine ve Maliye Bakanlığına yetki verilmektedir.

Böylelikle, yapılan bu düzenlemeyle vergilemede adalet ve eşitlik ilkelerinin daha fazla gözetilmesi sağlanmakta ve doğrudan vergi gelirlerinin toplam vergi gelirleri içerisindeki payının artırılması amaçlanmaktadır. Ayrıca, birçok Avrupa Birliği ile (OECD) üyesi ülkenin uyguladığı kurumlar vergisi hesaplama yöntemlerine benzer nitelikte bir vergileme sistemi getirilerek uluslararası sisteme de uyumun artırılması öngörülmektedir.

MADDE 37- Son yıllarda ekonomilerde artan dijitalleşme ile birlikte birçok yeni iş modeli ve faaliyet alanı ortaya çıkmış, teknolojik gelişmelerin getirmiş olduğu imkânlardan faydalanmak suretiyle hareket kabiliyetleri artan kurumlar, farklı ülkelerde kolaylıkla faaliyette bulunmaya başlamışlardır.

Yaşanan bu gelişmeler sonucunda, uluslararası kazançların vergilendirilmesine ilişkin geçerli olan genel vergileme kurallarında bazı sorunlar ortaya çıkmıştır. Bu durum gerek ülkeleri gerekse uluslararası kuruluşları, vergi sistemlerini revize etmek ve kazançların ekonomik faaliyetlerin gerçekleştiği ve değer yaratıldığı yerlerde daha adil ve asgari düzeyde vergilendirilmesini sağlamak adına gerekli düzenlemeleri yapmaya yöneltmiştir.

Bu kapsamda, Ekonomik Kalkınma ve İş Birliği Örgütü (OECD) tarafından, belirli hacmin üzerindeki çok uluslu işletmelerin kazançlarının vergilendirilmesine yönelik ortaya

çıkan sorunları ele alma hususunda bir dizi çalışma başlatılmış ve 2013 yılının Eylül ayında “Matrah Aşındırma ve Kar Kaydırma Projesi” (BEPS) adında bir eylem planı oluşturulmuştur. Söz konusu eylem planında, çok uluslu işletmelerin uluslararası faaliyetlerinden elde edilen kazançların vergilendirilmesine yönelik ülkelerin iç mevzuat hükümlerindeki tutarlılığın sağlanması ve mevcut uluslararası standartlardaki temel gerekliliklerin güçlendirmesine yönelik 15 alt başlıklı eylem belirlenmiştir.

Söz konusu alt başlıklı eylemlerden biri de “Ekonominin dijitalleşmesinden kaynaklanan vergi zorluklarının ele alınması” başlıklı konu olup, bu konuda, küresel gayri safi hasılataın %95’inden fazlasını temsil eden 130’den fazla ülke tarafından, 8 Ekim 2021 tarihinde, uluslararası vergilendirme kurallarında değişiklik yapmak suretiyle, çok uluslu işletmelerin faaliyet gösterdikleri ve kazanç elde ettikleri yerlerde adil ve asgari düzeyde vergi ödemelerini sağlamak adına iki sütunlu bir çözüm üzerinde uzlaşmıştır.

Konu hakkında, detaylarına Matrah Aşındırma ve Kar Kaydırmaya İlişkin Kapsayıcı Çerçeve (BEPS Kapsayıcı Çerçeve) tarafından onaylanan ve OECD tarafından yayımlanan “Küresel Matrah Aşındırmanın Önlenmesine İlişkin Model Kuralları”, “Model Kurallara İlişkin Yorumlar” ve “İdari Rehberlerde” yer verilen yerel ve küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisi, yukarıda sözü edildiği üzere çok uluslu işletmelerin vergilendirilmesine yönelik sorunları ele almak üzere geliştirilmiştir. Sözü edilen kurallar, belirli ölçekte büyüklüğe sahip çok uluslu işletmelerin faaliyet gösterdikleri ülkelerdeki kazançları üzerinden asgari düzeyde vergi ödemelerini ve böylece kar kaydırma teşvikini azaltmak suretiyle kurumlar vergisi oranlarındaki aşağı doğru yönelime son vermeyi amaçlamaktadır.

OECD tarafından bu doğrultuda yürütülen çalışmaları müteakip, Avrupa Birliği ülkeleri başta olmak üzere bazı G20 ve OECD üye ülkeleri, büyük çok uluslu işletme gruplarının küreselleşmenin avantajlarından yararlanarak ve karlarını kaydırarak aynı fırsatlara erişimi olmayan küçük veya orta ölçekli işletmelere nazaran çok daha düşük vergi ödemelerini önlemek adına iç mevzuatlarında düzenleme yapmaya başlamışlardır.

Bu minvalde, hazırlanan Kanun teklifi ile, farklı ülke uygulamaları ile OECD nezdinde yayımlanan Model Kurallar ve Rehberler de dikkate alınmak suretiyle, dünya genelinde elde ettikleri yıllık konsolide hasılatı 750 milyon Avro karşılığı Türk Lirasını aşan çok uluslu işletmelere asgari düzeyde kurumlar vergisi uygulanmasını amaçlayan düzenlemeler yapılmaktadır.

Söz konusu düzenlemelerle, artan küreselleşmenin bir sonucu olarak, ülkemizde yaratılan değerler üzerinden elde edilen kazançların vergi cennetlerine doğru kaymasının önüne geçilmesi, vergi matrahlarında aşınmaya neden olan uygulamaların asgari düzeye indirilmesi, büyük çok uluslu işletmelerin faaliyet gösterdikleri ülkelerdeki kazançları üzerinden asgari düzeyde vergi ödemelerini sağlamaya yönelik oluşturulan uluslararası kurallara uyum sağlanması ve çok uluslu işletmeler için öngörülebilir sonuçlar sağlayan, şeffaf ve kapsamlı bir vergilendirme sisteminin uygulamaya koyulması amaçlanmaktadır.

Anılan düzenlemeyle, büyük çok uluslu işletmelerin elde ettikleri kazançları üzerinden hesaplanan toplam verginin asgari kurumlar vergisi oranına (%15) eşitlenmesini amaçlayan ilave bir vergileme sistemi oluşturulmaktadır. Söz konusu vergileme, işletmelerin kazançları üzerine doğrudan uygulanan bir vergi olarak tasarlanmamaktadır. Tam aksine söz konusu vergi, ülke bazında hesaplanan bu kazançların ilgili hesap döneminde efektif olarak asgari kurumlar vergisi oranının altında vergilendirildiği durumlarda uygulanacaktır. Bu özelliği ile anılan düzenleme, büyük çok uluslu işletme grupları için standartlaştırılmış matrah ve vergi hesaplama teknikleri kullanan ve bunların her bir ülkede elde ettiği kazançlar üzerindeki efektif vergi yükünü asgari kurumlar vergisi oranına eşitleyen “uluslararası asgari bir vergi” özelliği taşımaktadır.

Bu bağlamda, anılan düzenleme kapsamında, mevcut düzenlemeler itibarıyla dört kısımdan oluşan Kurumlar Vergisi Kanununa “Yerel ve Küresel Asgari Tamamlayıcı Kurumlar

Vergisi ve Geçici Maddeler” başlıklı beşinci kısım eklenmekte ve bu Kısımda Kanun kapsamına giren çok uluslu işletmelerin mükellefi oldukları yerel ve küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisinin konusuna, mükelleflerine, matrahına, vergi oranına, istisna ve muafiyetlerine ve söz konusu verginin uygulanmasına yönelik diğer hususları içeren düzenlemelere yer verilmektedir.

Ek 1 inci maddeyle, yerel ve küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisinin konusu belirlenmektedir. Buna göre, dünya genelindeki konsolide hasılatı maddede belirtilen hasılat sınırını aşan çok uluslu işletme grubuna bağlı işletmelerin kazançları, sözü edilen verginin konusuna girecek olup, maddede ifade edilen konsolide hasılat ve konsolide finansal tablo kavramları “Kabul Edilebilir Finansal Muhasebe Standartlarındaki” açıklamalar dikkate alınmak suretiyle tespit edilmektedir.

Maddenin ikinci fıkrasında da hesap döneminin 12 aydan farklı olması durumunda konsolide hasılat eşiğinin nasıl belirleneceği hususunda düzenleme yapılmaktadır.

MADDE 38- Kurumlar Vergisi Kanununa eklenen Ek 2 nci maddeyle, Kurumlar Vergisi Kanununa beşinci kısım olarak eklenen “Yerel ve Küresel Asgari Tamamlayıcı Kurumlar Vergisi” Kısımında kullanılan bazı kavramlar tanımlanmaktadır. Söz konusu kavramların tanımlanmasında OECD tarafından yayımlanan “Küresel Matrah Aşındırmanın Önlenmesine İlişkin Model Kuralları”, “Model Kurallara İlişkin Yorumlar”, “İdari Rehberler” ve “Kabul Edilebilir Finansal Muhasebe Standartları”nda yer alan açıklamalardan da faydalanılmıştır.

MADDE 39- Kurumlar Vergisi Kanununa eklenen Ek 3 üncü maddeyle, yerel ve küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisinden muaf olanlar ile bu vergiden istisna tutulan kazançlar belirlenmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında vergiden muaf olanlar bentler halinde sayılmış, ikinci fıkrada da birinci fıkra kapsamında olmamakla beraber fıkradaki bentlerde sayılan diğer işletmelerin ve bunların işyerlerinin de söz konusu vergiden muaf olduğu belirtilmiştir.

Maddenin beşinci fıkrasında, uluslararası deniz taşımacılığı faaliyetinden elde edilen kazançlar yerel ve küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisinden istisna tutulmaktadır. Altıncı fıkrada, uluslararası deniz taşımacılığı faaliyetinin kapsamı belirlenmekte, yedinci fıkrada da uluslararası deniz taşımacılığı faaliyetiyle bağlantılı olarak gerçekleştirilen bazı faaliyetlerden elde edilen kazançların da bu vergiden istisna edilmesi sağlanmaktadır.

Son olarak maddenin sekizinci fıkrasında, yerel ve küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisinden istisna edilen kazançlara ilişkin giderlerin veya istisna kapsamındaki faaliyetlerden doğan zararların, istisna dışı kazançlardan indirim konusu yapılamaması hususu düzenlenmektedir.

MADDE 40- Kurumlar Vergisi Kanununa eklenen Ek 4 üncü maddeyle, vergi yükünün tespitinde dikkate alınan düzeltilmiş kapsanan vergilerin hesaplanmasına yönelik hükümlere yer verilmektedir. Kanunun bu Kısımında tanımlanan vergi yükü kavramı, ilgili ülke için hesaplanan düzeltilmiş kapsanan vergilerin kazanç toplamına bölünmesi suretiyle tespit edilmekte olup, söz konusu vergi yükü oranı yerel ve küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisi oranının tespiti açısından önem arz etmektedir.

Maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarında düzeltilmiş kapsanan vergilere ilişkin bazı açıklamalara yer verilmiştir. Üçüncü fıkrada da düzeltilmiş kapsanan vergilerin; kapsanan vergilere ilişkin olarak tahakkuk eden cari dönem vergi giderinin fıkradaki bentler uyarınca düzeltilmiş tutarı, toplam ertelenmiş vergi düzeltme tutarı ve finansal tablolardaki öz kaynak değişim tablosu veya diğer kapsamlı gelir tablosunda gösterilen kapsama giren kazanç veya

zararlarla ilgili kapsanan vergilerdeki herhangi bir artış veya azalış tutarlarının toplamına eşit olduğu hükmüne yer verilmiştir.

Mezkur maddenin beşinci fıkrasında, ilgili ülkenin mevzuatında kurumlar vergisi oranının asgari kurumlar vergisi oranı olan %15'in altında olması durumunda, Kabul Edilebilir Finansal Muhasebe Standartlarına göre hesaplanan ve ertelenmiş vergi varlığı hesaplarına alınan tutarların, asgari kurumlar vergisi oranı uygulanarak yeniden hesaplanacağı hususuna yönelik açıklamalara yer verilmiştir. Altıncı fıkrada ise kurumlar vergisinin uygulanmadığı ülkelerde bulunan işletmelere seçimlik bir hak tanınarak, zararların asgari kurumlar vergisi oranıyla çarpılması suretiyle tespit olunan tutarları, sonraki hesap dönemlerindeki kapsanan vergilerde dikkate alabileceklerine yönelik açıklamalara yer verilmiştir.

Öte yandan, maddenin diğer fıkralarında da; vergi yükünün ayrı hesaplanacağı işletme gruplarına, ek cari dönem asgari tamamlayıcı kurumlar vergisi hesaplanacağı durumlara ve kapsanan vergilerin bağlı işletmeler arasındaki tahsisatına ilişkin hükümlere yer verilmektedir.

MADDE 41- Kurumlar Vergisi Kanununa eklenen Ek 5 inci madde kapsamında yapılan düzenlemeyle, vergi yükünün tespitindeki oranlamada payda olarak dikkate alınacak işletme bazlı kazanç veya zararın hesaplanmasına yönelik açıklamalara yer verilmiştir. Buna göre işletme bazlı kazanç veya zarar, işletmelerin finansal muhasebe net kazanç veya zararına maddenin birinci fıkrasındaki bentlerde yer verilen düzeltmeler uygulanmak suretiyle tespit olunacaktır. Maddenin üçüncü fıkrasında yerel ve küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisine yönelik bir vergi güvenlik müessesesi ihdas edilmektedir. Bu kapsamda, aynı grup içerisindeki bağlı işletmeler arasındaki finansman temini işlemlerinde, borç alan bağlı işletmenin bulunduğu ülkedeki vergi yükünün asgari kurumlar vergisi oranının altında olması, borç veren bağlı işletmenin bulunduğu ülkede ise vergi yükünün asgari kurumlar vergisi oranının üstünde olması veya grup içi finansman nedeniyle oluşan faiz gelir ve giderleri dikkate alınmaksızın hesaplanan vergi yükünün asgari kurumlar vergisi oranının üstünde olması durumunda, borç alan bağlı işletme nezdinde katlanılacak ve işletme bazlı kazancın tespitinde gider olarak dikkate alınacak faiz giderinin, borç veren bağlı işletmenin gelir olarak dikkate aldığı tutarla sınırlı olması sağlanmaktadır.

Diğer taraftan maddenin dördüncü fıkrasıyla, alacaktan vazgeçme nedeniyle bağlı işletmelerin kayıtlarında gelir olarak dikkate alınan tutarların hangi durumlarda işletme bazlı kazanç veya zararın tespitinde dikkate alınmayacağı belirtilmiş, beşinci fıkrada nitelikli ve nitelikli olmayan vergi kredilerinin vergi yükünün tespitinde yapılacak oranlamada nasıl dikkate alınacağı hususunda açıklamalara yer verilmiştir.

Maddenin diğer fıkralarında da; bağlı işletmeler arasında emsallere uygun olmayan işlemlerin nasıl düzeltileceği, ana merkez ve ona bağlı işyeri arasındaki kazanç veya zararın veya vergi şeffaf işletmenin kazanç veya zararının tahsisine yönelik düzenlemeler bulunmaktadır.

Ayrıca maddenin son fıkrasında, yerel ve küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisi oranının tespitinde önem arz eden vergi yükünün nasıl hesaplanacağına yönelik hükümlere yer verilmekte olup, bu Kısımın hükümlerini uygulayan mükelleflerin yerel ve küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisi oranını tespit edebilmeleri amaçlanmaktadır.

MADDE 42- Kurumlar Vergisi Kanununa eklenen Ek 6 ncı maddenin;

- Birinci fıkrasında, asgari kurumlar vergisi oranının %15 olduğu belirtilmiş,
- İkinci fıkrasında, asgari kurumlar vergisi oranı ile Ek 5 inci maddenin on birinci fıkrasına göre tespit olunan vergi yükü oranı arasındaki farkın küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisi oranı olduğu hüküm altına alınmış,
- Üçüncü fıkrasında, küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisi matrahının nasıl hesaplanacağı hususunda açıklamalara yer verilmiş,

- Dördüncü ve beşinci fıkralarında, ilgili ülkeye ilişkin hesaplanan küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisinin ve bağlı işletmenin küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisinin tespitine ilişkin hükümler yer almış,

- Altıncı ve yedinci fıkralarında, vergi yüküne ilişkin geçmiş hesap dönemlerine yönelik düzeltmelerin yapılmasının gerektiği durumlarda bu düzeltmelerin nasıl yapılacağı ve hangi hesap dönemlerinde dikkate alınacağı belirtilmiş,

- Sekizinci fıkrasında, yerel ve küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisi uygulamasında ve OECD tarafından bu konuya ilişkin yayımlanan "Model Kurallar", "Model Kurallara İlişkin Yorumlar" ve "İdari Rehberlerde" "De Minimis" kuralı olarak adlandırılan ve yıllık hasılat ve kazanç ortalamaları fıkrada yer alan parasal sınırların altında yer alan bağlı işletmeler için ilgili dönem küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisinin sıfır olarak kabul edilebileceği hüküm altına alınmış,

- Dokuzuncu fıkrasında, güvenli liman olarak belirlenen ülkelerdeki küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisinin hesabına ilişkin hükümler yer almış ve Cumhurbaşkanına güvenli liman olarak ilan edilecek ülkeleri belirleme hususunda yetki verilmiş,

- Onuncu fıkrasında ise fıkrada belirtilen koşulları sağlayan mükellefler için yetersiz vergilendirilen ödemeler esası kapsamında küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisinin beş hesap dönemi boyunca sıfır kabul edileceği hüküm altına alınmıştır.

MADDE 43- Kurumlar Vergisi Kanununa eklenen Ek 7 nci maddeyle, küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisinin mükellefi belirlenmektedir. Bu bağlamda, küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisinin gelirin dâhil edilmesi esas ve yetersiz vergilendirilmiş ödemeler esasına göre belirleneceği birinci fıkrada hüküm altına alınmaktadır. İkinci ve üçüncü fıkralarda ise gelirin dâhil edilmesi esası kapsamında; nihai ana işletme, kısmen sahip olunan ana işletme ve ara ana işletme arasında verginin mükellefinin nasıl belirleneceğine yönelik açıklamalar yapılmıştır.

Diğer taraftan maddenin beşinci fıkrasında, küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisinin diğer unsuru olan yetersiz vergilendirilen ödemeler esası kapsamındaki verginin mükellefi tanımlanmaktadır. Altıncı, yedinci ve sekizinci fıkralarda ise bu esasa göre mükellef olanların ödeyecekleri verginin hesabına ilişkin açıklamalara yer verilmiştir.

MADDE 44- Kurumlar Vergisi Kanununa eklenen Ek 8 inci maddeyle yapılan düzenlemede; küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisinin vergilendirme dönemi, verginin tarhı, beyanı ve ödenmesine ilişkin hususlar yer almaktadır.

Öte yandan aynı maddede, küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisi bilgi beyannamelerinin verilme zorunluluğuna ilişkin hükümler yer almakta olup, Cumhurbaşkanına, nitelikli gelirin dahil edilmesi esas ile nitelikli yetersiz vergilendirilen ödemeler esası kapsamında küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisinin uygulandığı yerler ile nitelikli yerel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisinin uygulandığı yerleri belirleme; Hazine ve Maliye Bakanlığına küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisi bilgi beyannamelerinin şekil ve muhtevası ile bu beyannamelerdeki bilgilerin diğer ülkelerle paylaşılmasındaki sınırları belirleme hususu başta olmak üzere fıkrada belirtilen diğer konuların uygulanması, hususunda genel yetki verilmektedir.

MADDE 45- Kurumlar Vergisi Kanununa eklenen ek 9 uncu maddeyle, yerel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisinin mükellefi belirlenmektedir.

MADDE 46- Kurumlar Vergisi Kanununa eklenen ek 10 uncu maddede, yerel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisinin vergilendirme dönemi, verginin tarhı, beyanı ve ödenmesine ilişkin hususlara yer verilmiştir.

Diğer taraftan maddenin beşinci fıkrasında, aynı çok uluslu işletme grubuna bağlı yerel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisi mükelleflerinden herhangi birinin ülkesel bazda hesaplanan bu verginin tamamını kendi adına beyan edip ödemeleri durumunda, gruba bağlı diğer işletmelerin bu verginin ödenmesindeki sorumluluklarının ortadan kalkacağı ancak, verginin tamamının ödenmediği durumlarda, aynı çok uluslu işletme grubuna bağlı tüm mükelleflerin bu verginin ödenmesinden müştereken ve müteselsilen sorumlu olacakları hüküm altına alınmaktadır.

Maddenin son fıkrasıyla da yerel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisi beyannamesinin ve eklerinin şekil ve muhtevasını belirleme ile mükellefiyete ve diğer vergisel ödevlere ilişkin usul ve esasları tespit etme konusunda Hazine ve Maliye Bakanlığına genel yetki verilmektedir.

MADDE 47- Kurumlar Vergisi Kanununa eklenen ek 11 inci maddenin birinci ve ikinci fıkralarında, hesap dönemi içerisinde iki veya daha fazla grubun birleşmesi ile bir işletmenin başka bir işletmeyle ya da bir grupla birleşmesi durumunda, ek 1 inci maddedeki hasılat sınırının nasıl belirleneceği hususunda açıklamalar yer almaktadır. Aynı şekilde üçüncü fıkrada da çok uluslu işletme grubunun iki veya daha fazla gruba bölünmesi durumunda, sonraki dönemlerde ek 1 inci maddedeki hasılat eşiğinin nasıl tespit olunacağı konusunda belirlemeler yapılmaktadır.

Maddenin dördüncü fıkrasında ise bir çok uluslu işletme grubunun parçası haline gelmesi ya da bir çok uluslu işletme grubunun parçası olmaktan çıkarak başka bir çok uluslu işletme grubunun parçası olması gibi durumlarda, bu işletmelerin hangi dönemde ve hangi grubun parçası olacağı hususları açıklanmaktadır.

Bununla birlikte beşinci, altıncı ve yedinci fıkralarda, işletmelerin vergili ve vergisiz devirlerine ilişkin açıklamalara yer verilmekte ve işletmelerin yeniden yapılandırılması uygulamasıyla yapılan devirlerde vergi erteleme müessesinin uygulanacağı, bu kapsamda varlıkların ve borçların devredilmesi sonucu oluşan kazanç veya zararların, devreden bağlı işletmenin işletme bazlı kazanç veya zararının tespitinde dikkate alınmayacağı ifade edilmektedir. Maddenin sekizinci fıkrasında da işletmelerin yeniden yapılandırılması kavramı açıklanmaktadır.

Öte yandan maddenin dokuzuncu fıkrasında, iş ortaklıklarında küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisinin nasıl hesaplanacağı, onuncu fıkrada da kancalı bir yapı veya çift listeli bir düzenleme ile bir araya gelen iki veya daha fazla gruba bu Kısım hükümlerinin nasıl uygulanacağı konusunda düzenleme yapılmaktadır.

MADDE 48- Kurumlar Vergisi Kanununa eklenen ek 12 inci maddeyle, yerel ve küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisine yönelik özel vergileme halleri düzenlenmektedir. Bu bağlamda maddenin;

- Birinci ve ikinci fıkralarında, şeffaf bir işletmenin nihai ana işletme olması durumunda işletme bazlı kazancın nasıl tespit olunacağı,

- Üçüncü ve dördüncü fıkralarında, vergilemede indirilebilir kar payı uygulamasının ne olduğu ve bu sistemin uygulandığı durumlarda işletme bazlı kazancın nasıl belirleneceği,

- Beşinci, altıncı ve yedinci fıkralarda kar dağıtımına dayalı vergileme sisteminin uygulandığı durumlarda düzeltilmiş kapsanan vergilerin hesaplanması ve bu yöntemi kullanan bağlı işletmelerin izlemeleri gereken kuralların ne olacağı,

- Sekizinci, dokuzuncu ve onuncu fıkralarda ise yatırım işletmelerine yönelik bu Kısımda yapılan hesaplamaların nasıl yapılacağı hususlarında düzenlemeler yapılmaktadır.

MADDE 49- Kurumlar Vergisi Kanununa eklenen ek 13 üncü maddeyle, Hazine ve Maliye Bakanlığına bu Kısımın uygulanmasına yönelik usul ve esasları belirleme hususunda yetki verilmektedir.

MADDE 50- Düzenleme ile Kurumlar Vergisi Kanununa geçici 17 nci madde eklenmekte, yerel ve küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisinin uygulamasına yönelik Kurumlar Vergisi Kanununa Beşinci Kısım olarak ihdas edilen vergileme kurallarıyla ilgili geçiş hükümlerine yer verilmektedir. Buna göre maddenin birinci fıkrasının;

- (a) bendinde, yerel ve küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisinin matrahında indirim konusu yapılacak maddi duran varlıkların net defter değerlerinin oranları ile bağlı işletmelerin çalışanlarının brüt ücretlerinin oranları 2032 hesap dönemine kadar yıllar itibarıyla yeniden belirlenmektedir.

- (b) bendinde, küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisi beyannamesinin 2024 hesap dönemi için hesap döneminin kapandığı ayı izleyen on sekizinci ayın son günü akşamına kadar beyan edileceği ve verginin bu tarihe kadar ödeneceği hususu ile sonraki dönemlerde ilk defa bu verginin kapsamına girenler için beyan ve ödeme yönünden de bu hükümlerin uygulanacağı hususuna yer verilmektedir.

- (c) bendinde, 1/1/2024 tarihinden önceki işlemler nedeniyle finansal tablolarda ertelenmiş vergi varlığı veya yükümlülüğü olarak kayıtlara alınan tutarların bu Kısımın uygulamasında nasıl dikkate alınacağı hususunda belirleme yapılmaktadır.

- (ç) bendinde, 30/11/2021 tarihinden sonra ertelenmiş vergi varlığı olarak dikkate alınan ve ülkesel bazlı kazanç ve zararın hesaplanmasına dahil edilmeyen işlemlerden kaynaklanan tutarların vergi yükünün tespitinde dikkate alınmayacağı hüküm altına alınmaktadır.

- (d) bendinde, yetersiz vergilendirilen ödemeler esası kapsamında ek 7 nci maddenin beşinci, altıncı ve yedinci fıkralarındaki hükümlerin 1/1/2025 tarihinden itibaren elde edilen kazançlara uygulanacağı ifade edilmektedir.

- (e) bendinde, geçici ülke bazlı rapor güvenli limanı uygulamasına ilişkin hususlara yer verilmekte ve bendin alt bentlerindeki şartların sağlanması durumunda, 2026 hesap dönemi sonuna kadar (hesap döneminin son günü 30/6/2028 tarihini geçenler hariç) yerel ve küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisinin sıfır olarak kabul edileceği hükümlerine yer verilmektedir.

- (f) bendinde, kurumlar vergisi oranının en az %20 olarak uygulandığı ülkelerde yetersiz vergilendirilen ödemeler esası kapsamında hesaplanan verginin, 31/12/2025 tarihinden önce başlayan (bu tarih dahil) ve 31/12/2026 tarihi itibarıyla sona eren hesap dönemleri arasında sıfır olarak kabul edileceği hüküm altına alınmaktadır.

- (g) bendinde ise (e) ve (f) bentlerinde belirtilen şartları birlikte sağlayan çok uluslu işletme gruplarının ilgili ülke için bahsi geçen bentlerde yer alan uygulamalardan herhangi birini serbestçe seçebilecekleri belirtilmektedir.

MADDE 51- Yapılan düzenlemeyle, yurt dışına çıkış yapan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarından çıkış başına alınan harç tutarı yeniden belirlenmekte, harcın her yıl yeniden değerlendirilme oranında artırılarak uygulanması sağlanmakta, ayrıca her yılın Ocak ayının onuncu günü sonuna kadar yapılan yurt dışına çıkışlarda, bir önceki yılda o yılın sonu itibarıyla geçerli tutar üzerinden harç ödemiş olanların bu ödemelerinin geçerli kabul edilmesi, artış tutarının aranmaması hususu düzenlenmektedir.

MADDE 52- Yürürlük maddesidir.

MADDE 53- Yürütme maddesidir.

VERGİ KANUNLARI İLE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 22/A maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinde yer alan “her türlü ödemelerde,” ibaresi “her türlü ödemelerde (mahkeme kararları ve icra dairelerinin ödeme veya icra emirleri üzerine yapılacak ödemeler dâhil),” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 2- 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun “Muaflık ve İstisnalar” başlıklı ikinci kısmının üçüncü bölümünün başlığı “Diğer Muaflık ve İstisnalar” şeklinde değiştirilmiş ve mülga 17 nci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Hizmet erbabına pay senedi verilmek suretiyle sağlanan menfaatlerde ücret istisnası

MADDE 17- Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca belirlenen kriterlere göre teknogirişim şirketi niteliğini haiz işverenlerce hizmet erbabına bedelsiz veya indirimli olarak verilen ve ücret niteliğinde kabul edilen pay senetlerinin, verildiği tarihteki rayiç değerinin o yıldaki bir yıllık brüt ücret tutarını aşmayan kısmı gelir vergisinden istisnadır.

Şu kadar ki hizmet erbabı tarafından bu şekilde iktisap edilen pay senetlerinin; iktisap tarihinden itibaren 3 tam yıl içerisinde elden çıkarılması halinde istisna edilen verginin tamamı, 4 ila 6 yıl içerisinde elden çıkarılması halinde istisna edilen verginin %75’i, 7 ila 12 yıl içerisinde elden çıkarılması halinde istisna edilen verginin %25’i, vergi ziyayı cezası uygulanmaksızın gecikme faizi ile birlikte işverenden tahsil edilir.

Bu şekilde istisna nedeniyle zamanında alınmayan vergilere ilişkin zamanaşımı süresi, hizmet erbabına bedelsiz veya indirimli olarak verilen pay senetlerinin hizmet erbabı tarafından elden çıkarıldığı tarihi takip eden takvim yılı başından itibaren başlar.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkilidir.”

MADDE 3- 193 sayılı Kanunun mülga 69 uncu maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Ticari ve mesleki kazançlarda günlük hasılat tespiti ve gelir vergisi matrahının belirlenmesi

MADDE 69- Ticari veya mesleki faaliyetleri nedeniyle mükellef olanlara yönelik, Vergi Usul Kanununun 127 nci maddesi kapsamında günlük hasılat tutarlarını tespit etmek amacıyla bir ayda üçten, bir takvim yılında on ikiden az olmamak kaydıyla bu madde hükümlerine göre işlem tesis edilmek üzere yoklama yapılabilir.

Birinci fıkrada kapsamında İdarece yapılan yoklamalar sonucu tespit edilen günlük hasılat tutarları ortalamasından hareketle aylık hasılat tutarı hesaplanır. Bu şekilde tespit edilen aylık hasılat tutarlarının toplamı, tespit yapılan ay sayısına bölünmek suretiyle aylık ortalama hasılat tutarı belirlenir. Aylık ortalama hasılat tutarı, faaliyette bulunulan ay sayısı ile çarpılmak suretiyle mükelleflerin ilgili takvim yılı hasılatları tespit edilir.

İkinci fıkrada kapsamında tespit edilen hasılat tutarları ile;

a) Bilanço esasına göre defter tutanlar için ilgili takvim yılına ait gelir tablosunda yer alan brüt satış tutarı,

b) İşletme hesabı esasına göre defter tutanlar için ilgili takvim yılına ait işletme hesap özetinde yer alan dönem içinde elde edilen hasılat tutarı,

c) Serbest meslek kazanç defteri tutanlar için ilgili takvim yılına ait serbest meslek kazanç bildiriminde yer alan gayrisafi hasılat tutarı,

arasındaki fark %20’den fazla olan mükellefler Vergi Usul Kanununun 370 inci maddesi kapsamında izaha davet edilir ve izahın değerlendirilmesi mezkur madde hükmüne göre yapılır.

Bu madde hükümleri kurumlar vergisi mükellefleri hakkında da uygulanır.

Cumhurbaşkanı bu maddede yer alan oranı bir katına kadar artırmaya veya sıfıra kadar indirmeye, tekrar kanuni seviyesine getirmeye; Hazine ve Maliye Bakanlığı maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.”

MADDE 4- 193 sayılı Kanununun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bentler ve sekizinci fıkrasına “Farklı oranlar tespit edilmek suretiyle de kullanılabilir.” ibaresinden önce gelmek üzere aşağıdaki paragraf eklenmiştir.

“19. 23/10/2014 tarihli ve 6563 sayılı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun hükümlerine göre aracı hizmet sağlayıcılarının ve elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılarının, Kanun kapsamındaki faaliyetleri dolayısıyla hizmet sağlayıcılarına ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcılarına yaptıkları ödemelerden,

20. Cumhurbaşkanınca belirlenen sektörler veya faaliyet konularına ilişkin mal ve hizmet alımlarına yönelik yapılan ödemelerden,”

“- (19) ve (20) numaralı bentler kapsamındaki vergi kesintisine tabi ödemeler için faaliyet konuları, ödeme türleri, sektörler, iş grupları ve iş neveleri itibarıyla ayrı ayrı veya birlikte,”

MADDE 5- 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 153/A maddesinin birinci fıkrasında yer alan “ve düzenlenmiş olan sahte belgelerde yer alan toplam tutarın % 10'undan az olmamak üzere” ibaresi “az ve 10 milyon Türk Lirasından fazla olmamak üzere düzenlenmiş olan sahte belgelerde yer alan toplam tutarın % 10'u tutarında” şeklinde, üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde, dördüncü fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “girdiği tarihten itibaren bir ay içinde” ibaresi “girmesini müteakiben yazıyla” şeklinde, “ve düzenlenmiş olan sahte belgelerde yer alan toplam tutarın % 10'undan az olmamak üzere yazıyla otuz” ibaresi “az ve 10 milyon Türk Lirasından fazla olmamak üzere düzenlenmiş olan sahte belgelerde yer alan toplam tutarın % 10'u tutarında, altmış” şeklinde, beşinci fıkrasının üçüncü cümlesinde yer alan “ve düzenlenmiş olan sahte belgelerde yer alan toplam tutarın % 10'undan az olmamak üzere” ibaresi “az ve 10 milyon Türk Lirasından fazla olmamak üzere düzenlenmiş olan sahte belgelerde yer alan toplam tutarın % 10'u tutarında” şeklinde değiştirilmiş, aynı fıkranın son cümlesi ve altıncı fıkrasının son cümlesi, yedinci fıkrasının son cümlesi, dokuzuncu fıkrasının son cümlesi ile on birinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

“Birinci fıkrada sayılanların, mükellefiyeti bulunan adi ortaklık, ticaret şirketleri ve tüzel kişiliği olmayan teşekküllerin kanuni temsilcisi, yönetim kurulu üyesi, idarecisi, asgari % 10 ortağı olması, bunları devralması, kısmen veya tamamen bunlara devrolunması halinde, keyfiyetin vergi dairesinin itilâna girmesini müteakiben birinci fıkrada yer alan şartların altmış gün içerisinde yerine getirilmesi veya aynı süre içerisinde sayılan kişilerin statülerinin sonlandırılması koşullarından birinin sağlanması bu mükelleflerden yazılı olarak istenir. Altmış günlük süre içinde, şartların yerine getirilmemesi ve sayılan kişilerin statülerinin devam ettirilmesi halinde, birinci fıkrada sayılan kişilerin teminat isteme tarihi itibarıyla tahakkuk etmiş tüm vergi borçları, mükellef müşterek ve müteselsil sorumlu olmak üzere, bu kişilerden 6183 sayılı Kanun uyarınca takip ve tahsil edilir. Ancak, altmış günlük süre içerisinde mezkûr kişilerin statülerinin sona erdirilmesine yönelik yasal girişimleri başlatmış olan ve bu durumu muteber vesikalar ile ispat ve tevsik eden mükellefler, bu yasal girişimler sonucunda birinci fıkrada kapsamındaki kişilerin statülerinin sona erdirilmesi şartıyla, söz konusu borçların takip ve tahsilinde müşterek ve müteselsil sorumlu tutulmaz. Mezkûr kişilerin statülerinin altmış günlük süreden sonra sona erdirilmesi durumunda, alınmış teminat mükellefin talebi üzerine, maddenin yedinci fıkrasındaki süre ve şartlar aranmaksızın, başkaca vergi borcu bulunmaması kaydıyla mükellefe iade olunur.”

MADDE 6- 213 sayılı Kanunun mükerrer 257 nci maddesinin birinci fıkrasının (2) numaralı bendinde yer alan “Mükelleflere” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve mükellef olmayanlara,” ibaresi ve (7) numaralı bendinde yer alan “Elektronik ticarete” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve internet dâhil olmak üzere her türlü dijital ortamın alım, satım, kiralama, ilan ve reklam gibi iktisadi ve ticari amaçlarla kullanıldığı hallerde” ibaresi, “amacıyla elektronik ortamda” ibaresinden sonra gelmek üzere “iktisadi ve” ibaresi, “ticari faaliyetlerine ilişkin” ibaresinden önce gelmek üzere “, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılara, erişim sağlayıcılara, içerik sağlayıcılara, yer sağlayıcılara ve sosyal ağ sağlayıcılara iktisadi ve” ibaresi eklenmiş, “ve/veya” ibaresi “, elektronik ticaret hizmet sağlayıcılara,” şeklinde, “elektronik ticaret ortamını” ibaresi “ortam” şeklinde, “alım satıma” ibaresi “, alım, satım, kiralama, ilan ve reklama” şeklinde, “bilgilerin aracı hizmet sağlayıcıları” ibaresi “bilgiler ile içerik sağlayıcılar tarafından üretilen ya da sağlanan bilgilerin aracı hizmet sağlayıcıları, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıları, erişim sağlayıcılar, yer sağlayıcılar ve/veya sosyal ağ sağlayıcılar” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 7- 213 sayılı Kanunun 263 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “ticaret” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve kıymetli madenler” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 8- 213 sayılı Kanunun 274 üncü maddesinden sonra gelmek üzere 274/A maddesi eklenmiştir.

“Kıymetli madenler

MADDE 274/A- Altın, gümüş, platin ve paladyum gibi kıymetli madenler borsa rayici ile değerlendirilir. Borsa rayici yoksa veya borsa rayicinin muvazaalı bir şekilde oluştuğu anlaşılırsa değerlemeye esas bedel olarak, bu rayiç yerine maliyet bedeli esas alınır.

Bu madde hükmü kıymetli maden ile olan senetli veya senetsiz alacaklar ve borçlar hakkında da caridir. Kıymetli maden ile olan mevduat veya kredi sözleşmelerine müstenit alacaklar ve borçlar değerlendirme gününe kadar hesaplanacak faizleriyle birlikte dikkate alınır. Alacak ve borçların değerlendirme günü kıymetine ircasına ilişkin olarak, 280, 281 ve 285 inci maddelerde yer alan hükümler bu fıkra kapsamındaki alacak ve borçlar bakımından da geçerlidir.”

MADDE 9- 213 sayılı Kanunun 344 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Vergi kanunlarına göre mükellefiyet tesis ettirilmesi gerektiği halde bu zorunluluğa uyulmaksızın vergi dairesinin ıttılay dışında ticari, zirai veya mesleki faaliyette bulunmak suretiyle vergi ziyana sebebiyet verilmesi durumunda, birinci, ikinci ve üçüncü fıkralara göre kesilecek vergi ziyayı cezası yüzde elli artırılarak uygulanır. Aynı vergi türü ve dönemine ilişkin daha sonra yapılacak tarhiyatlar nedeniyle kesilecek vergi ziyayı cezalarına da aynı artırım hükmü tatbik edilir.”

MADDE 10- 213 sayılı Kanunun 352 nci maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “bağlı cetvele” ibaresi “bağlı 1 sayılı cetvele” şeklinde, ikinci cümlesinde yer alan “bağlı cetvelde” ibaresi “bağlı 1 sayılı cetvelde” şeklinde ve Kanuna bağlı “Usulsüzlük Cezalarına Ait Cetvel” başlığı “1 Sayılı Usulsüzlük Cezalarına Ait Cetvel” şeklinde, mevcut Usulsüzlük Cezalarına Ait Cetveldeki miktarlar aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“1 Sayılı Usulsüzlük Cezalarına Ait Cetvel

Mükellef Grupları	Birinci derece usulsüzlükler için (TL)	İkinci derece usulsüzlükler için (TL)
1. Sermaye şirketleri	20.000	10.000
2. Sermaye şirketleri dışında kalan birinci sınıf tüccar ve serbest meslek erbabı	10.000	5.000
3. İkinci sınıf tüccarlar	5.000	3.500
4. Yukarıdakiler dışında kalıp beyanname usulüyle gelir vergisine tabi olanlar	3.500	2.250
5. Kazancı basit usulde tespit edilenler	2.250	1.500
6. Gelir Vergisinden muaf esnaf	1.500	1.000”

MADDE 11- 213 sayılı Kanununun 353 üncü maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinde yer alan “1.000 Türk lirasından aşağı olmamak üzere” ibaresi “bir takvim yılı içinde ilk tespit 10.000 Türk lirasından, sonraki tespitlerde Kanuna bağlı 2 sayılı cetvelde yer alan tutarlardan aşağı olmamak üzere” şeklinde, “500.000” ibaresi “10 milyon” şeklinde değiştirilmiş, aynı bendin birinci paragrafına aşağıdaki cümleler eklenmiş, (2) numaralı bendinde yer alan “1.000” ibaresi “bir takvim yılında ilk tespit 10.000 Türk lirası, sonraki tespitlerde Kanuna bağlı 2 sayılı cetvelde yer alan tutarlarda” şeklinde, “50.000” ibaresi “1 milyon” şeklinde, “500.000” ibaresi “10 milyon” şeklinde değiştirilmiş, aynı bendin birinci paragrafına aşağıdaki cümleler eklenmiş, (3) numaralı bendi aşağıdaki şekilde, (6) numaralı bendinde yer alan “250.000.000 lira” ibaresi “100.000 Türk lirası” şeklinde, (10) numaralı bendinde yer alan “75.000.000 lira” ibaresi “15.000 Türk lirası” şeklinde değiştirilmiş ve Kanuna aşağıdaki 2 sayılı cetvel eklenmiştir.

“Tek tespit aynı neviden birden fazla belgenin düzenlenmediğinin tespit edilmesi durumunda her bir belge için ayrı ayrı ceza kesilir ancak bu tespit, bu bent uyarınca kesilecek ceza uygulamasında, Kanuna bağlı 2 sayılı cetvelde yer alan tespit sayısının belirlenmesinde bir adet tespit olarak değerlendirilir. Şu kadar ki, bu bentte yer alan özel usulsüzlük cezasına tabi fiillerin, belgeleri almak zorunda olanlar tarafından, idarenin bilgisine girmeden önce belgenin düzenlenmesi gereken süreyi takip eden beş iş günü içerisinde idareye bildirilmesi durumunda, alıcı adına özel usulsüzlük cezası kesilmez. Bu bent kapsamındaki belgelerin düzenlenmediğinin belgeyi almak zorunda olanlar tarafından, idarenin bilgisine girmeden önce belgenin düzenlenmesi gereken süreyi takip eden beş iş günü içerisinde idareye bildirildiği durumlarda, belgeleri düzenlemek zorunda olanlar adına bu bentte yer alan özel usulsüzlük cezası 3 kat olarak uygulanır. Bu bent kapsamındaki belgeler yerine bu Kanun kapsamında olmayan belgelerin düzenlenmesi halinde, belgeleri düzenlemek zorunda olanlar adına bu bentte yer alan özel usulsüzlük cezası 2 kat olarak uygulanır. Bu bent kapsamındaki belgelerin yerine bu Kanun kapsamında olmayan belgelerin düzenlendiğinin belgeyi almak zorunda olanlar tarafından beş iş günü içerisinde idareye bildirildiği durumlarda, söz konusu belgeleri düzenleyenler adına bu bentte yer alan cezalar 6 kat olarak uygulanır.”

“Tek tespit aynı neviden birden fazla belgenin düzenlenmediğinin tespit edilmesi durumunda her bir belge için ayrı ayrı ceza kesilir ancak bu tespit, bu bent uyarınca kesilecek ceza

uygulanmasında, Kanuna bağlı 2 sayılı cetvelde yer alan tespit sayısının belirlenmesinde bir adet tespit olarak değerlendirilir. Bu bent kapsamındaki belgelerin düzenlenmediğinin belge muhteviyatı işlemin muhatapları tarafından, idarenin bilgisine girmeden önce belgenin düzenlenmesi gereken süreyi takip eden beş iş günü içerisinde idareye bildirilmesi durumunda, belgeleri düzenlemek zorunda olanlar adına bu bentte yer alan özel usulsüzlük cezası 3 kat olarak uygulanır. Bu bent kapsamındaki belgeler yerine bu Kanun kapsamında olmayan belgelerin düzenlenmesi halinde, belgeleri düzenlemek zorunda olanlar adına bu bentte yer alan özel usulsüzlük cezası 2 kat olarak uygulanır. Bu bent kapsamındaki belgelerin yerine bu Kanun kapsamında olmayan belgelerin düzenlendiğinin belge muhteviyatı işlemin muhatapları tarafından beş iş günü içerisinde idareye bildirildiği durumlarda, söz konusu belgeleri düzenleyenler adına bu bentte yer alan cezalar 6 kat olarak uygulanır.”

“3. 232 nci maddenin birinci fıkrasının 1 ila 5 numaralı bentlerinde sayılanlar dışında kalan kişilerin fatura, gider pusulası, müstahsil makbuzu, serbest meslek makbuzu, perakende satış fişi, ödeme kaydedici cihaz fişi ve giriş ve yolcu taşıma biletlerini almadıklarının tespit edilmesi halinde bunlara her bir belge için 5.000 Türk lirası özel usulsüzlük cezası kesilir. Ancak, bu bent uyarınca kesilecek özel usulsüzlük cezasının toplamı bir takvim yılı için 50.000 Türk lirasını geçemez. Şu kadar ki, bu bent kapsamındaki kişiler tarafından, idarenin bilgisine girmeden önce belgenin düzenlenmesi gereken tarihi takip eden beş iş günü içerisinde belgenin düzenlenmediğinin idareye bildirilmesi durumunda, bunlar adına özel usulsüzlük cezası kesilmez.”

“2 Sayılı Cetvel

	353 üncü Maddenin Birinci Fıkrasının (1) Numaralı Bendi Ceza Miktarı (Asgari-TL)	353 üncü Maddenin Birinci Fıkrasının (2) Numaralı Bendi Ceza Miktarı (TL)
2. Tespit	20.000	20.000
3. Tespit	30.000	30.000
4. Tespit	40.000	40.000
5. Tespit	50.000	50.000
6. ve Sonraki Tespitler	100.000	100.000”

MADDE 12- 213 sayılı Kanunun 355 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “1 Yeni Türk Lirasından” ibaresi “40 Türk lirasından” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 13- 213 sayılı Kanunun mükerrer 355 inci maddesinin başlığına “107/A,” ibaresinden sonra gelmek üzere “152/A, 153/A,” ibaresi eklenmiş, aynı maddenin;

a) Birinci fıkrasının; (1) numaralı bendinde yer alan “1.000” ibaresi “25.000” şeklinde, (2) numaralı bendinde yer alan “500” ibaresi “12.500” şeklinde, (3) numaralı bendinde yer alan “250” ibaresi “6.500” şeklinde, üçüncü cümlesi aşağıdaki şekilde, dördüncü cümlesinde yer alan “1 milyon” ibaresi “10 milyon” şeklinde, son cümlesinde yer alan “Mükerrer” ibaresi “152/A maddesi veya mükerrer” şeklinde değiştirilmiştir.

“Mükerrer 257 nci maddenin birinci fıkrasının (7) numaralı bendi ile getirilen zorunluluklara uymayanlar ile aynı bent kapsamında bildirilmesi gereken alım, satım, kiralama, ilan ve

reklama ilişkin bilgileri bildirmeyen, eksik veya yanıltıcı bildirimde bulunanlara, bildirilmeyen, eksik veya yanıltıcı bildirilen her bir alım, satım, kiralama, ilan ve reklama konu mal ve hizmete ilişkin bilgi ve diğer yükümlülükler için (1), (2) ve (3) numaralı bentler uyarınca özel usulsüzlük cezası kesilir, bu şekilde kesilen özel usulsüzlük cezası her bir bildirim için 10 milyon Türk lirasından fazla olamaz.”

b) Dördüncü fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “uymayan mükelleflerden” ibaresi “uymayanların” şeklinde, “% 5’i” ibaresi “% 10’u” şeklinde, ikinci cümlesinde yer alan “kesilen mükellefler” ibaresi “kesilenler” şeklinde, üçüncü cümlesinde yer alan “770.000 TL’yi” ibaresi “20 milyon Türk lirasını” şeklinde değiştirilmiş, fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Tevsik zorunluluğuna aykırı bir şekilde ödeme yapanların durumu ödemeyi takip eden beş iş günü içerisinde kendiliğinden idareye bildirmesi halinde, ödemede bulunan adına bu fıkra uyarınca özel usulsüzlük cezası kesilmez.”

c) Dördüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Mal teslimi veya hizmet ifalarına ilişkin tahsilatların, banka ve benzeri finans kurumları, ödeme kuruluşları veya Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi aracılığıyla başkalarının adı ve/veya hesabı kullanılarak yapılması durumunda, her bir işlem için bu maddeye göre uygulanan cezalardan az olmamak üzere işleme konu tutarın % 10’u nispetinde, mal teslimi veya hizmet ifasını yapanlar ile adına ve/veya hesabına ödeme yapılanlara ayrı ayrı özel usulsüzlük cezası kesilir. Bu şekilde ceza kesilen mükellefler hakkında üçüncü fıkra hükmü uygulanmaz. Ancak, bu fıkra uyarınca bir takvim yılı içinde kesilecek özel usulsüzlük cezasının toplamı 20 milyon Türk lirasını geçemez.

23/2/2006 tarihli ve 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu uyarınca izin verilen durumlar hariç olmak üzere kredi kartı, banka kartı, ön ödemeli kart, karekod, elektronik cüzdan ve benzeri ödeme araçları kullanılmak suretiyle gerçekleştirilen tahsilatların, kendi mükellefiyeti adına kayıtlı olmayan ödeme sistemleri veya cihazları aracılığıyla yapılması durumunda, tahsilatı yapan mükelleflere ve kendi adına kayıtlı olan bu sistemleri veya cihazları kullandıranlara ayrı ayrı her bir işlem için bu maddeye göre tatbik olunan özel usulsüzlük cezasının 3 katı uygulanır. Şu kadar ki, bu fıkra uyarınca bir takvim yılı içinde kesilecek özel usulsüzlük cezasının toplamı 20 milyon Türk lirasını geçemez.

153/A maddesinin üçüncü ve müteakip fıkraları uyarınca istenilen teminatın süresinde verilmemesi veya tamamlanmaması halinde mezkûr fıkralar kapsamında verilmesi veya tamamlanması gereken teminat tutarı kadar, teminatı vermeyenler veya tamamlamayanlar adına özel usulsüzlük cezası kesilir. Bu ceza hakkında, Kanunun 376 ncı maddesi ile uzlaşma hükümleri uygulanmaz.”

ç) Maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Ödeme kaydedici cihaz üreticisi veya ithalatçıları ile bu cihazlara ilişkin hizmet veren güvenli servis sağlayıcıları, bankalar, elektronik para kuruluşları, ödeme kuruluşları, şarj ağı işletme lisansı sahipleri ve elektronik defter, belge ve kayıtların oluşturulması, imzalanması, iletilmesi ve saklanması hususlarından herhangi biri için hizmet verme konusunda yetkilendirilenler ile sipariş, satış, muhasebe, stok takip vb. programları kullandıran, teslim eden veya satan mükelleflerden; bu Kanunun 149, mükerrer 242 ve mükerrer 257 nci maddeleri uyarınca vergi güvenliğini sağlamak amacıyla, Hazine ve Maliye Bakanlığınca nitelikleri belirlenip onaylanan ve kullanma yükümlülüğü getirilen elektrikli, elektronik, manyetik ve benzeri cihazlar ve sistemler haricindeki cihaz ve sistemleri veya kullanmaması gereken elektrikli, elektronik, manyetik ve benzeri cihazlar ve sistemleri mükelleflere kullandıran, teslim eden veya satanlara, Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenen usul ve esaslara göre bu cihaz ve sistemlerle entegre veya bağlantılı olarak çalışması gereken program, cihaz veya sistemleri gerekli entegrasyonu veya bağlantıyı yapmadan kullandıran, teslim eden veya satanlara, Hazine ve Maliye Bakanlığı veya diğer kamu kurum ve kuruluşlarına bu cihaz ve

sistemler tarafından aktarılması gereken belge, bilgi ve verilerin aktarılmasını sağlayacak sistemleri kurmayan veya 359 uncu maddenin (ç) ve (d) bendi kapsamına girenler hariç olmak üzere bu sistemlerin gerçeğe uygun olmayan şekilde belge, bilgi ve veri aktarmasına sebebiyet verenler ile elektronik defter, belge ve kayıtların oluşturulması, imzalanması, iletilmesi ve saklanması ile bunlara ilişkin sistem ve yazılım gereksinimleri hususlarında Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenen usul ve esaslara aykırı davranışlara her bir tespit için ayrı ayrı olmak üzere birinci fıkranın (1) numaralı bendinde yer alan özel usulsüzlük cezasının 10 katı tutarında özel usulsüzlük cezası kesilir. Ancak bu fıkra uyarınca bir takvim yılı içinde kesilecek özel usulsüzlük cezasının toplamı 20 milyon Türk lirasını geçemez. Bu fıkraya göre ceza kesilmesini gerektiren fiillerin, aynı zamanda 3100 sayılı Kanun uyarınca usulsüzlük veya özel usulsüzlük cezası kesilmesini gerektirmesi durumunda aynı fiillerden dolayı 3100 sayılı Kanun uyarınca ayrıca ceza kesilmez.

Tek bir fiilin bu maddede yer alan birden fazla özel usulsüzlük cezası kesilmesini gerektirmesi halinde bu cezalardan en ağırı kesilir.”

MADDE 14- 213 sayılı Kanunun;

a) 112 nci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “Uzlaşılabilir vergilerde gecikme faizi; uzlaşılabilir vergi miktarına, (a) fıkrasında belirtilen tarihten itibaren uzlaşma tutanağının imzalandığı tarihe kadar geçen süre için uygulanır.” cümlesi yürürlükten kaldırılmıştır.

b) 376 ncı maddesinin birinci fıkrasının (2) numaralı bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

c) Ek 1 inci maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “vergilerle bunlara” ibaresi “vergilere” şeklinde değiştirilmiş, “tarh edilen vergi ve” ibaresi, ikinci cümlesi ile yedinci cümlesinde yer alan “vergi ve” ibareleri madde metninden çıkarılmış, ikinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “harçların” ibaresi “harçlara ilişkin cezaların” şeklinde ve üçüncü fıkrasında yer alan “tarh edilecek vergilerde” ibaresi “kesilecek cezalarda” şeklinde değiştirilmiştir.

ç) Ek 7 nci maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında yer alan “vergi veya” ibareleri ve üçüncü fıkrası ile dördüncü fıkrasında yer alan “tarhedilen vergiye veya” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

d) Ek 8 inci maddesinde yer alan “vergi ve” ibareleri madde metninden çıkarılmış, “112 ve 368 inci maddeleri hükümleri” ibaresi “368 inci madde hükmü” şeklinde, “8 numaralı bendi” ibaresi “dördüncü fıkrası” şeklinde değiştirilmiştir.

e) Ek 9 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “uzlaşılabilir vergi ve cezalar hakkında 376 ncı maddenin birinci fıkrasının (2) numaralı bendi hükmü dışında indirim uygulanmaz.” ibaresi “uzlaşılabilir cezalar hakkında başkaca bir indirim uygulanmaz.” şeklinde değiştirilmiş ve ikinci fıkrasında yer alan “vergi ve” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

f) Ek 11 inci maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “vergiler ve bunlara” ibaresi “vergilere” şeklinde değiştirilmiş, “tarh edilecek vergi ve” ibaresi, ikinci fıkrasının son cümlesi ve üçüncü fıkrasında yer alan “verginin tarhından ve” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 15- 213 sayılı Kanunun ek 13 üncü maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Fazla çalışma ücreti

EK MADDE 13- (1) Gelir İdaresi Başkanlığı taşra teşkilatı kadro veya pozisyonlarında bulunan memur ve sözleşmeli personelden icra, tahsilat, yoklama ile yaygın ve yoğun vergi denetimi işlemlerini fiilen daire dışında yapmakla görevlendirilen ve bu görevleri nedeniyle normal mesai saatleri dışında fiilen çalışanlara, bu şekilde çalıştıkları her bir saat için 160 gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarda fazla çalışma ücreti ödenir. Bu ödemeden Hazine ve Maliye Bakanlığı kadrolarında olup aynı işlemler için

görevlendirilen; Gelir İdaresi Başkanlığı taşra teşkilatında geçici görevli bulunan memurlar ile gelir servisi bulunan malmüdürlüklerinde görevli memur ve sözleşmeli personel de aynı usul ve esaslar çerçevesinde yararlanır. Bu ödeme damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaz. Bu madde kapsamında ödeme yapılanlara, ödemenin yapıldığı günler için diğer mevzuat hükümleri çerçevesinde ayrıca fazla çalışma ücreti ödenmez. Bu fıkra göre her bir personel için ödenebilecek fazla çalışma ücreti ayda 50 saati ve fazla çalışma ücreti ödenebilecek personel sayısı ise Gelir İdaresi Başkanlığı taşra teşkilatı kadro ve pozisyonlarında bulunan toplam memur ve sözleşmeli personel sayısının %20'sini geçemez. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Gelir İdaresi Başkanlığı yetkilidir.”

MADDE 16- 213 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 35- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce uzlaşma talep edildiği halde henüz uzlaşma günü verilmemiş, uzlaşma günü verilmiş ancak uzlaşma görüşmesi yapılmamış ya da çeşitli nedenlerle uzlaşma günü ertelenmiş veya uzlaşma talep süresi geçmemiş olan vergi ve cezalara ilişkin bu Kanunun 112 nci, 376 ncı, ek 1 inci, ek 7 ncı, ek 8 inci, ek 9 uncu ve ek 11 inci maddelerinin bu maddeyi ihdas eden Kanunla değiştirilmeden önceki hükümleri uygulanır.”

MADDE 17- 25/10/1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 13 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine aşağıdaki parantez içi hüküm eklenmiştir.

“(Bu bendin uygulanmasında gezi, eğlence, spor ve amatör balıkçılık gibi faaliyetlerde kullanılan araçlar, özel tekne ve yatlar, deniz taşıma aracı olarak kabul edilmez.)”

MADDE 18- 3065 sayılı Kanunun 16 ncı maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendinde yer alan “167 ncı maddesi [(5) numaralı fıkrasının (a) bendi ile (7) numaralı fıkrası hariç]” ibaresi “167 ncı maddesinin birinci fıkrası [(3) numaralı bendi, (5) numaralı bendinin (a) alt bendi, (7) numaralı bendi ile (12) numaralı bendinin (a) alt bendi hariç]” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 19- 3065 sayılı Kanunun 17 ncı maddesinin (4) numaralı fıkrasının (c) bendinin parantez içi hükmünde yer alan “mükerrer indirimde yol açmayacak şekilde” ibaresinden sonra gelmek üzere “, Vergi Usul Kanununda düzenlenen zaman aşımı süreleri ile bağlı olmaksızın yapılacak vergi incelemesi sonucuna göre” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 20- 3065 sayılı Kanunun 30 uncu maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

“f) Beş takvim yılı süresince indirim yoluyla giderilemeyen katma değer vergisi.”

MADDE 21- 3065 sayılı Kanunun 32 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “13” ibaresinden sonra gelmek üzere “[birinci fıkrasının (b) bendi hariç]” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 22- 3065 sayılı Kanunun 36 ncı maddesinin ikinci fıkrasına birinci cümlesinden önce gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiş ve mevcut birinci cümlesinde yer alan “Maliye Bakanlığı” ibaresi “Şu kadar ki, Hazine ve Maliye Bakanlığı” şeklinde değiştirilmiştir.

“Bu Kanun hükümleri uyarınca iade hakkı doğuran işlemlerden kaynaklanan iade taleplerinin vergi inceleme raporu sonucuna göre yerine getirilmesi esastır.”

MADDE 23- 3065 sayılı Kanunun 58 inci maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Şu kadar ki, bu Kanunun 30 uncu maddesinin birinci fıkrasının (f) bendi uyarınca indirilemeyecek katma değer vergisi, sonraki döneme devreden katma değer vergisi hesabından çıkarılarak özel bir hesaba alınır. Özel hesaba alınan sonraki döneme devreden katma değer vergisinin, üç yıl içinde mükellefler tarafından yapılacak talep üzerine, Vergi Usul Kanununda düzenlenen zamanaşımı süreleri ile bağlı olmaksızın talep tarihinden itibaren bir yıl içerisinde yapılacak vergi incelemesi sonucunda incelemenin tamamlandığı yıla ilişkin gelir veya kurumlar vergisinin tespitinde gider olarak dikkate alınabilir. Bu suretle talepte bulunulmayan katma değer vergisi gider yazılamaz.

Hazine ve Maliye Bakanlığı, bu maddenin uygulanmasında vergi incelemesi dışında farklı usuller tespit etmeye, maddenin uygulamasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.”

MADDE 24- 3065 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 45- 6/2/2023 tarihinde meydana gelen depremler nedeniyle genel hayata etkili afet bölgesi olarak kabul edilen yerlerde, genel bütçeli kamu idareleri ile yabancı devlet kurum ve kuruluşları arasında imzalanan protokol kapsamında genel bütçeli kamu idarelerine bağışlanmak üzere, konut, iş yeri, okul, öğrenci yurdu, hastane, ibadethane, kültür ve sanat merkezi, kütüphane gibi taşınmazların inşasına ilişkin yabancı devlet kurum ve kuruluşlarına 1/1/2024 tarihinden itibaren yapılan teslim ve hizmetler ile bu yerlerde genel bütçeli kamu idareleri ile yabancı devlet kurum ve kuruluşları arasında imzalanan protokol kapsamında genel bütçeli kamu idarelerine bağışlanacak konutların yabancı devlet kurum ve kuruluşlarına teslimi 31/12/2025 tarihine kadar katma değer vergisinden müstesnadır.

Bu kapsamda yapılan teslim ve hizmetler nedeniyle yüklenilen vergiler, vergiye tabi işlemler üzerinden hesaplanan vergiden indirilir. İndirim yoluyla telafi edilemeyen vergiler bu Kanunun 32 nci maddesi hükmü uyarınca istisna kapsamında işlem yapan mükellefin talebi üzerine iade edilir.

Hazine ve Maliye Bakanlığı bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.”

MADDE 25- 6/6/1985 tarihli ve 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanununun geçici 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendinin ilk cümlesinde yer alan “imal ettikleri ürünlerin” ibaresi “imal ettikleri ürünlerin yurt dışına” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 26- 6/6/2002 tarihli ve 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununun 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (6) numaralı bendinde yer alan “167 nci maddesi [(5) numaralı fıkrasının (a) bendi ve (7) numaralı fıkrası kapsamında ithal edilen eşya ile (12) numaralı fıkrasının (a) bendi” ibaresi “167 nci maddesinin birinci fıkrası [(3) numaralı bendi, (5) numaralı bendinin (a) alt bendi ve (7) numaralı bendi kapsamında ithal edilen eşya ile (12) numaralı bendinin (a) alt bendi” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 27- 4760 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin (2) numaralı fıkrasının (b) bendinde yer alan “tutarın %20'sine tekabül eden” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 28- 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 81 inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde yer alan “% 2' sidir.” ibaresi “% 2,25'idir.” şeklinde değiştirilmiş ve ikinci cümlesinde yer alan “oranına” ibarelerinden sonra gelmek üzere “kadar” ibareleri eklenmiştir.

MADDE 29- 5510 sayılı Kanunun ek 19 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “10.000” ibaresi “12.500” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 30- 5510 sayılı Kanunun geçici 95 inci maddesinin ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 31- 5510 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 104- Ek 19 uncu madde uyarınca yapılacak ödemeler kapsamında ortaya çıkan ödenek ihtiyacını karşılamak amacıyla Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesinin ilgili tertibine 2024 yılında ödenek eklemeye Cumhurbaşkanı yetkilidir.”

MADDE 32- 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin son cümlesinde yer alan “elde edilen” ibaresi, “elde edilen, (d) bendindeki istisnadan yararlanamayan fon ve ortaklıklardan elde edilenler hariç,” şeklinde değiştirilmiş ve (d) bendine aşağıdaki paragraf eklenmiştir.

“Bu istisnadan faydalanılabilmesi için fon ve ortaklıkların (emeklilik yatırım fonları hariç) sahip oldukları taşınmazlardan elde ettikleri kazançların en az %50’sinin, elde edildiği hesap dönemine ilişkin kurumlar vergisi beyannamesinin verilmesi gereken ayı izleyen ikinci ayın sonuna kadar kar payı olarak dağıtılması şarttır. Bu süre içerisinde belirtilen orana kadar karın ortaklara dağıtılmaması durumunda, istisnadan faydalanılması nedeniyle zamanında tahakkuk ettirilmeyen vergiler ziyaa uğramış sayılır.”

MADDE 33- 5520 sayılı Kanunun 15 inci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bentler ve dördüncü fıkrasında yer alan “dar mükellef olmasına göre” ibaresinden sonra gelmek üzere “, birinci fıkranın; (h) bendi kapsamındaki vergi kesintisine konu ödemeleri faaliyet konuları ve ödeme türleri itibarıyla, (ı) bendi kapsamında vergi kesintisine konu mal ve hizmetleri ise faaliyet konuları, sektörler, iş grupları, iş neveleri itibarıyla” ibaresi eklenmiştir.

“h) 23/10/2014 tarihli ve 6563 sayılı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun hükümlerine göre aracı hizmet sağlayıcılarının ve elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılarının, Kanun kapsamındaki faaliyetleri dolayısıyla hizmet sağlayıcılarına ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcılarına yaptıkları ödemelerden.

1) Cumhurbaşkanınca belirlenen sektörler veya faaliyet konularına ilişkin mal ve hizmet alımlarına yönelik yapılan ödemelerden.”

MADDE 34- 5520 sayılı Kanunun 30 uncu maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bentler ve sekizinci fıkrasında yer alan “dar mükellef olmasına göre” ibaresinden sonra gelmek üzere “, birinci fıkranın; (e) bendi kapsamındaki vergi kesintisine konu ödemeleri faaliyet konuları ve ödeme türleri itibarıyla, (f) bendi kapsamında vergi kesintisine konu mal ve hizmetleri ise faaliyet konuları, sektörler, iş grupları, iş neveleri itibarıyla” ibaresi eklenmiştir.

“e) 23/10/2014 tarihli ve 6563 sayılı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun hükümlerine göre aracı hizmet sağlayıcılarının ve elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılarının, Kanun kapsamındaki faaliyetleri dolayısıyla Türkiye’de işyeri veya daimi temsilcisi bulunan hizmet sağlayıcılarına ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcılarına yaptıkları ödemelerden.

f) Cumhurbaşkanınca belirlenen sektörler veya faaliyet konularına ilişkin Türkiye’de işyeri veya daimi temsilcisi bulunanlardan mal ve hizmet alımlarına yönelik yapılan ödemelerden.”

MADDE 35- 5520 sayılı Kanunun 32 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “ve emeklilik şirketlerinin” ibaresi “, emeklilik şirketleri ve 8/6/1994 tarihli ve 3996 sayılı Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Yapıtırılması Hakkında Kanuna göre yap-işlet-devret modeli çerçevesinde gerçekleştirilen projeler ile 21/2/2013 tarihli ve 6428 sayılı Sağlık Bakanlığınca Kamu Özel İş Birliği Modeli ile Tesis Yapıtırılması, Yenilenmesi ve Hizmet Alınması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması

Hakkında Kanun hükümlerine göre kamu özel iş birliği modeli çerçevesinde yürütülen projelerde sözleşmenin tarafı olarak faaliyette bulunan şirketlerin” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 36- 5520 sayılı Kanuna 32/B maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Yurt içi asgari kurumlar vergisi

MADDE 32/C- (1) 32 nci ve 32/A maddeleri hükümleri dikkate alınarak hesaplanan kurumlar vergisi, indirim ve istisnalar düşülmeden önceki kurum kazancının %10’undan az olamaz.

(2) Yurt içi asgari kurumlar vergisi hesaplanırken birinci fıkrada belirtilen kurum kazancından aşağıdaki istisna ve indirimler düşülür:

a) 5 inci maddenin birinci fıkrasının (a), (ç), (i), (j) ve (k) bentleri ile sahip oldukları taşınmazlardan elde edilen kazançlar dışında (d) bendinde sayılan istisna kazançlar,

b) 10 uncu maddenin birinci fıkrasının; (g) ve (h) bentleri kapsamındaki indirimler,

c) 16/12/1999 tarihli ve 4490 sayılı Türk Uluslararası Gemi Sicili Kanunu ile 491 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun kapsamında vergiden istisna edilen kazançlar,

ç) 10/7/2018 tarihli ve 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 407 nci maddesi kapsamında tanımlanan mikro ve küçük işletmelerin istisna kapsamındaki teknoloji geliştirme bölgeleri kazançları ile Ar-Ge ve tasarım indirimleri.

(3) Birinci fıkra kapsamında hesaplanan yurt içi asgari kurumlar vergisinden, 32 nci maddenin altıncı, yedinci ve sekizinci fıkraları uyarınca indirimli oran uygulaması nedeniyle alınmayan vergi ile bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce Sanayi ve Teknoloji Bakanlığında alınmış olan teşvik belgelerindeki yatırıma katkı tutarlarının kullanılması nedeniyle 32/A maddesi hükmüne istinaden ilgili hesap döneminde alınmayan vergi indirilir ve ödenmesi gereken yurt içi asgari kurumlar vergisi belirlenir.

(4) Bu madde hükmü geçici vergi dönemleri için de uygulanır.

(5) İlk defa faaliyete başlayan kurumlar hakkında faaliyete başlanılan hesap döneminden itibaren üç hesap dönemi boyunca bu madde hükümleri uygulanmaz.

(6) Bu maddede yer alan indirim ve istisnalar düşülmeden önceki kurum kazancı ibaresi, hesap dönemi sonundaki ticari bilanço karına kanunen kabul edilmeyen giderlerin eklenmesiyle bulunan tutarı ifade eder.

(7) Birinci fıkrada yer alan oranı, sektörler, faaliyet konusu, iş kolları ya da üretim alanları itibarıyla ayrı ayrı ya da birlikte sifıra kadar indirmeye veya bir katına kadar artırmaya Cumhurbaşkanı, maddenin uygulamasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkilidir.”

MADDE 37- 5520 sayılı Kanunun dördüncü kısım başlığı “Ortak Hükümler” şeklinde değiştirilmiş, Kanuna 36 ncı maddeden sonra gelmek üzere kısım ve bölüm başlığı ile birlikte aşağıdaki madde eklenmiştir.

“BEŞİNCİ KISIM

Yerel ve Küresel Asgari Tamamlayıcı Kurumlar Vergisi ve Geçici Maddeler

BİRİNCİ BÖLÜM

Verginin Konusu, Tanımlar, Muafiyet ve İstisnalar

Verginin konusu

EK MADDE 1- (1) Nihai ana işletmesinin konsolide finansal tablosundaki yıllık konsolide hasılatı, gelirin raporlandığı hesap döneminden önceki dört hesap döneminin en az

ikisinde 750 milyon Avro karşılığı Türk lirası sınırını geçen çok uluslu işletme gruplarının bağlı işletmelerinin ilgili hesap dönemindeki kazançları, yerel ve küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisine tabidir.

(2) Hesap döneminin 12 aydan farklı olması durumunda, hesaplanan konsolide hasılatın bir yıla iblağ edilmesi ile tespit olunan tutar, birinci fıkra kapsamındaki hasılat sınırının tespitinde dikkate alınır.”

MADDE 38- 5520 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Tanımlar

EK MADDE 2- (1) Bu Kısımın uygulamasında;

a) Ana işletme: Bir nihai ana işletmeyi, bir ara ana işletmeyi ya da kısmen sahip olunan ana işletmeyi,

b) Ana merkez: Bir işyerinin finansal muhasebe net kazanç veya zararını finansal tablolarına dahil eden işletmeyi,

c) Ara ana işletme: Aynı çok uluslu işletme grubuna bağlı başka bir bağlı işletmede doğrudan veya dolaylı olarak mülkiyet payına sahip olan bir bağlı işletmeyi (nihai ana işletme, kısmen sahip olunan ana işletme, işyeri veya yatırım işletmesi hariç),

ç) Bağlı işletme: Bir gruba dahil olan herhangi bir işletmeyi veya bir ana merkeze bağlı işyerini,

d) Çok uluslu işletme grubu: Nihai ana işletmenin bulunduğu ülke dışında en az bir ülkede bir veya daha fazla işletmeye veya işyerine sahip olan bir işletme grubunu,

e) Gayrimenkul yatırım aracı: Ağırlıklı olarak taşınmazlara yatırım yapmak suretiyle hak sahiplerine gelir sağlamayı amaçlayan ve işletme veya hak sahibi bazında tek aşamalı vergilemenin yapıldığı işletmeleri,

f) Grup: Ortaklık ilişkisi ya da kontrol gücüyle birbirine bağlı olan ve varlıkları, yükümlülükleri, gelir ve giderleri ve nakit akışlarına nihai ana işletmenin konsolide finansal tablolarında yer verilen işletmeler topluluğu (büyüklük veya önem derecesi kriterleri açısından nihai ana işletmenin konsolide finansal tablolarında yer almayan ya da bu tablolara birebir aktarılmayan veya satılmak için iktisap olunan ve bu yüzden nihai ana işletmenin konsolide finansal tabloları dışında tutulan işletmeler dahil) ile başka bir grubun parçası olmaması koşuluyla, bulunduğu ülke dışındaki diğer ülkelerde bir veya daha fazla işyerine sahip olan ana merkezleri,

g) Güvenli liman: Ek 6 ncı madde kapsamında hesaplanan küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisinin sıfır olarak kabul edildiği ve Ek 6 ncı maddenin dokuzuncu fıkrasındaki yetki kapsamında belirlenen yerleri,

ğ) İşletme bazlı kazanç veya zarar: Çok uluslu işletme grubu içerisindeki her bir bağlı işletme tarafından uluslararası kabul görmüş finansal muhasebe standartlarına uygun olarak hazırlanan ve nihai ana işletmenin konsolide finansal tablolarında da yer verilen finansal muhasebe net kazanç veya zararının (grup içi işlemlere ilişkin konsolidasyon düzeltmeleri dikkate alınmadan önceki tutar) Ek 5 inci madde kapsamındaki düzeltilmiş tutarlarını,

h) İş ortaklığı: Nihai ana işletmenin doğrudan veya dolaylı olarak mülkiyet payının en az %50'sine sahip olduğu ve faaliyet sonuçlarının uluslararası kabul görmüş finansal muhasebe standartlarındaki özkaynak yöntemine göre nihai ana işletmenin finansal tablolarında raporlandığı işletmeyi,

ı) İşyeri: Bir ülkede bulunan ve ticari faaliyetlerin yürütülmesine tahsis edilen ve yürürlükteki uluslararası vergi anlaşmaları uyarınca işyeri olarak kabul edilen işe ilişkin yerleri, yürürlükte uluslararası bir vergi anlaşması bulunmaması durumunda iç mevzuatta yer alan düzenlemeler kapsamında işyeri olarak kabul edilen yerleri, kazancın elde edildiği ülkede kurumlar vergisi benzeri vergilerin bulunmadığı durumlarda ise Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü Model Vergi Anlaşmasınının 7 nci maddesinde işyeri olarak kabul edilen

yerleri ve bunların dışında kalmakla birlikte işletmenin bulunduğu ülke dışında icra edilen faaliyetlere atfedilen kazançların işletmenin bulunduğu ülkede istisna tutulması şartıyla, işletme faaliyetlerinin icrasına tahsis edilen yerleri,

i) Kapsanan vergi: Bir bağlı işletmenin faaliyette bulunduğu ülkede tahakkuk eden gelir ve kurumlar vergisi ile benzeri nitelikteki vergileri, kar dağıtımına dayalı vergileme sistemi kapsamında dağıtılan veya dağıtılmış sayılan karlar üzerinden hesaplanan vergileri, dağıtılsın veya dağıtılsın kurum kazancı üzerinden kar dağıtımına bağlı olarak hesaplanan vergileri, dağıtılmamış kazançlar ve öz sermaye üzerinden hesaplanan benzer nitelikteki diğer vergileri (nitelikli küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisi, nitelikli yerel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisi, sigorta şirketi tarafından poliçe sahiplerine yapılan prim iadeleri dolayısıyla ödenen vergiler ile nitelikli olmayan iade edilebilir isnat vergisi hariç),

j) Kısmen sahip olunan ana işletme: Aynı çok uluslu işletme grubuna bağlı başka bir bağlı işletmede doğrudan veya dolaylı olarak mülkiyet payına sahip olan ve doğrudan veya dolaylı olarak mülkiyet payının %20'den fazlası çok uluslu işletme grubunun bağlı işletmesi olmayan kişiler tarafından elde tutulan bağlı işletmeyi (nihai ana işletme, işyeri veya yatırım işletmesi hariç),

k) Konsolide hasılat: Nihai ana işletmenin ve o işletmeye bağlı işletmelerin bir hesap dönemindeki gelirlerinin ve nakit akışlarının nihai ana işletme bünyesinde tek bir birimmiş gibi sunulduğu, uluslararası kabul görmüş finansal muhasebe standartlarına uygun olarak hazırlanan finansal tablolardaki hasılatı,

l) Kontrol gücü: Pay sahibinin işletmenin varlıklarını, yükümlülüklerini, gelirlerini, giderlerini ve nakit akışlarını kabul edilebilir finansal muhasebe standardına uygun olarak birebir konsolide etmek zorunda olduğu bir işletmedeki mülkiyet payını veya konsolide finansal tabloları hazırlamayan pay sahibinin söz konusu tabloları hazırlaması durumunda; işletmenin varlıklarını, yükümlülüklerini, gelir ve giderlerini ve nakit akışlarını birebir konsolide etmesinin gerekli olduğu bir işletmedeki mülkiyet payını,

m) Küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisi: Ek 6 ncı madde kapsamında hesaplanan vergiyi,

n) Net ülkesel bazlı kazanç: Bir ülkedeki bağlı işletmelerin ülkesel bazlı kazancının sıfırdan büyük olmasını,

o) Net vergi gideri: Uluslararası kabul görmüş finansal muhasebe standartlarına göre gider olarak dikkate alınan kapsanan vergiler, vergi giderine dahil edilen cari dönem ve ertelenmiş kapsanan vergiler (işletme bazlı kazanç veya zararın hesaplamasına dahil edilmeyen gelir üzerinden hesaplanan kapsanan vergiler dahil), zararlı sonuçlanan hesap dönemine ilişkin hesaplanan ertelenmiş vergi varlığı, gider olarak dikkate alınan nitelikli yerel ve küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergileri (mahiyeti itibarıyla benzer nitelikte olan vergiler dahil) ve nitelikli olmayan iade edilebilir isnat vergisi toplamını,

ö) Nihai ana işletme: Başka bir işletme üzerinde doğrudan veya dolaylı olarak kontrol gücüne sahip olan ve başka bir işletme tarafından doğrudan veya dolaylı olarak kontrol gücüne sahip olunmayan bir işletmeyi ya da başka bir grubun parçası olmaması koşuluyla bulunduğu ülke dışındaki diğer ülkelerde bir veya daha fazla işyerine sahip olan ana merkezi (şu kadar ki kamu kurum ve kuruluşu niteliğinde olan varlık fonları bu bent kapsamında nihai ana işletme sayılmaz.),

p) Nitelikli iade edilebilir vergi kredisi: Vergi kanunları uyarınca ödenmesi gereken vergi üzerinden indirim olarak dikkate alınan ve dördüncü hesap dönemi sonuna kadar mahsup suretiyle indirilemeyen bakiye tutarın nakit veya nakit benzeri varlıklar yoluyla iadesini öngören vergi teşvikini,

r) Pazarlanabilir (devredilebilir) vergi kredisi: Vergi kanunları uyarınca ödenmesi gereken vergi üzerinden indirim olarak dikkate alınmakla birlikte, söz konusu vergi kredilerinin üçüncü kişilere devrine imkan veren vergi teşvikini,

s) Sigorta yatırım işletmesi: Sigorta sözleşmeleri yükümlülüklerine dayanılarak kurulan ve ilgili ülke mevzuatı uyarınca tamamına sigorta şirketleri tarafından sahip olunan sigorta yatırım işletmelerini,

ş) Ülkesel bazlı kazanç veya zarar: Bir ülkede faaliyette bulunan çok uluslu işletme grubuna bağlı işletmelerin işletme bazlı kazanç veya zararlarının toplamını,

t) Ülkesel bazlı zarara ilişkin ertelenmiş vergi varlığı: Ek 4 üncü maddenin altıncı fıkrası kapsamında ülkesel bazlı zararın oluştuğu hesap dönemlerinde, net ülkesel bazlı zararın asgari kurumlar vergisi oranıyla çarpılması suretiyle bulunan ve finansal hesaplarda ülkesel bazlı zarara ilişkin ertelenmiş vergi varlığı hesaplarında izlenen tutarı,

u) Yatırım fonu: Yatırım maliyetlerinin azaltılması ve riskin dağıtılması amacıyla inançlı mülkiyet esasına göre kurulan ve tasarruf sahiplerinden toplanan para veya diğer varlıklardan oluşan portföyleri tasarruf sahipleri namına değerlendiren, ilgili ülke mevzuatına göre yetkilendirilmiş kişi ya da kurumlar tarafından yönetilen işletmeleri,

ü) Yatırım işletmesi: Yatırım fonları ile gayrimenkul yatırım araçlarını, münhasıran yatırım fonları ve gayrimenkul yatırım araçları yararına varlık bulundurmak veya bunların yararına yatırım yapmak için faaliyet gösteren ve en az %95'ine bu fon veya yatırım araçlarının sahip olduğu işletmeleri veya işletme değerinin en az %85'i bu fon veya yatırım araçlarınca sahip olunmakla beraber gelirlerinin en az %51'i Ek 5 inci maddenin birinci fıkrasının (a) bendinin (2) numaralı alt bendi veya (b) bendinin (2) ve (3) numaralı alt bentleri kapsamındaki kazançlardan oluşan işletmeleri,

v) Yerel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisi: Ek 10 uncu madde kapsamında hesaplanan vergiyi, ifade eder.”

MADDE 39- 5520 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Muafiyet ve istisnalar

EK MADDE 3- (1) Aşağıda sayılan işletmeler ile bunların işyerleri yerel ve küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisinden muafır:

a) Kamu kurum ve kuruluşları ile uluslararası kuruluşlar,

b) Kar amacı gütmeyen kuruluşlar,

c) Emeklilik yatırım fonları,

ç) Nihai ana işletme niteliğinde olup yatırım fonu kapsamında değerlendirilen fonlar,

d) Nihai ana işletme niteliğinde olup gayrimenkul yatırım fonları başta olmak üzere gayrimenkul yatırım araçları kapsamında değerlendirilenler.

(2) Birinci fıkra kapsamında olmamakla beraber aşağıda sayılan işletmeler ve bunların işyerleri de yerel ve küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisinden ayrıca muafır:

a) Münhasıran birinci fıkra kapsamındaki muaf işletmeler yararına varlık bulundurmak veya fona yatırım yapmak için faaliyet gösteren ya da muaf işletmelerin faaliyetlerine yardımcı olmak amacıyla kurulan ve işletme değerinin en az %95'ine söz konusu muaf işletmeler (emeklilik hizmetleri veren kuruluşlar hariç) tarafından sahip olunanlar,

b) İşletme değerinin en az %85'ine birinci fıkra kapsamındaki muaf işletmeler (emeklilik hizmetleri veren kuruluşlar hariç) tarafından sahip olunan ve kazançlarının en az %51'i Ek 5 inci maddenin birinci fıkrasının (a) bendinin (2) numaralı alt bendi veya (b) bendinin (2) ve (3) numaralı alt bentlerinde belirtilen kazançlardan oluşanlar.

(3) Birinci ve ikinci fıkra kapsamında yerel ve küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisinden muaf olanların hasılatları, Ek 1 inci madde kapsamındaki yıllık konsolide hasılatın hesabında dikkate alınır.

(4) Yerel ve küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisinden muaf olanlar diledikleri takdirde bu madde kapsamındaki muafiyet hükümlerinden vazgeçebilirler. Şu kadar ki, isteğe bağlı muafiyet hükümlerinden küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisi bilgi beyannamesini

veren bağıli işletmelerin talebiyle vazgeçilebilir ve bu durumda en az beş hesap dönemi boyunca muafiyetten vazgeçilmiş sayılır.

(5) Çok uluslu işletme gruplarının bağıli işletmelerinin uluslararası deniz taşımacılığı faaliyetlerinden elde ettikleri kazançları yerel ve küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisinden istisnadır.

(6) Uluslararası deniz trafiğinde gerçekleştirilmesi şartıyla beşinci fıkra kapsamındaki faaliyetler aşağıdakilerden oluşur:

a) Bağıli işletmenin mülkiyetinde olan veya kiralama, kısmi kiralama ya da çeşitli şekillerde tasarrufunda bulunan yük ve yolcu gemilerinin işletilmesi faaliyeti,

b) Yük ve yolcu taşımacılığında kullanılan gemilerin mürettebatlı ve tam donanımlı kiralınması ile başka bir bağıli işletmeye yüksüz gemi kiralama esasına göre yapılan kiralama faaliyeti,

c) Yük ve yolcu taşımacılığı kapsamında faaliyet gösteren bir ortaklığa, bir ortak girişime veya uluslararası işletilen bir acenteye iştirak faaliyetleri,

ç) Yük ve yolcu taşımacılığı faaliyetinde kullanılan ve en az bir yıl süreyle elde tutulan gemilerin satışına ilişkin faaliyetler.

(7) Bir ülkede bulunan bağıli işletmelerin uluslararası deniz taşımacılığı faaliyetiyle bağlantılı olarak gerçekleştirdiği aşağıdaki faaliyetlerden elde ettikleri kazançlar da bu kazançlar toplamının, bu bağıli işletmelerin uluslararası deniz taşımacılığında elde ettikleri kazançların toplamının %50'sini geçmemesi şartıyla, yerel ve küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisinden ayrıca istisnadır:

a) Aynı çok uluslu işletme grubuna bağıli olmayan denizcilik işletmelerine yüksüz gemi kiralama esasına göre yapılan ve üç yılı geçmeyen gemi kiralamalarından elde edilen kazançlar,

b) Diğer deniz taşımacılığı işletmeleri tarafından uluslararası deniz taşımacılığı kapsamında yurt içi parkur için düzenlenen biletlerin satışından elde edilen kazançlar,

c) Konteynerlerin; kiralınmasından, üç aydan kısa süreli depolanmasından veya geç iadesi kapsamında alınan ödemelerden elde edilen kazançlar,

ç) Mühendis, bakım personeli, kargo operatörü, yiyecek içecek hizmeti veren personel ve müşteri hizmetleri personeli tarafından diğer deniz taşımacılığı işletmelerine verilen hizmetlerden elde edilen kazançlar,

d) Uluslararası gemi işletmeciliği işinin ayrılmaz bir parçası olarak gerçekleştirilen yatırımlardan elde edilen kazançlar.

(8) Yerel ve küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisinden istisna edilen kazançlara ilişkin giderler veya istisna kapsamındaki faaliyetlerden doğan zararlar, istisna dışı kazançlardan indirim konusu yapılamaz.”

MADDE 40- 5520 sayılı Kanuna bölüm başlığı ile birlikte aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“İKİNCİ BÖLÜM

Vergi Yükünün Hesaplanması, Asgari Tamamlayıcı Kurumlar Vergisi Matrahı, Oranı ve Hesabı

Vergi yükünün tespitinde düzeltilmiş kapsanan vergilerin hesaplanması

EK MADDE 4- (1) Net ülkesel bazlı kazançta sahip bir çok uluslu işletme grubunun vergi yükü, her hesap dönemi için ülkesel bazda ayrı ayrı hesaplanır.

(2) Çok uluslu işletme grubunun ülkesel bazlı vergi yükü hesaplamasında, o ülkede bulunan bağıli işletmelerin üçüncü fıkra uyarınca hesaplanan düzeltilmiş kapsanan vergileri dikkate alınır.

(3) Bir bağılı işletmenin bir hesap dönemi için düzeltilmiş kapsanan vergileri; kapsanan vergilere ilişkin olarak tahakkuk eden cari dönem vergi giderinin, aşağıdaki bentler uyarınca düzeltilmiş tutarı ile toplam ertelenmiş vergi düzeltme tutarı, finansal tablolarındaki öz kaynak değişim tablosu veya diğer kapsamlı gelir tablosunda gösterilen ve Ek 5 inci madde kapsamına giren kazanç veya zararlarla ilgili kapsanan vergilerdeki herhangi bir artış veya azalış tutarlarının toplamına eşittir.

a) Bu fıkra uyarınca, kapsanan vergiye;

1) Finansal hesaplarda vergi öncesi karda gider olarak tahakkuk eden herhangi bir kapsanan vergi,

2) Altıncı fıkra kapsamında tespit olunan Ülkesel Bazlı Zarara İlişkin Ertelenmiş Vergi Varlığı,

3) Cari hesap döneminde ödenen, belirsiz bir vergi pozisyonuyla ilgili olan ve önceki bir hesap dönemi için kapsanan vergilerde indirim olarak ele alınmış olan herhangi bir tutar,

4) Cari dönem vergi giderinde indirim olarak kaydedilen nitelikli iade edilebilir vergi kredisi ve pazarlanabilir (devredilebilir) vergi kredisi ile ilgili herhangi bir indirim veya iade tutarı

ilave edilir.

b) Bu fıkra uyarınca, kapsanan vergiden;

1) Ülkesel bazlı kazanç veya zararın hesaplamasına dâhil edilmeyen gelirlere ilişkin cari dönem vergi gideri,

2) Cari dönem vergi giderinde indirim olarak kaydedilmemiş olan ve nitelikli iade edilebilir vergi kredisi ile pazarlanabilir (devredilebilir) vergi kredisi niteliğinde olmayan bir vergi kredisine ilişkin bir kredi veya iade tutarı,

3) Finansal hesaplardaki cari dönem vergi giderinde bir düzeltme olarak değerlendirilmeyen ve bir bağılı işletmeye iade edilen veya kredilendirilen kapsanan vergi (nitelikli iade edilebilir vergi kredisi ve pazarlanabilir (devredilir) vergi kredisi hariç),

4) Belirsiz bir vergi pozisyonuyla ilgili cari dönem vergi gideri,

5) Hesap döneminin son gününden itibaren üç yıl içinde ödenmesi beklenmeyen her türlü cari dönem vergi gideri,

indirilir.

(4) Üçüncü fıkra kapsamındaki toplam ertelenmiş vergi düzeltme tutarı ibaresi, bir hesap dönemi içerisinde bir bağılı işletmenin ertelenmiş vergi giderine aşağıdaki düzeltmeler yapıldıktan sonra tespit olunan tutarı ifade eder. Şu kadar ki, ilgili ülke mevzuatı uyarınca kurumlar vergisi oranı asgari kurumlar vergisi oranının üzerindeyse, ertelenmiş vergi gideri asgari kurumlar vergisi oranı dikkate alınmak suretiyle yeniden hesaplanır.

a) Bu fıkra uyarınca ertelenmiş vergi giderinden;

1) Ülkesel bazlı kazanç veya zararın hesaplamasına dâhil edilmeyen gelirlere ilişkin ertelenmiş vergi gideri,

2) Belirsiz bir vergi pozisyonuyla ilgili ertelenmiş vergi gideri,

3) Ertelenmiş vergi varlığına ilişkin hesap düzeltmesinden veya değer düzeltmesinden kaynaklanan tutarlar,

4) Cari hesap dönemindeki vergi oranlarının değişiminden kaynaklanan ertelenmiş vergi gideri,

5) Vergi kredilerine ilişkin ertelenmiş vergi gideri,

6) Finansal raporlama standartları kapsamına girmediğinden cari dönem vergi zararına ilişkin ertelenmiş vergi varlığı olarak muhasebeleştirilemeyen tutarlar,

indirilir.

b) Bu fıkra uyarınca ertelenmiş vergi giderine;

1) İlgili hesap dönemi içerisinde bu fıkranın (a) bendinin (2) numaralı alt bendi uyarınca hesaplanan tutarlara ilişkin yapılan ödemeler,

2) Önceki hesap dönemlerindeki ertelenmiş vergi yükümlülüklerine ilişkin Ek 6 ncı maddenin altıncı fıkrasının (b) bendi kapsamında oluşturulan hesaplarda izlenmekle birlikte cari hesap dönemi içerisinde bu hesapların ters kayıtla kapatılan kısmı, ilave edilir.

(5) İşletme bazlı kazancın tespitinde dikkate alınması gereken faaliyetlerden kaynaklanan ve finansal hesaplarda asgari kurumlar vergisi oranından daha düşük bir oran uygulanmak suretiyle ertelenmiş vergi varlığı hesaplarına alınan tutarlar, zarara ilişkin ertelenmiş vergi varlığının olduğu ilgili hesap döneminde asgari kurumlar vergisi oranı uygulanmak suretiyle yeniden tespit olunabilir.

(6) Dördüncü fıkra kapsamındaki düzeltmelere alternatif olarak dileyen mükellefler, ilgili hesap dönemindeki net ülkesel bazlı zararın asgari kurumlar vergisi oranıyla çarpılması suretiyle tespit olunan ve Ülkesel Bazlı Zarara İlişkin Ertelenmiş Vergi Varlığı olarak dikkate alınan tutarları, sonraki hesap dönemlerinde bu madde kapsamındaki vergi yükünün tespitinde kapsanan vergi olarak dikkate alabilirler.

(7) Çok uluslu işletme gruplarına bağlı yatırım işletmelerinin, azınlık payına sahip olunan bağlı işletmelerin, azınlık payına sahip olunan alt grupların, devletsiz bağlı işletmelerin ve sigorta yatırım işletmelerinin düzeltilmiş kapsanan vergileri birinci fıkra kapsamında tespit edilecek vergi yükünün hesabında dikkate alınmaz. Bunların vergi yükü ayrı hesaplanır.

(8) Net ülkesel bazlı kazancın oluşmadığı bir ülkede, düzeltilmiş kapsanan vergiler; sıfırdan küçükse ve beklenen düzeltilmiş kapsanan vergilerden az ise o ülkedeki bağlı işletmeler tarafından, beklenen düzeltilmiş kapsanan vergiler ile düzeltilmiş kapsanan vergiler arasındaki fark üzerinden ilgili hesap dönemi için ek cari dönem asgari tamamlayıcı kurumlar vergisi hesaplanır. Hesaplanan verginin ilgili dönemde ödenmesi ihtiyaridir. Bu vergiyi hesaplandığı dönemde ödememeyi tercih eden mükellefler söz konusu vergi tutarını vergi gideri fazlası hesabında izlerler. Ülkesel bazlı kazancın olduğu izleyen hesap dönemlerinde bu hesapta izlenen tutarlar bu madde kapsamındaki vergi yükünün tespitinde indirim konusu yapılır. Bu fıkroda geçen beklenen düzeltilmiş kapsanan vergi, ülkesel bazlı kazanç veya zarar tutarının asgari kurumlar vergisi oranı ile çarpımına eşittir.

(9) Kapsanan vergiler, bir bağlı işletmeden diğer bir bağlı işletmeye aşağıdaki şekilde tahsis edilir:

a) Bir bağlı işletmenin finansal hesaplarına bir işyerinin işletme bazlı kazanç veya zararı ile ilgili olarak dahil edilen kapsanan vergiler, ilgili ülkedeki o işyerine,

b) Ek 5 inci maddenin dokuzuncu fıkrası kapsamında bir bağlı işletme sahibine tahsis edilen işletme bazlı kazanç veya zarar ile ilgili olarak bir vergi şeffaf işletmenin finansal hesaplarına dahil edilen kapsanan vergileri, mülkiyet payları ile orantılı olarak söz konusu bağlı işletme sahiplerine,

c) Bir bağlı işletmenin sahiplerinin kontrol edilen yabancı kurum kazancı uygulamasına tabi olmaları durumunda, bağlı işletme sahiplerinin kontrol edilen yabancı kurumun kazancındaki payları üzerinden hesaplanan kapsanan vergi, o bağlı işletmeye,

ç) Bir bağlı işletmenin hibrit işletme olması durumunda, hibrit işletmenin kazancı üzerinden hesaplanan ve bir bağlı işletme sahibi adına tahakkuk eden kapsanan vergiler, o hibrit işletmeye,

d) Bir bağlı işletme tarafından ilgili hesap dönemi içerisinde bağlı işletme sahiplerine mülkiyet paylarına ilişkin olarak yapılan dağıtımlar veya kar dağıtımı sayılan durumlarda bu tutarlar üzerinden kesilen vergiler ile diğer vergiler, dağıtımı yapan bağlı işletmeye,

e) Ek 5 inci maddenin sekizinci fıkrasının (c) bendi kapsamında, bir işyerinin işletme bazlı kazancının ana merkezin işletme bazlı kazancı olarak kabul edildiği durumda, işyerinin bulunduğu ülkede elde edilen kazançla ilişkin o ülkede hesaplanan kapsanan vergiler, (Bu vergi söz konusu kazançla ana merkezin bulunduğu ülkedeki kurumlar vergisi oranı uygulanmak suretiyle bulunan tutardan fazla olamaz.) ana merkeze,

tahsis edilir.

(10) Bağlı işletmelere tahsis edilen vergilerin kaynağı olan kazançlardan; faiz, kar payı, kira, lisans ücreti, menkul kıymet satış gelirleri gibi pasif nitelikteki kazançlara tekabül eden ve tahsise konu edilen kapsanan vergiler ile söz konusu kazançlara tamamlayıcı vergi oranının uygulanması suretiyle hesaplanan tutardan düşük olanı, dokuzuncu fıkranın (c) ve (ç) bentlerine istinaden yapılacak tahsise konu edilir.”

MADDE 41- 5520 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“İşletme bazlı kazanç veya zararın hesaplanması ile vergi yükünün tespiti

EK MADDE 5- (1) Bir bağlı işletmenin ilgili hesap dönemine ilişkin işletme bazlı kazanç veya zararı, finansal muhasebe net kazanç veya zararına aşağıdaki düzeltmeler yapılarak tespit olunur:

a) Bu fıkra uyarınca, aşağıdaki kalemler finansal muhasebe net kazanç veya zararına ilave edilir:

1) Ek 2 nci maddenin birinci fıkrasının (o) bendi kapsamında tespit olunan sıfırdan büyük net vergi gideri,

2) İşletme bazlı kazancın tespitinde indirimi kabul edilmeyen öz sermaye zararları,

3) Yeniden değerlendirme yöntemi kazançları,

4) Ek 11 inci maddenin altıncı ve yedinci fıkraları kapsamındaki varlık ve borçların elden çıkarılmasından kaynaklanan zararlar,

5) Asimetrik kur kazanç veya zararları,

6) Kanunen yasaklanmış fiiller kapsamında yapılan ödemeler ile 50.000 Avro karşılığı Türk lirasını aşan ceza mahiyetindeki ödemeler,

7) Önceki dönem muhasebe hataları veya ilke değişiklikleri dolayısıyla oluşan tutarlar,

8) Uluslararası kabul görmüş finansal muhasebe standartlarına göre dönem karının tespitinde gider olarak tahakkuk ettirilen emeklilik giderleri ile cari hesap döneminde fiilen ödenen emeklilik giderleri arasındaki fark.

b) Bu fıkra uyarınca, aşağıdaki kalemler finansal muhasebe net kazanç veya zararından indirilir:

1) Ek 2 nci maddenin birinci fıkrasının (o) bendi kapsamında tespit olunan sıfırdan küçük net vergi gideri,

2) İstisna tutulan kar payları,

3) İşletme bazlı kazancın tespitinde kabul edilmeyen öz sermaye kazançları,

4) Yeniden değerlendirme yöntemi zararları,

5) Ek 11 inci maddenin altıncı ve yedinci fıkraları kapsamındaki varlık ve borçların elden çıkarılmasından kaynaklanan kazançlar,

6) Asimetrik kur kazanç veya zararları,

7) Önceki dönem muhasebe hataları veya ilke değişiklikleri dolayısıyla oluşan tutarlar,

8) Cari hesap döneminde fiilen ödenen emeklilik giderleri ile uluslararası kabul görmüş finansal muhasebe standartlarına göre dönem karının tespitinde gider olarak tahakkuk ettirilen emeklilik giderleri arasındaki fark.

(2) Birinci fıkranın (a) bendinin (2) numaralı alt bendi ile (b) bendinin (3) numaralı alt bendine alternatif olarak dileyen mükellefler, öz sermaye kazanç veya zararlarını ülkesel bazlı kazancın tespitinde dikkate alabilirler. Şu kadar ki, öz sermaye kazanç veya zararlarını ülkesel bazlı kazancın tespitinde dikkate alan mükellefler, takip eden dört hesap dönemi boyunca bu tercihlerinden vazgeçemezler.

(3) Aynı grup içerisindeki bağlı işletmeler tarafından gerçekleştirilen finansman işlemlerinde, borç alan bağlı işletmenin bulunduğu ülkedeki vergi yükünün asgari kurumlar vergisi oranının altında olması, borç veren bağlı işletmenin bulunduğu ülkede ise vergi yükünün asgari kurumlar vergisi oranının üstünde olması veya grup içi finansman nedeniyle oluşan faiz

gelir ve giderleri dikkate alınmaksızın hesaplanan vergi yükünün asgari kurumlar vergisi oranının üstünde olması durumunda, borç alan bağlı işletme nezdinde katlanılacak ve işletme bazlı kazancın tespitinde gider olarak dikkate alınacak faiz gideri, borç veren bağlı işletmenin gelir olarak dikkate aldığı tutarla sınırlı olacaktır.

(4) Alacaklının alacağından vazgeçmesi nedeniyle finansal muhasebe net kazancı veya zararının tespitinde vazgeçilen tutarı gelir olarak kayıtlarına alan borçlu durumundaki bağlı işletmeler, aşağıdaki şartların herhangi birinin sağlanması durumunda, söz konusu tutarı isteğe bağlı olarak işletme bazlı kazanç veya zararın tespitinde dikkate almayabilirler.

a) Mahkeme kararına istinaden borcun silinmesi, borçlu ile alacaklının ilişkili kişi olmaması ve borçlunun on iki ay içerisinde iflas etmesinin beklenmesi,

b) Borcun silinmesinden önce borçlunun rayiç bedele göre tespit olunan varlıklarının değerinin yükümlülüklerinden az olması.

(5) Nitelikli iade edilebilir vergi kredileri ile pazarlanabilir (devredilebilir) vergi kredileri bir bağlı işletmenin işletme bazlı kazanç veya zararının hesaplanmasında gelir olarak dikkate alınır. Nitelikli olmayan iade edilebilir vergi kredileri ise bu hesaplamada gelir olarak dikkate alınmaz.

(6) Farklı ülkelerde bulunan bağlı işletmeler arasında yapılan ve her iki bağlı işletmenin finansal hesaplarında aynı tutarda izlenmeyen veya emsallere uygunluk ilkesine uygun olmayan işlemler, emsallere uygun şekilde yeniden düzenlenir. Aynı ülkede bulunan iki bağlı işletme arasında varlıkların satışı veya diğer şekillerde elden çıkarılmasına ilişkin işlemlerin emsallere uygunluk ilkesine aykırı şekilde kayıtlara alınması nedeniyle hesaplanan yerel veya küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisinde azalmaya sebebiyet verilmesi halinde söz konusu işlemler, ülkesel bazlı kazanç veya zararın hesaplanmasında emsallere uygun şekilde yeniden düzenlenerek dikkate alınır. Bu fıkra da geçen emsallere uygunluk ilkesi, bağlı işletmeler arasındaki işlemlerin, bağımsız işletmeler arasında gerçekleşen karşılaştırılabilir işlemlerde ve karşılaştırılabilir koşullar altında elde edilecek sonuçlara göre kaydedilmesini ifade eder.

(7) Bir ülkedeki bağlı işletmelerin işletme bazlı kazanç veya zararlarının toplamı ülkesel bazlı kazanç veya zararı ifade eder. Şu kadar ki, çok uluslu işletme gruplarına bağlı yatırım işletmelerinin, azınlık payına sahip olunan bağlı işletmelerin, azınlık payına sahip olunan alt grupların, devletsiz bağlı işletmelerin ve sigorta yatırım işletmelerinin işletme bazlı kazanç veya zararları bu toplamın hesabında dikkate alınmaz. Bunların işletme bazlı kazanç veya zararları ayrı hesaplanır.

(8) Bir ana merkez ile ona bağlı işyeri arasındaki kazanç veya zararın tahsisi aşağıdaki şekilde uygulanır:

a) Bir işyerinin finansal muhasebe net kazancı veya zararı, yalnızca işyerine atfedilebilen gelir ve giderleri kapsar. İşyeri tarafından ayrı şekilde finansal muhasebe net kazanç veya zararına yönelik muhasebe kaydının tutulmadığı durumda, nihai ana işletmenin konsolide finansal hesaplarının hazırlanmasında kullanılan muhasebe standardına göre hazırlanan tablolarda işyerine atfedilen gelir veya giderler, işyerinin finansal muhasebe net kazanç veya zararının tespitinde dikkate alınır.

b) Bir işyerinin finansal muhasebe net kazancı veya zararı, (c) bendindeki durum haricinde, işyerinin bağlı bulunduğu ana merkezin işletme bazlı kazanç veya zararının belirlenmesinde dikkate alınmaz.

c) Bir işyerinin işletme bazlı zararının, söz konusu zararın ana merkezin yurt içi vergiye tabi gelirinin hesaplanmasında gider olarak dikkate alınması ve hem ana merkezin hem de işyerinin bulunduğu ülkede vergiye tabi olan bir gelir unsurundan mahsup edilmemesi şartıyla, işyerinin bağlı bulunduğu ana merkezin gideri olarak dikkate alınır. İzleyen dönemde işyerinde oluşan işletme bazlı kazanç, daha önce işyerinin bağlı bulunduğu ana merkezin gideri olarak dikkate alınan işletme bazlı zararı kadar, işyerinin bağlı bulunduğu ana merkezin işletme bazlı kazancı olarak kabul edilir.

(9) Bir bağıli işletme olan şeffaf bir işletmenin finansal muhasebe net kazancı veya zararı, faaliyetlerin yürütüldüğü işyerine tahsis edilir. İşyerine atfedilen finansal muhasebe net kazanç veya zararından sonra kalan tutar; nihai ana işletme olmayan vergi şeffaf işletme olması durumunda mülkiyet paylarıyla orantılı olmak üzere bu işletme sahiplerine, nihai ana işletme veya ters hibrit işletme olan bir vergi şeffaf işletme olması durumunda ise bağıli işletmenin kendisine tahsis edilir. Bu takdirde tahsis edilen tutar, şeffaf işletmenin finansal muhasebe net kazancı veya zararında dikkate alınmaz ve şeffaf işletmedeki mülkiyet paylarıyla orantılı olarak tahsise konu edilen söz konusu tutarlar, vergi şeffaf işletmenin veya ters hibrit işletmenin bulunduğu ülkedeki düzenlemelere göre kazancın tespitinde dikkate alınır.

(10) Bir şeffaf işletmenin mülkiyet payına sahip aynı gruba bağıli işletmelerin dışında başka işletmelerin bulunması ve bu işletmelerin şeffaf işletmenin mülkiyet payına doğrudan ya da vergi şeffaf yapı aracılığıyla sahip olması durumunda, dokuzuncu fıkra hükümleri uygulanmadan önce bu işletmelere tahsis edilmesi gereken tutarlar, şeffaf işletmenin finansal muhasebe net kazanç veya zarar tutarından indirilir. Şu kadar ki, bir şeffaf işletmenin nihai ana işletme olması veya nihai ana işletme niteliğindeki bir şeffaf işletmenin doğrudan ya da vergi şeffaf yapı aracılığıyla bir şeffaf işletmeye sahip olması durumunda bu fıkra hükümleri uygulanmaz.

(11) Bir çok uluslu işletme grubunun her bir hesap dönemi için ülkesel bazlı vergi yükü; o ülkede bulunan bağıli işletmelerinin düzeltilmiş kapsanan vergilerinin toplamının, o ülkede bulunan bağıli işletmelerinin ülkesel bazlı kazanç toplamına bölünmesi suretiyle bulunur. Çok uluslu işletme gruplarına bağıli yatırım işletmelerinin, azınlık payına sahip olunan bağıli işletmelerin, azınlık payına sahip olunan alt grupların, devletsiz bağıli işletmelerin ve sigorta yatırım işletmelerinin her bir hesap dönemi için ülkesel bazlı vergi yükü ayrı hesaplanır.”

MADDE 42- 5520 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisinin matrahı, oranı ve hesabı

EK MADDE 6- (1) Asgari kurumlar vergisi oranı %15'tir.

(2) Asgari kurumlar vergisi oranı ile Ek 5 inci maddenin on birinci fıkrasına göre tespit edilen oran arasındaki fark, küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisi oranıdır. Ülkesel bazlı vergi yükünün asgari kurumlar vergisi oranını aşması halinde ise küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisi hesaplanmaz.

(3) Küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisi, küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisi matrahı üzerinden hesaplanır. Küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisi matrahı ise net ülkesel bazlı kazanç toplamından; o ülkede bulunan bağıli işletmelerin çalışanlarının yıllık toplam brüt ücretlerinin %5'i ile maddi duran varlıklarının net defter değerinin %5'inin indirilmesi suretiyle tespit olunur.

(4) Bir ülke için küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisi, küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisi oranının, küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisi matrahına uygulanması suretiyle tespit edilir. Şu kadar ki, ilgili ülkeye ilişkin hesaplanan küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisine varsa; ek cari dönem asgari tamamlayıcı kurumlar vergisi ilave edilir, nitelikli yerel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisi ise bu vergiden indirilir.

(5) Bir bağıli işletmenin, işletme bazlı kazancının ülkesel bazlı kazançta bölünmesiyle bulunan oranın, ilgili ülke için dördüncü fıkra kapsamında hesaplanan küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisiyle çarpılması sonucunda bu bağıli işletmenin küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisi tespit olunur.

(6) Ülkesel bazlı vergi yüküne ilişkin geçmiş hesap dönemlerine yönelik aşağıdaki düzeltmelerin yapılmasının gerektiği durumlarda, yeniden hesaplama sonucu önceki hesap dönemlerinde eksik tahakkuk ettirilen küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisi, yeniden hesaplanmanın yapıldığı cari hesap döneminde ek cari dönem asgari tamamlayıcı kurumlar vergisi olarak tarh edilir.

a) Bir bağılı işletmenin aktifinde yer alan maddi duran varlıklarının satışından doğan kazançlar, satışın gerçekleştiği hesap döneminden önceki dört hesap dönemi içerisinde öncelikle maddi duran varlık satışından kaynaklı zararlardan mahsup edilebilir. Mahsup sonrası kalan bakiye, cari hesap dönemi ile önceki dört hesap döneminin kazançlarına eşit şekilde dağıtılır.

b) Ertelenmiş vergi yükümlülüğü hesaplarına alınan tutarların, takip eden beş hesap dönemi boyunca ilgili dönemlerin kapsanan vergilerinde indirim konusu yapılmaması durumunda, ertelenmiş vergi yükümlülüğü hesabına alındığı dönemin kapsanan vergilerinde dikkate alınan ancak sonraki dönemlerde kapsanan vergilerden indirilmeyen vergiler, hesaba alınan ilgili dönemin düzeltilmesi suretiyle dikkate alınır.

c) Bir bağılı işletmenin geçmiş hesap dönemlerine yönelik kapsanan vergilerinde düzeltme yapılması gerektiği durumlarda, bağılı işletmenin önceki bir hesap dönemine ilişkin kapsanan vergilerinde artış olarak dikkate alınması gereken tutarlar, cari hesap döneminin kapsanan vergilerine dahil edilir. Geçmiş dönemlerin kapsanan vergilerinde azalış şeklinde düzeltmelerin yapılması gerektiği durumlarda ise ilgili dönemin kapsanan vergileri düzeltilir. Şu kadar ki, ilgili hesap döneminde, söz konusu kapsanan vergilerdeki azalış tutarının 1 milyon Avro karşılığı Türk lirasını aşmaması halinde cari dönem kapsanan vergileri düzeltililebilir.

ç) İlgili ülkenin iç mevzuatında yapılan değişiklik sonrası kurumlar vergisi oranının asgari kurumlar vergisi oranından daha düşük bir orana düşmesi nedeniyle oluşan ertelenmiş vergi gideri, ek 4 üncü madde uyarınca tespit olunan kapsanan vergilerde düzeltme olarak dikkate alınır. Asgari kurumlar vergisi oranının altında kurumlar vergisi oranının uygulandığı bir ülkede, mevzuat değişikliği sonrası, kurumlar vergisi oranının artırılması nedeniyle ilgili hesap dönemindeki ertelenmiş vergi yükümlülüğündeki değişikliğe bağılı tahakkuk eden ertelenmiş vergi gideri tutarı, ödemenin yapıldığı ilgili dönem kapsanan vergilerinde dikkate alınır.

d) Ek 12 nci madde kapsamında bağılı işletme tarafından oluşturulan takip hesabının, cari yılı takip eden dördüncü hesap döneminin sonuna kadar kullanılmayan kısmı, takip hesabının oluşturulduğu hesap döneminin düzeltilmiş kapsanan vergilerinden indirilir.

e) Bir bağılı işletme tarafından ilgili hesap döneminin düzeltilmiş kapsanan vergilerine dahil edilen ve 1 milyon Avro karşılığı Türk lirasından fazla olan vergi giderinin, verginin hesaplandığı ve kapsanan vergi olarak dikkate alındığı dönemi izleyen üçüncü hesap döneminin sonuna kadar ödenmemesi durumunda, bu vergiler ilgili hesap döneminin düzeltilmiş kapsanan vergilerinden indirilir.

(7) Geçmiş hesap dönemlerindeki küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisinde artış gerektiren düzeltmelerde, cari hesap döneminde net ülkesel bazlı kazancın oluşmaması koşuluyla, düzeltmenin yapılacağı geçmiş hesap dönemindeki beşinci fıkraya göre tespit olunan oranlar dikkate alınır ve bağılı işletmelerin ek cari dönem asgari tamamlayıcı kurumlar vergisi bu oranlara göre hesaplanır.

(8) Çok uluslu işletme grubunun; ülkesel bazlı yıllık ortalama hasılatı 10 milyon Avro karşılığı Türk lirasından ve ülkesel bazlı yıllık ortalama kazancı 1 milyon Avro karşılığı Türk lirasından az ise bu ülkede bulunan bağılı işletmelerin küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisi, ilgili hesap dönemi için sıfır olarak kabul edilebilir. Bu fıkra kapsamında ortalama hasılat veya ortalama kazanç, bir ülkeye ilişkin finansal hesapların raporlandığı hesap dönemi ve önceki iki hesap dönemindeki hasılat veya kazanç toplamının ortalamasını ifade eder. Devletsiz bağılı işletmeler veya yatırım işletmesi olan bağılı işletmeler için bu fıkra hükümleri uygulanmaz ve bunların hasılatı, kazancı veya zararı, ortalama kazanç veya ortalama hasılatın tespitinde dikkate alınmaz.

(9) Çok uluslu işletme grubunun faaliyette bulunduğu ülke güvenli liman olarak belirlenmiş ise bu ülkede bulunan bağılı işletmelerin küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisi, ilgili hesap dönemi için sıfır olarak kabul edilebilir. Cumhurbaşkanı, bu madde

kapsamında güvenli liman olarak ilan edilecek yerleri belirlemeye ve bu yerlerin belirlenmesine ilişkin şartları tespit etmeye; Hazine ve Maliye Bakanlığı bu fıkranın uygulanmasına yönelik usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.

(10) Azami altı farklı ülkede bağlı işletmesi bulunan ve maddi duran varlıklarının toplam değeri en yüksek olan ülke dışındaki diğer ülkelerde toplam maddi duran varlıklarının net defter değeri 50 milyon Avro karşılığı Türk lirasını aşmayan çok uluslu işletme grupları için yetersiz vergilendirilen ödemeler esası kapsamında küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisi beş hesap dönemi boyunca sıfır olarak kabul edilir.”

MADDE 43- 5520 sayılı Kanuna bölüm başlığı ile birlikte aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Küresel Asgari Tamamlayıcı Kurumlar Vergisinin Mükellefi, Vergilendirme Dönemi, Beyanı, Tarhı ve Ödenmesi

Küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisinin mükellefi

EK MADDE 7- (1) Küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisi, gelirin dahil edilmesi esas ve yetersiz vergilendirilmiş ödemeler esasına göre belirlenir.

(2) Gelirin dahil edilmesi esası kapsamında küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisinin mükellefi, bu Kısımın ek 1 inci maddesi kapsamındaki çok uluslu işletme gruplarına bağlı ve diğer ülkelerde yerleşik olan işletmelerin; Türkiye’de yerleşik nihai ana işletmesi, ara ana işletmesi veya kısmen sahip olunan ana işletmesidir.

(3) İkinci fıkra kapsamında sayılanlar arasında verginin mükellefi aşağıdaki şekilde belirlenir:

a) Nihai ana işletmesi Türkiye’de, ara ana işletmesi Türkiye’de veya başka ülkelerde yerleşik bağlı işletmelerde verginin mükellefi Türkiye’de yerleşik nihai ana işletmedir. Kısmen sahip olunan ana işletmesi Türkiye’de yerleşik olmakla birlikte nihai ana işletmesi veya ara ana işletmesi Türkiye’de veya başka ülkelerde yerleşik olan bağlı işletmelerde gelirin dahil edilmesi esası kapsamında Türkiye’de yerleşik kısmen sahip olunan ana işletme de verginin mükellefidir.

b) Kısmen sahip olunan ana işletmesi Türkiye’de bulunmakla birlikte söz konusu işletmeye tamamen sahip başka ülkelerde yerleşik kısmen sahip olunan ana işletmenin bulunması ve bu ülkelerde nitelikli gelirin dahil edilmesi esası kapsamında küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisinin uygulanmaması durumunda gelirin dahil edilmesi esasına göre verginin mükellefi Türkiye’de yerleşik kısmen sahip olunan ana işletmedir.

c) Ara ana işletmesi Türkiye’de yerleşik olup nihai ana işletmesinin veya kısmen sahip olunan ana işletmesinin bulunduğu ülkeler tarafından ilgili ülke mevzuatı uyarınca nitelikli gelirin dahil edilmesi esası kapsamında küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisinin uygulanmadığı durumlarda, gelirin dahil edilmesi esası kapsamında verginin mükellefi Türkiye’de yerleşik ara ana işletmedir. Şu kadar ki, ara ana işletmesi Türkiye’de bulunmakla birlikte söz konusu işletmede kontrol gücüne sahip başka ülkelerde yerleşik ara ana işletmelerin bulunması ve bu ülkelerde nitelikli gelirin dahil edilmesi esası kapsamında küresel asgari kurumlar vergisinin uygulanması durumunda bu bent hükümleri uygulanmaz.

(4) İkinci ve üçüncü fıkralar kapsamında sayılan mükellefler, mülkiyet payına sahip olunan bağlı işletmedeki dahil olma oranıyla sınırlı olmak üzere verginin ödenmesinden sorumludurlar. Dahil olma oranı, bir bağlı işletmenin bir hesap dönemindeki işletme bazlı kazancından ana işletme dışındaki üçüncü kişilere atfedilen kısmın çıkarılması suretiyle bulunan tutarın, bu bağlı işletmenin işletme bazlı kazancına bölünmesi suretiyle elde edilen orandır. Mülkiyet payına sahip olunan bağlı işletmenin şeffaf bir işletme olması durumunda,

aynı gruba bağlı işletmelerin dışındaki kişilere atfedilen kazanç tutarları bağlı işletmenin işletme bazlı kazancının tespitinde dikkate alınmaz. Şu kadar ki, üçüncü fıkra kapsamındaki mükellefler tarafından gelirin dahil edilmesi esasına göre hesaplanan vergi, nitelikli gelirin dahil edilmesi esas kapsamında küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisini uygulayan bir ülkede yerleşik ara ana işletme veya kısmen sahip olunan ana işletme aracılığıyla doğan vergi yükümlülüğü tutarı kadar azaltılır.

(5) Yetersiz vergilendirilen ödemeler esas kapsamında küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisinin mükellefi; nihai ana işletmesi, ara ana işletmesi veya kısmen sahip olunan ana işletmesi Türkiye’de yerleşik olmayan ve ilgili mevzuatı uyarınca nitelikli gelirin dahil edilmesi esasına göre küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisinin uygulanmadığı veya kısmen uygulandığı çok uluslu işletme gruplarına bağlı Türkiye’de yerleşik, yatırım işletmeleri hariç, bağlı işletmelerdir.

(6) Beşinci fıkra kapsamında belirtilen mükellefler, yetersiz vergilendirilen ödemeler esas kapsamında, bu verginin yetersiz vergilendirilen ödemeler esas yüzdesine göre hesaplanan kısmını ödemekle sorumludurlar.

(7) Yetersiz vergilendirilen ödemeler esas kapsamında hesaplanan vergi, çok uluslu işletme grubuna bağlı işletmeler için hesaplanan küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisi toplamına eşittir. Gelirin dahil edilmesi esas kapsamında çok uluslu işletme gruplarına bağlı işletmeler nezdinde vergi hesaplanması durumunda, yetersiz vergilendirilen ödemeler esasına göre hesaplanan vergi, küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisi ile gelirin dahil edilmesi esas kapsamında alınan verginin farkına eşit olur.

(8) Yetersiz vergilendirilen ödemeler esas yüzdesi; Türkiye’de yerleşik bağlı işletmelerin toplam işçi sayısının, nitelikli yetersiz vergilendirilen ödemeler esasının uygulandığı tüm ülkelerdeki yerleşik bağlı işletmelerin toplam işçi sayısına bölünmesiyle bulunan tutarın yüzde ellisi ile Türkiye’de yerleşik bağlı işletmelerin toplam maddi duran varlık değerinin, nitelikli yetersiz vergilendirilen ödemeler esasının uygulandığı tüm ülkelerdeki yerleşik bağlı işletmelerin toplam maddi duran varlık değerine bölünmesiyle bulunan tutarın yüzde ellisinin toplamıdır. Yetersiz vergilendirilen ödemeler esas yüzdesinin hesabında; yatırım işletmeleri ve şeffaf işletmelerin toplam işçi sayısı ve bunların toplam maddi duran varlık değeri dikkate alınmaz. İlgili hesap döneminde bu fıkra kapsamında tahsis edilen verginin nitelikli yetersiz vergilendirilen ödemeler esasının uygulandığı bir ülkede tahakkuk ettirilmemesi (tüm ülkelerde tahakkuk ettirilmemesi durumu hariç) durumunda, hesaplanması gereken vergi tahakkuk ettirilinceye kadar, söz konusu ülke sonraki hesap dönemlerinde bu fıkra kapsamındaki verginin tahsisatına ilişkin hesaplamalarda dikkate alınmaz.”

MADDE 44- 5520 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisinin vergilendirme dönemi, beyanı, tarhi ve ödenmesi

EK MADDE 8- (1) Küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisinin vergilendirme dönemi hesap dönemidir. Kendilerine özel hesap dönemi tayin edilenlerin vergilendirme dönemi ise özel hesap dönemidir.

(2) Hesap dönemi, nihai ana işletmenin konsolide finansal tablolarının hazırlanmasına esas teşkil eden vergilendirme dönemidir.

(3) Küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisi, mükelleflerin beyanı üzerine tarh olunur.

(4) Hesaplanan vergi, hesap döneminin kapandığı ayı izleyen on beşinci ayın son gününe kadar beyan edilir ve ödenir.

(5) Mükellefler, üçüncü fıkra kapsamında verilen beyannamelerinin ekinde küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisi bilgi beyannamelerine de yer vermek zorundadırlar. Şu kadar ki, küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisi bilgi beyannamesinin nitelikli yetkili

makam anlaşmasının uygulandığı başka ülkede verilmesi ve söz konusu bilgi beyannamesinin hangi ülkede, hangi bağlı işletme tarafından verildiğinin üçüncü fıkra kapsamındaki beyanname ekinde bildirilmesi durumunda, mükelleflerin küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisi bilgi beyannamelerini verme yükümlülüğü ortadan kalkar.

(6) Cumhurbaşkanı, nitelikli gelirin dahil edilmesi esası ile nitelikli yetersiz vergilendirilen ödemeler esası kapsamında küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisinin uygulandığı yerler ile nitelikli yerel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisinin uygulandığı yerleri belirlemeye; Hazine ve Maliye Bakanlığı, üçüncü fıkra kapsamında verilen beyanname ile küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisi bilgi beyannamesinin ve eklerinin şekil ve muhtevasını tespit etmeye, küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisi bilgi beyannamesindeki bilgilerin diğer ülkelerle paylaşılmasındaki sınırları belirlemeye, faaliyetin gereğini göz önünde tutarak mükellefin müracaatı üzerine veya re'sen tarh yerini tayin etmeye, verginin beyan ve ödeme zamanı ile tahsiline ilişkin usul ve esasları belirlemeye, bildirim ve belgelendirme yükümlülüğü getirmeye ve buna ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.”

MADDE 45- 5520 sayılı Kanuna bölüm başlığı ile birlikte aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Yerel Asgari Tamamlayıcı Kurumlar Vergisinin Mükellefi, Vergilendirme Dönemi, Beyanı, Tarhı ve Ödenmesi

Yerel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisinin mükellefi

EK MADDE 9- (1) Yerel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisinin mükellefi, ek 1 inci madde kapsamındaki çok uluslu işletme gruplarına bağlı ve Türkiye’de yerleşik olan; bağlı işletmeler ve iş ortaklıklarıdır.”

MADDE 46- 5520 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Yerel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisinin vergilendirme dönemi, beyanı, tarhı ve ödenmesi

EK MADDE 10- (1) Yerel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisinin vergilendirme dönemi hesap dönemidir. Kendilerine özel hesap dönemi tayin edilenlerin vergilendirme dönemi ise, özel hesap dönemidir.

(2) Ek 6 ncı maddenin dördüncü fıkrası kapsamında, asgari tamamlayıcı kurumlar vergisi oranının, küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisi matrahına uygulanması suretiyle tespit olunan yerel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisi, mükelleflerin beyanı üzerine tarh olunur ve bu vergiye varsa ek cari dönem yerel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisi ilave edilir. Şu kadar ki, ek 4 üncü maddenin dokuzuncu fıkrasının (a), (c) ve (ç) bentleri ile bağlı işletme sahiplerine mülkiyet paylarına ilişkin olarak yapılan dağıtımlar veya kar dağıtımını sayılan durumlarda bu tutarlar üzerinden kesilen vergiler hariç (d) bendi hükümleri bu hesaplamada dikkate alınmaz.

(3) Hesaplanan vergi, hesap döneminin kapandığı ayı izleyen on ikinci ayın birinci gününden son gününe kadar beyan edilir ve ödenir.

(4) Ek 6 ncı maddenin sekizinci fıkrası hükümleri yerel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisinin tespitinde de dikkate alınır.

(5) Ek 9 uncu maddenin birinci fıkrası kapsamında, Türkiye’de yerleşik ve aynı çok uluslu işletme gruplarına bağlı mükelleflerden herhangi birinin, yerel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisinin tamamını kendi adına beyan edip ödemesi durumunda, diğer mükelleflerin bu verginin beyanı ve ödemesindeki sorumlulukları ortadan kalkar. Şu kadar ki, verginin

tamamının ödenmemesi durumunda aynı çok uluslu işletme grubuna bağlı mükelleflerin verginin ödenmesine ilişkin müştereken ve müteselsilen sorumlulukları devam eder.

(6) Hazine ve Maliye Bakanlığı, üçüncü fıkra kapsamında verilen beyannamenin ve eklerinin şekil ve muhtevasını belirlemeye, faaliyetin gereğini göz önünde tutarak mükellefin müracaatı üzerine veya re'sen tarh yerini tayin etmeye, verginin beyan ve ödeme zamanı ile tahsiline ilişkin usul ve esasları belirlemeye, bildirim ve belgelendirme yükümlülüğü getirmeye ve buna ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.”

MADDE 47- 5520 sayılı Kanuna bölüm başlığı ile birlikte aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“BEŞİNCİ BÖLÜM Diğer Hükümler

Birleşme, bölünme ve pay devirleri

EK MADDE 11- (1) İki veya daha fazla grubun, gelirin raporlandığı hesap döneminden önceki dört hesap döneminin herhangi birinde, tek bir grup oluşturmak üzere birleşmeleri ve birleşen grupların, birleşmeden önceki dört hesap döneminden en az birinde konsolide finansal tablolarında yer alan hasılatları toplamının 750 milyon Avro karşılığı Türk lirasını aşması durumunda, birleşme sonucu ortaya çıkan yeni çok uluslu işletme grubunun o hesap dönemi için ek 1 inci madde kapsamındaki hasılat sınırını aştığı kabul edilir.

(2) Herhangi bir gruba bağlı olmayan bir işletmenin, gelirin raporlandığı hesap döneminde bir işletme veya grupla birleşmesi durumunda, birleşen veya birleşilen işletme veya birleşilen grubun, birleşmeden önceki dört hesap döneminden en az birindeki finansal veya konsolide finansal tablolarında yer alan hasılatları toplamının 750 milyon Avro karşılığı Türk lirasını aşması durumunda, birleşilen veya ortaya çıkan çok uluslu işletme grubunun ilgili hesap dönemi için ek 1 inci maddedeki hasılat sınırını aştığı kabul edilir.

(3) Yerel ve küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisine tabi bir çok uluslu işletme grubunun iki veya daha fazla gruba bölünmesi ve

a) Bölünme sonrası oluşan grup veya grupların yıllık hasılatlarının, bölünmenin gerçekleştiği hesap dönemini izleyen hesap döneminde 750 milyon Avro karşılığı Türk lirasını aşması,

b) Bölünme sonrası oluşan grup veya grupların yıllık hasılatlarının, bölünmenin gerçekleştiği hesap döneminden sonraki ikinci ila dördüncü hesap dönemlerinin en az ikisinde 750 milyon Avro karşılığı Türk lirasını aşması,

durumunda söz konusu grup veya grupların ek 1 inci maddedeki hasılat sınırını aştığı kabul edilir.

(4) Bir işletmenin doğrudan veya dolaylı mülkiyet paylarının devri sonucunda; çok uluslu işletme grubunun bağlı işletmesi haline gelmesi veya bir çok uluslu işletme grubunun bağlı işletmesi vasfını kaybederek başka bir çok uluslu işletme grubunun bağlı işletmesi olması ya da yeni bir çok uluslu işletme grubunun nihai ana işletmesi olması ve varlıklarının, yükümlülüklerinin, gelirlerinin, giderlerinin veya nakit akışlarının herhangi bir kısmının, nihai ana işletmenin konsolide finansal tablolarında yer alması halinde, bu işletme devrin gerçekleştirildiği tarihin içinde bulunduğu hesap döneminde çok uluslu işletme grubunun üyesi olarak dikkate alınır.

(5) Bir bağlı işletmenin varlıklarının ve borçlarının devredilmesi durumunda, devreden bağlı işletmenin bu işlemlerden doğan kazanç veya zararı, işletme bazlı kazanç veya zararının hesaplanmasında dikkate alınır. Bu durumda, devralan bağlı işletmenin işletme bazlı kazanç veya zararı, devre konu söz konusu varlık ve borçların, devralan bağlı işletmenin nihai ana

işletmesinin konsolide finansal tablolarının hazırlanmasında kullanılan muhasebe standardı uyarınca defterindeki kayıtlı değerleri dikkate alınmak suretiyle hesaplanır.

(6) İşletmelerin yeniden yapılandırılması kapsamında, varlıkların ve borçların devredilmesi sonucu oluşan kazanç veya zararlar, devreden bağlı işletmenin işletme bazlı kazanç veya zararının tespitinde dikkate alınmaz. Bu durumda, devralan bağlı işletmenin işletme bazlı kazanç veya zararı, söz konusu varlık veya borçları devreden bağlı işletmenin defterindeki kayıtlı değerler dikkate alınmak suretiyle hesaplanır.

(7) İşletmelerin yeniden yapılandırılması kapsamında, devredilen varlık ve borçlar nedeniyle oluşan kazanç veya zararın devreden bağlı işletme tarafından nitelikli olmayan kazanç veya zarar esasına göre muhasebeleştirildiği durumda, devreden bağlı işletmenin bu işlemlerden doğan kazanç veya zararı, nitelikli olmayan kazanç veya zarar tutarı ile sınırlı olmak üzere dikkate alınır. Bu durumda, devralan bağlı işletme tarafından devre konu varlık ve borçlara yönelik işletme bazlı kazanç veya zararın tespitinde, devreden bağlı işletmedeki söz konusu varlık ve borçların defter değerlerinin ilgili ülke mevzuatı kapsamında nitelikli olmayan kazanç veya zarar esasına göre düzeltilmiş tutarları dikkate alınır.

(8) Altı ve yedinci fıkralarda geçen işletmelerin yeniden yapılandırılması ibaresi, birleşme, devir ve bölünme gibi işlemler kapsamında varlık ve borçların devre konu edilmesini veya bağlı işletmenin tür değiştirmesini; nitelikli olmayan kazanç veya zarar ibaresi, işletmelerin yeniden yapılandırılması kapsamında varlık veya borçların devri sonucu ortaya çıkan kazanç veya zararın ilgili ülke mevzuatı kapsamında hesaplanması sonucu bulunan tutar ile bunların finansal muhasebe esaslarına göre hesaplanan kazanç veya zararından düşük olanını ifade eder.

(9) İş ortaklığı ve bu iş ortaklığının uluslararası kabul görmüş finansal muhasebe standartlarına uygun olarak hazırladığı konsolide finansal tablosunda yer alan işletmelerin küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisinin hesaplanmasında, bu işletmeler ayrı bir çok uluslu işletme grubunun bağlı işletmeleri; iş ortaklığı ise bu grubun nihai ana işletmesi olarak kabul edilir. Bu fıkra kapsamında bağlı işletme veya nihai ana işletme olarak kabul edilen işletmelerde, doğrudan veya dolaylı olarak mülkiyet payına sahip olan bir ana işletme; iş ortaklığının gelirin dahil edilmesi esası kapsamındaki küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisini, ek 7 nci maddenin dördüncü fıkrası kapsamındaki dahil olma oranını dikkate almak suretiyle hesaplar. Hesaplanan tutarın nitelikli gelirin dahil edilmesi esasına göre tahsil edilemeyen kısmı yetersiz vergilendirilen ödemeler esası kapsamında küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisinin tespitinde dikkate alınır.

(10) Birden fazla ana işletmeli çok uluslu işletmeler grubu, en az bir işletmesi veya işyerinin grubun diğer işletmelerinden farklı bir ülkede yerleşik olan, nihai ana işletmeleri kancalı bir yapı veya çift listeli bir düzenleme ile bir araya gelen iki veya daha fazla grubu ifade eder ve bu gruplara aşağıdaki hükümler uygulanır.

a) Her bir grubun işletmeleri ve bağlı işletmeleri, küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisi uygulaması kapsamında tek bir çok uluslu işletme grubunun üyeleri olarak kabul edilir.

b) Muafiyet kapsamında olmayan bir işletme, birden fazla ana işletmeli çok uluslu işletmeler grubu tarafından tam konsolidasyona tabi tutuluyorsa veya bu işletme üzerinde birden fazla ana işletmeli çok uluslu işletmeler grubu kontrol gücüne sahipse, bu işletme bağlı işletme olarak kabul edilir.

c) Birden fazla ana işletmeli çok uluslu işletmeler grubunun konsolide finansal tabloları, kabul edilebilir finansal muhasebe standardı uyarınca kancalı yapı veya çift listeli düzenleme kapsamında nihai ana işletmelerden birinin tek bir ekonomik birim gibi hazırladığı konsolide finansal tablolardır.

ç) Birden fazla ana işletmeli çok uluslu işletmeler grubunu oluşturan ayrı grupların nihai ana işletmeleri, bu grubun nihai ana işletmeleri olacaktır. (Birden fazla ana işletmeli çok uluslu işletmeler grubu ile ilgili olarak küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisi uygulaması

kapsamında bir nihai ana işletmeye yapılan atıflar birden fazla nihai ana işletmeye yapılmış sayılır.)

d) Birden fazla ana işletmeli çok uluslu işletmeler grubunun Türkiye’de bulunan ana işletmeleri (her bir nihai ana işletme dahil olmak üzere), mülkiyet payına sahip olunan bağlı işletmedeki dahil olma oranı ile sınırlı olmak üzere gelirin dahil edilmesi esasında dikkate alınır.

e) Birden fazla ana işletmeli çok uluslu işletmeler grubunun Türkiye’de bulunan bağlı işletmelerinin tümüne, her bir düşük vergilendirilen bağlı işletmenin küresel asgari tamamlayıcı vergisi dikkate alınarak yetersiz vergilendirilen ödemeler kuralı uygulanır.

f) Nihai ana işletmeler, birden fazla ana işletmeli çok uluslu işletmeler grubunu oluşturan grupların her birine ilişkin bilgileri içerecek küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisi bilgi beyannamesini sunmak için tek bir işletme belirlememiş ise, söz konusu nihai ana işletmelerin her biri bu beyannameyi vermek zorundadırlar.”

MADDE 48- 5520 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Özel vergileme halleri

EK MADDE 12- (1) Çok uluslu işletme grubunun nihai ana işletmesi olan şeffaf işletmenin işletme bazlı kazancı, aşağıdaki durumlarda bu işletmenin mülkiyet payına isabet eden miktarda azaltılır.

a) Çok uluslu işletme grubunun hesap döneminin kapandığı ayı takip eden on ikinci ayın sonuna kadar, nihai ana işletmenin mülkiyet payı sahibinin söz konusu payına isabet eden kazancın tamamı üzerinden en az asgari kurumlar vergisi oranı kadar vergi hesaplanması veya nihai ana işletme ve vergi şeffaf yapının parçası olan diğer işletmeler tarafından ödenen kapsanan vergiler ile mülkiyet payı sahibinin bu paya isabet eden kazançları üzerinden hesaplanan vergilerin toplamının, bu vergilerin hesaplandığı kazançta en az asgari kurumlar vergisi oranı uygulanmak suretiyle tespit olunan tutardan fazla olması veya

b) Nihai ana işletmenin %5’i veya daha azı üzerinde mülkiyet payına sahip olan bir gerçek kişinin, nihai ana işletmenin bulunduğu ülkede yerleşik olması ve sahip olduğu mülkiyet payı üzerinden elde edilen gelirlerin bu ülkede vergiye tabi olması veya

c) Nihai ana işletmenin %5’i veya daha azı üzerinde mülkiyet payına sahip olan ve ek 3 üncü maddenin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerinde sayılanların nihai ana işletmenin bulunduğu ülkede yerleşik olması.

(2) Nihai ana işletmenin mülkiyet payına sahip olanların söz konusu işletmenin zararını vergiye tabi kazançlarının tespitinde indirim konusu yapabilmeleri durumunda, çok uluslu işletme grubunun şeffaf işletme niteliğindeki nihai ana işletmesinin işletme bazlı zararı, bu işletmenin mülkiyet payına isabet eden miktarda azaltılır.

(3) Vergilemede indirilebilir kar payı uygulamasına tabi olan nihai ana işletme, aşağıdaki durumlarda ilgili hesap dönemi için hesap döneminin kapandığı ayı takip eden on ikinci ayın sonuna kadar işletme bazlı kazancını, zarar durumuna düşmemek kaydıyla, söz konusu uygulama kapsamında indirilebilir kar payı miktarı kadar azaltır.

a) Nihai ana işletmesinin hesap döneminin kapandığı ayı takip eden on ikinci ayın sonuna kadar kar payı geliri üzerinden vergi hesaplanması durumunda;

1) Kar payı geliri üzerinden hesaplanan verginin en az asgari kurumlar vergisi oranı uygulanmak suretiyle tespit edilmesi veya

2) Nihai ana işletmenin ödenen kapsanan vergileri ile kar payı gelirini elde edenin bu geliri üzerinden ödenen vergileri toplamının, bu vergilerin hesaplandığı kazançta en az asgari kurumlar vergisi oranı uygulanmak suretiyle tespit olunan tutardan fazla olmasına ilişkin beklentinin bulunması veya

3) Kar payı gelirini elde edenin gerçek kişi olması ve söz konusu kar payının kooperatiften elde edilen risturn geliri niteliğinde olması,

b) Nihai ana işletmenin %5'i veya daha azı üzerinde mülkiyet payına sahip olan ve kar payı geliri elde eden gerçek kişinin, bu işletmenin bulunduğu ülkede yerleşik olması ve söz konusu gelirin bu ülkede vergiye tabi olması,

c) Nihai ana işletmenin bulunduğu ülkede yerleşik olup bu işletmeden kar payı geliri elde edenlerin ek 3 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde sayılanlar ile emeklilik hizmeti işletmeleri dışındaki emeklilik yatırım fonlarından olması.

(4) Üçüncü fıkra da geçen vergilemede indirilebilir kar payı uygulaması ibaresi, ilgili hesap döneminin kapandığı ayı takip eden on ikinci ayın sonuna kadar dağıtılan kar payları üzerinden hesaplanan vergilerin tek aşamalı vergileme olarak dikkate alındığı ve dağıtılan kar paylarının işletmenin kazancından indirim konusu yapıldığı durumu ifade eder.

(5) Kar dağıtımına dayalı vergileme sisteminin uygulandığı ülkelerde faaliyette bulunan bağlı işletmeler, ilgili hesap dönemi için ek 5 inci maddesi kapsamında tespit olunan vergi yükünün asgari kurumlar vergisi oranına eşitlenmesi için gerekli olan tutar ile bu hesap dönemindeki kazançların tamamının kar dağıtımına konu edilmesi durumunda dağıtım üzerinden hesaplanması gereken vergi tutarından düşük olanını, dağıtılmış sayılan kar payı vergisi olarak düzeltilmiş kapsanan vergilere ekleyebilir. İlgili ülkede faaliyette bulunan çok uluslu işletme grubuna bağlı işletmelerden herhangi biri için bu fıkra kapsamında yapılan hesaplama yönteminin tercih edilmesi halinde, diğer bağlı işletmeler için de aynı yöntemle düzeltilmiş kapsanan vergilerin hesaplanması gerekir. Bu tercih her hesap dönemi için ayrı ayrı dikkate alınır. Şu kadar ki, bağlı işletmeler açısından, 1/7/2021 tarihinden (bu tarih dahil) önce kar dağıtımına dayalı vergileme sisteminin yürürlükte olduğu ülkelerde bu yöntem uygulanabilir.

(6) Beşinci fıkra kapsamındaki uygulamanın geçerli olduğu ülkelerde, bu yöntemi kullanan bağlı işletmeler açısından her bir hesap dönemi için düzeltilmiş kapsanan vergi olarak dikkate alınan tutarların izlendiği takip hesabı oluşturulur. İzleyen hesap dönemlerinde bu hesaptan sırasıyla;

a) Kar dağıtımına bağlı olarak ödenen vergiler,

b) Ülkesel bazlı zarara asgari kurumlar vergisi oranının uygulanması sonucu tespit olunan tutar,

c) Yedinci fıkra kapsamında sonraki hesap dönemlerine aktarılan tutarın cari hesap döneminde kullanılan kısmı,

indirilir.

Bu hesap bakiyesi hiçbir zaman eksi bakiye vermez.

(7) Altıncı fıkranın (b) bendi kapsamında, ülkesel bazlı zarara asgari kurumlar vergisi oranının uygulanması suretiyle bulunan tutarın takip hesabındaki bakiye tutardan fazla olması durumunda, fazla kısım takip hesabı zarar aktarımı uygulaması kapsamında sonraki hesap dönemlerine aktarılır. Aktarıma konu edilen bu tutarlar sonraki hesap dönemlerinde takip hesabına aktarılan tutarlardan indirim konusu yapılır.

(8) Bir ülkedeki bağlı işletme olan yatırım işletmelerine (vergi şeffaf işletmeler hariç) ilişkin küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisinin tespitinde, vergi yükü ile asgari tamamlayıcı kurumlar vergisi oranı gibi bu Kısımda yapılan hesaplamalar, o ülkedeki yatırım işletmesi olmayan diğer bağlı işletmelerden ayrı ayrı dikkate alınır.

(9) Sekizinci fıkraya alternatif olarak, bağlı işletme konumunda olan bir yatırım işletmesi vergi şeffaf işletme olarak kabul edilebilir. Bu durumda, yatırım işletmesine ilişkin mülkiyet paylarının rayiç bedelle değerlendirilmesi suretiyle bağlı işletmeler nezdinde en az asgari kurumlar vergisi oranı üzerinden vergilendirilmesi şarttır. Sigorta yatırım işletmeleri açısından da bu fıkra hükümleri uygulanır. Şu kadar ki, küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisinin tespitinde bu fıkra hükümleri, cari dönem ve takip eden dört hesap dönemi için tercih edilir. Bu tercihin iptal edilmesi halinde, yatırım işletmesi tarafından elde tutulan bir varlık veya

yükümlülüğün elden çıkarılmasından doğan kazanç veya zarar, söz konusu varlık veya yükümlülüklerin iptal yılının ilk günündeki gerçeğe uygun değeri üzerinden belirlenir.

(10) Sekizinci ve dokuzuncu fıkralara alternatif olarak, bağlı işletme olan bir yatırım işletmesinin mülkiyet payına sahip ve yatırım işletmesi olmayan başka bir bağlı işletmenin, yatırım işletmesine iştirakinden elde edilen kazançların en az asgari kurumlar vergisi oranında vergilendirilebilir olmasına yönelik beklentinin bulunması durumunda, bağlı işletme yatırım işletmesindeki mülkiyet payına ilişkin olarak vergilendirilebilir dağıtım yöntemini uygulayabilir. Şu kadar ki, küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisinin tespitinde bu fıkra hükümleri, cari dönem ve takip eden dört hesap dönemi için tercih edilir. Bu fıkranın uygulamasında vergilendirilebilir dağıtım yöntemi, yatırım işletmesinin işletme bazlı kazançlarının takip eden üç hesap dönemi içerisinde mülkiyet payına sahip bağlı işletmelere dağıtılmasının taahhüt edildiği, bu dönemin sonuna kadar dağıtılmayan işletme bazlı kazançların ise üçüncü hesap dönemi içerisinde yatırım işletmesinin kazancı olarak dikkate alınarak küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisinin hesabında dikkate alınan yöntemdir. Bu tercihin iptal edilmesi halinde, yatırım işletmesinin dağıtılmamış işletme bazlı kazancı, iptal edilen hesap döneminde yatırım işletmesinin küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisinin hesabında dikkate alınır.”

MADDE 49- 5520 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Yetki

EK MADDE 13- (1) Hazine ve Maliye Bakanlığı bu Kısımın uygulanmasına yönelik usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.”

MADDE 50- 5520 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 17- (1) Beşinci kısmın uygulamasında bentlerde belirtilen süreler için aşağıdaki hükümler dikkate alınır.

a) Ek 6 ncı maddenin üçüncü fıkrasının uygulamasında, 2024 hesap dönemi için maddi duran varlıkların net defter değerinin %7,8’i, bağlı işletmelerin çalışanlarının brüt ücretlerinin %9,8’i dikkate alınır. Bu oranlar; takip eden dört hesap dönemi boyunca %0,2, 2029 hesap döneminden itibaren dört hesap dönemi boyunca da her hesap dönemi için bağlı işletmelerinin çalışanlarının brüt ücretleri için %0,8, maddi duran varlıklar için ise %0,4 azaltılarak uygulanır.

b) Ek 8 inci maddenin dördüncü fıkrası kapsamında verilecek beyannameler 2024 hesap dönemi için hesap döneminin kapandığı ayı izleyen on sekizinci ayın son gününe kadar beyan edilir ve tahakkuk eden vergiler beyan süresinin son gününe kadar ödenir. Şu kadar ki, ek 1 inci madde kapsamında küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisi mükellefi olup ek 8 inci maddeye göre ilk defa beyanname verecek mükellefler açısından da bu madde hükümleri uygulanır.

c) 1/1/2024 tarihinden önceki işlemler nedeniyle finansal tablolarda ertelenmiş vergi varlığı veya yükümlülüğü olarak kayıtlara alınan tutarlar, ek 5 inci madde kapsamındaki vergi yükünün hesabında dikkate alınır. Ertelenmiş vergi varlığı veya yükümlülüğü olarak vergi yükünün tespitinde dikkate alınacak tutar, asgari kurumlar vergisi oranı veya ilgili ülkede uygulanan kurumlar vergisi oranının düşük olanı üzerinden hesaplanır. Şu kadar ki, ülkesel bazlı kazancın tespitine yönelik yapılan hesaplamada, zarardan kaynaklanan ertelenmiş vergi varlığı tutarı, asgari kurumlar vergisi oranı uygulanmak suretiyle tespit olunur.

ç) Ülkesel bazlı kazanç veya zararın hesaplanmasına dahil edilmeyen işlemlerden kaynaklanan ve 30/11/2021 tarihinden sonra ertelenmiş vergi varlığı olarak dikkate alınan tutarlar, ek 5 inci madde kapsamındaki vergi yükünün tespitinde dikkate alınmaz.

d) Ek 7 nci maddenin beşinci, altıncı, yedinci ve sekizinci fıkra hükümleri 1/1/2025 tarihinden itibaren (özel hesap dönemine tabi olan mükelleflerde ise 2025 yılında başlayan özel hesap döneminden itibaren) elde edilen kazançlara uygulanır.

e) 2026 hesap dönemi sonuna kadar (hesap döneminin son günü 30/6/2028 tarihini geçenler hariç) bir ülkedeki yerel ve küresel asgari tamamlayıcı kurumlar vergisi aşağıdaki şartların herhangi birinin sağlanması durumunda sıfır olarak kabul edilir.

1) 24/2/2020 tarihli ve 2151 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı kapsamında düzenlenen ülke bazlı rapor ile ilgili ülke mevzuatı uyarınca hazırlanan benzer nitelikteki ülke bazlı raporlarda toplam hasılatın 10 milyon Avro karşılığı Türk lirasından ve vergi öncesi karın 1 milyon Avro karşılığı Türk lirasından az olması,

2) Çok uluslu işletme grubunun uluslararası kabul görmüş finansal muhasebe standartlarına göre hesaplanan ülke bazlı kurumlar vergisi ve benzer nitelikteki vergilerinin toplamının, (e) bendinin (1) numaralı alt bendi kapsamında düzenlenen ülke bazlı raporlardaki vergi öncesi karlara bölünmesi suretiyle hesaplanan vergi yükünün; 2024 hesap dönemi için %15, 2025 hesap dönemi için %16 ve 2026 hesap dönemi için %17 oranlarına eşit veya daha fazla olması,

3) Çok uluslu işletme grubunun, (1) numaralı alt bent kapsamında düzenlenen ülke bazlı raporlarındaki vergi öncesi karının; bunların çalışanlarının brüt ücretleri ile maddi duran varlıklarının net defter değerinin, (a) bendi kapsamında ilgili yıl için hesaplanacak oranla çarpılan tutarların toplamına eşit veya bu tutardan daha az olması.

f) Bir çok uluslu işletme grubunun nihai ana işletmesinin bulunduğu ülkede en az %20 oranında bir kurumlar vergisi uygulanması durumunda, o ülke için yetersiz vergilendirilen ödemeler esas kapsamında hesaplanan tamamlayıcı vergi, geçiş dönemi boyunca her bir hesap dönemi için sıfır olarak kabul edilir. Bu bentte geçen geçiş dönemi ibaresi, 31/12/2025 tarihinden önce başlayan (bu tarih dahil) ve 31/12/2026 tarihi itibarıyla sona eren hesap dönemlerini ifade eder.

g) (e) ve (f) bentlerinde belirtilen şartları birlikte sağlayan bir çok uluslu işletme grubu, ilgili ülke için bahsi geçen bentlerde yer alan uygulamalardan herhangi birini tercih edebilir.”

MADDE 51- 8/3/2007 tarihli ve 5597 sayılı Yurt Dışına Çıkış Harcı Hakkında Kanun ile Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 1 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “50 Türk lirası” ibaresi “500 Türk lirası” şeklinde değiştirilmiş, birinci cümleden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümleler eklenmiş ve mevcut ikinci cümlesinde yer alan “bu miktarı” ibaresi “bu fıkrada yer alan harcı veya bu harcın yeniden değerlendirme oranı uygulanmak suretiyle belirlenmiş olan tutarını” şeklinde değiştirilmiştir.

“Bu harç, her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılmak suretiyle uygulanır. Bu suretle hesaplanan harç tutarının 10 Türk lirasına kadarki kesirleri dikkate alınmaz. Şu kadar ki, bu kapsamda hesaplanan harcın uygulandığı yılın Ocak ayının onuncu günü sonuna kadar yapılan yurt dışına çıkışlarda, bir önceki yılın sonu itibarıyla geçerli tutar üzerinden yapılmış harç ödemeleri için fark ikmal edilmez.”

MADDE 52- Bu Kanunun;

a) 4 üncü, 33 üncü ve 34 üncü maddeleri yayımını izleyen ikinci ayın başında,

b) 20 nci ve 23 üncü maddeleri 1/1/2030 tarihinde,

c) 21 inci, 22 inci, 28 inci ve 30 uncu maddeleri yayımını izleyen ayın başında,

ç) 29 uncu maddesi 2024 yılı Temmuz ayı ödeme döneminden itibaren uygulanmak üzere yayımı tarihinde,

d) 25 inci ve 32 nci maddeleri 1/1/2025 tarihinden itibaren elde edilen kazançlara uygulanmak üzere yayımı tarihinde,

e) 35 inci ve 36 ncı maddeleri, 2025 yılı ve izleyen vergilendirme dönemlerinde elde edilen kazançlara, özel hesap dönemine tabi olan kurumların ise 2025 takvim yılında başlayan

Özel hesap dönemi ve izleyen vergilendirme dönemlerinde elde edilen kazançlarına uygulanmak üzere yayımı tarihinde,

f) 37 nci ila 49 uncu maddeleri, 2024 yılı ve izleyen vergilendirme dönemlerinde elde edilen kazançlara, özel hesap dönemine tabi olan kurumların ise 2024 takvim yılında başlayan özel hesap dönemi ve izleyen vergilendirme dönemlerinde elde edilen kazançlarına uygulanmak üzere yayımı tarihinde,

g) 51 inci maddesi yayımını izleyen onuncu günde,

) Diğer hükümleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 53- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.